

گزارش اقتصادی شاپرک

مهر ۱۴۰۴. شماره ۱۲۴

www.shaparak.ir

فهرست مطالب

فهرست شکل‌ها.....	۶
فهرست جداول.....	۸
پیشگفتار.....	۱۱
شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپرک در یک نگاه.....	۱۲
۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی.....	۱۶
۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی.....	۱۷
۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی.....	۱۸
۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی.....	۱۹
۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان.....	۲۱
۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی.....	۲۲
۲-۲-۱- ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP.....	۲۳
۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک.....	۲۵
۱-۲- آمار عملکردی شاپرک.....	۲۵
۱-۱-۲- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک.....	۲۶
۲-۱-۲- رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی.....	۲۸
۳-۱-۲- عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش.....	۲۹
۴-۱-۲- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنشها.....	۳۰
۵-۱-۲- عملکرد شاپرک به ازای نوع خدمت.....	۳۶
۲-۲- نفوذ منطقه‌ای.....	۳۹
۱-۲-۲- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی.....	۳۹
۲-۲-۲- سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور.....	۴۰
۳-۲-۲- تعداد و سرانه کارتهخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر استان.....	۴۱
۴-۲-۲- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی.....	۴۶
۵-۲-۲- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور.....	۴۷
۶-۲-۲- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاهی در استان‌های کشور.....	۴۸
۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها.....	۵۰
۱-۳-۲- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه.....	۵۰
۲-۳-۲- نسبت متوسط ارزش دهک دهم به دهک اول تراکنش‌ها.....	۵۴
۳-۳-۲- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش.....	۵۶

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارت ۶۱

- ۱-۳- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها ۶۲
- ۲-۳- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها ۶۲
- ۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک ۶۶
- ۴-۳- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه ۶۸

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت ۷۰

- ۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP ۷۱
- ۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت ۷۱
- ۲-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۷۲
- ۳-۱-۴- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس ۷۶
- ۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها ۷۹
- ۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای ابزارهای پذیرش ۸۱
- ۶-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن به ازای نوع سرویس ۸۳
- ۲-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش ۸۵
- ۳-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی ۸۷
- ۱-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور ۸۸
- ۲-۳-۴- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور ۹۰
- ۳-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی در بعد کشوری ۹۲
- ۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور ۹۷
- ۵-۳-۴- عملکرد شرکت‌های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی کم‌تراکنش و فاقد تراکنش ۹۹
- ۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP ۱۰۲

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده ۱۰۵

- ۱-۵- سهم بازار پذیرندگی ۱۰۵
- ۱-۱-۵- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت ۱۰۶
- ۲-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش ۱۰۷
- ۳-۱-۵- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده ۱۱۱
- ۴-۱-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش ۱۱۴
- ۲-۵- سهم بازار صادرکنندگی ۱۱۷
- ۱-۲-۵- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوئیچ شاپرک ۱۱۸
- ۲-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۱۹

- ۳-۲-۵- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۰
- ۴-۲-۵- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک ۱۲۱
- ۵-۲-۵- اندازه‌گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار ۱۲۲
- ۳-۵- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده ۱۲۴
- ۶- جمع‌بندی ۱۳۱
- ۷- واژه‌نامه ۱۳۹

فهرست شکل‌ها

- شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت خرداد ۱۴۰۴..... ۱۸
- شکل ۱-۲ مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی..... ۲۰
- شکل ۱-۳ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپراک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳..... ۲۲
- شکل ۱-۲ مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴..... ۲۶
- شکل ۲-۲ مقایسه میزان رشد مبلغ تراکنش‌ها (همت) در ۱۲ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴..... ۲۷
- شکل ۲-۳ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴..... ۳۱
- شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - شهریور و مهر ۱۴۰۴..... ۳۴
- شکل ۲-۵ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴ و ۱۴۰۳..... ۳۵
- شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپراک - مهر ۱۴۰۴..... ۳۶
- شکل ۲-۷ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴..... ۳۷
- شکل ۲-۸ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - شهریور و مهر ۱۴۰۴..... ۳۷
- شکل ۲-۹ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - مهر ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴..... ۳۸
- شکل ۲-۱۰ تغییر در تعداد کارتخوان فروشنده‌های فعال سیستمی در هر استان - مهر نسبت به شهریور ۱۴۰۴..... ۴۲
- شکل ۲-۱۱ تعداد کارتخوان فروشنده‌های (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - مهر ۱۴۰۴..... ۴۳
- شکل ۲-۱۲ سرانه تعداد کارتخوان فروشنده‌های فعال سیستمی در هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مهر ۱۴۰۴..... ۴۵
- شکل ۲-۱۳ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - مهر ۱۴۰۴..... ۴۷
- شکل ۲-۱۴ سرانه تراکنش‌های کارتخوان فروشنده‌های به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - مهر ۱۴۰۴..... ۴۹
- شکل ۲-۱۵ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشنده‌های (بر حسب ریال) - مهر ۱۴۰۴..... ۵۱
- شکل ۲-۱۶ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - مهر ۱۴۰۴..... ۵۲
- شکل ۲-۱۷ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) (بر حسب ریال) - مهر ۱۴۰۴..... ۵۳
- شکل ۲-۱۸ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی (بر حسب ریال) - مهر ۱۴۰۴..... ۵۴
- شکل ۲-۱۹ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲..... ۵۵
- شکل ۲-۲۰ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - مهر ۱۴۰۴..... ۵۷
- شکل ۲-۲۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - مهر ۱۴۰۴..... ۵۹
- شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق - مهر ۱۴۰۴..... ۶۳
- شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش‌های ناموفق و تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴..... ۶۴

- شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴ ۶۷
- شکل ۳-۴ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴ ۶۷
- شکل ۴-۱ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴ ۷۱
- شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴ ۷۲
- شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴ ۷۴
- شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴ ۷۵
- شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مهر ۱۴۰۴ ۷۷
- شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مهر ۱۴۰۴ ۷۹
- شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - شهریور و مهر ۱۴۰۴ ۸۱
- شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتهخوان فروشگاه‌ها به تفکیک استان‌ها - مهر ۱۴۰۴ ۹۰
- شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتهخوان فروشگاه‌ها فعال سیستمی در هر استان - مهر ۱۴۰۴ ۹۲
- شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌ها فعال سیستمی هر شرکت PSP - مهر ۱۴۰۴ ۹۵
- شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌ها تراکنش‌دار هر شرکت PSP - مهر ۱۴۰۴ ۹۷
- شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌ها شرکت‌های PSP به تفکیک هر استان - مهر ۱۴۰۴ ۹۹
- شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتهخوان‌های فروشگاه‌ها کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون ۱۰۱
- شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - مهر ۱۴۰۴ ۱۰۶
- شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - مهر ۱۴۰۴ ۱۰۷
- شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - مهر ۱۴۰۴ ۱۱۹
- شکل ۵-۴ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - مهر ۱۴۰۴ ۱۲۶
- شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - مهر ۱۴۰۴ ۱۲۷
- شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - مهر ۱۴۰۴ ۱۲۸
- شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - مهر ۱۴۰۴ ۱۲۹

فهرست جداول

جدول ۱-۱	مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴.....	۱۷
جدول ۱-۲	مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴.....	۱۹
جدول ۱-۳	ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳.....	۲۳
جدول ۱-۲	مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک.....	۲۷
جدول ۲-۲	مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳.....	۲۷
جدول ۳-۲	مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۸
جدول ۴-۲	مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک.....	۲۹
جدول ۵-۲	مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته.....	۳۰
جدول ۶-۲	مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- مهر ۱۴۰۴.....	۳۰
جدول ۷-۲	شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مهر ۱۴۰۴.....	۳۱
جدول ۸-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مهر ۱۴۰۴.....	۳۲
جدول ۹-۲	شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - مهر ۱۴۰۴.....	۳۳
جدول ۱۰-۲	شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - مهر ۱۴۰۴.....	۳۴
جدول ۱۱-۲	ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - مهر ۱۴۰۴.....	۴۰
جدول ۱۲-۲	سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- مهر ۱۴۰۴.....	۴۰
جدول ۱۳-۲	پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۴۱
جدول ۱۴-۲	سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - شهریور و مهر ماه ۱۴۰۴.....	۴۴
جدول ۱۵-۲	تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور- مهر ۱۴۰۴.....	۴۸
جدول ۱۶-۲	مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی.....	۵۵
جدول ۱۷-۲	متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۶
جدول ۱۸-۲	متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش.....	۵۸
جدول ۱-۳	تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴.....	۶۲
جدول ۲-۳	مقایسه تعداد انواع تراکنش‌ها و خطاها - مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته.....	۶۳
جدول ۳-۳	آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی - مهر ۱۴۰۴.....	۶۴
جدول ۴-۳	قیاس سهم هر یک از انواع خطا - مهر ۱۴۰۴ و ماه گذشته.....	۶۵

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی.....	۶۶
جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپرک - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۶۸
جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۷۳
جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۷۵
جدول ۴-۳ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۷۶
جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۷۸
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۸۰
جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن.....	۸۲
جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴.....	۸۲
جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۸۳
جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - مهر ۱۴۰۴.....	۸۴
جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۸۴
جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۸۶
جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۸۷
جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشنده‌ای به تفکیک استان - مهر ۱۴۰۴.....	۸۹
جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشنده‌ای فعال سیستمی به تفکیک استان - مهر ۱۴۰۴.....	۹۱
جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۹۴
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای تراکنش‌دار هر شرکت - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۹۶
جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشنده‌ای فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - مهر ۱۴۰۴.....	۹۸
جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - مهر ۱۴۰۴.....	۱۰۲
جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - مهر ۱۴۰۴.....	۱۰۳
جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴.....	۱۰۸
جدول ۵-۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴.....	۱۰۹
جدول ۵-۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - مهر ۱۴۰۴.....	۱۱۱
جدول ۵-۴ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - مهر ۱۴۰۴.....	۱۱۳
جدول ۵-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش - مهر ۱۴۰۴.....	۱۱۵
جدول ۵-۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش - شهریور و مهر ۱۴۰۴.....	۱۱۷

- جدول ۷-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مهر ۱۴۰۴ ۱۱۸
- جدول ۸-۵ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مهر ۱۴۰۴ ۱۲۰
- جدول ۹-۵ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - مهر ۱۴۰۴ ۱۲۱
- جدول ۱۰-۵ محاسبه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مهر ۱۴۰۴ ۱۲۳
- جدول ۱۱-۵ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - شهریور و مهر ۱۴۰۴ ۱۲۴
- جدول ۱۲-۵ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - مهر ۱۴۰۴ ۱۲۴

در راستای سیاست گذاری کلان شرکت شاپرک، با هدف شناسایی دقیق عملکرد ابزارهای پذیرش و جلوگیری از تداخل عملکرد آنها، ساماندهی ابزار پذیرش اینترنتی در دستور کار قرار گرفته است. بنابراین از شهریور ماه ۱۴۰۴، روند غیرفعال سازی پایانه های اینترنتی بدون تراکنش و مهاجرت ابزار پذیرش QR به ابزار پذیرش موبایلی (APP) آغاز و این موضوع موجب کاهش در تعداد ابزار اینترنتی فعال طی ماه های شهریور و مهر ۱۴۰۴ شده است. از مهر ماه ۱۴۰۴، ابزار پذیرش موبایلی (APP) به گزارش اقتصادی شاپرک اضافه شده است.

پیشگفتار

مستند حاضر، گزارش شماره ۱۲۴ شاپرک است که به منظور اطلاع رسانی در فضای پرداخت الکترونیک کشور و با هدف کمک به فعالان حوزه پرداخت الکترونیک در عرصه های تصمیم گیری و اجرایی منتشر شده است. تدوین این گزارش ضمن بازنگری مستمر شاخص های ارائه شده در ۵ بخش اصلی زیر صورت می پذیرد:

۱. بخش «جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی» که به بیان شاخص های کلان اقتصادی شاپرک می پردازد.
۲. بخش «شاخص های عملکردی شاپرک» که عملکرد ابزارها و خدمات مختلف شبکه پرداخت و ضریب نفوذ منطقه ای آنها را تشریح می کند.
۳. بخش «کیفیت خدمات پرداخت کارتی» که میزان کیفیت خدمات حس شده و آمادگی شبکه در پذیرش تراکنش های پرداخت کارتی را بیان می کند.
۴. بخش «بررسی عملکرد شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت» که نتیجه فعالیت شرکت ها را در کشور و هر استان نشان می دهد.
۵. بخش «بررسی عملکرد بانک های صادرکننده و پذیرنده» که به بیان میزان مساعی بانک های صادرکننده و پذیرنده در صنعت پرداخت الکترونیک کشور پرداخته است.

شاخص‌های عمده اقتصادی و عملکردی شرکت شاپراک در یک نگاه

شاخص‌های مختلفی که جهت پایش وضعیت شرکت شاپراک، بصورت تفصیلی در این گزارش معرفی و محاسبه شده‌اند، در جدول در یک نگاه، به طور خلاصه و در چهار دسته ارائه شده است. بخش‌های شاخص‌های جدول در یک نگاه به صورت زیر تقسیم‌بندی شده است:

- جایگاه شاپراک در اقتصاد ملی
- شاخص‌های عملکردی شاپراک در مهر ۱۴۰۴
- شاخص‌های کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیکی کارت
- شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیک کارتی (شامل عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت و عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده)

جزئیات و توضیحات بیشتر هر شاخص در ادامه و در بخش مربوطه بیان شده است.

شاخص های گزارش اقتصادی سپارک در یک نگاه

▲ رشد نسبت به ماه گذشته
▼ کاهش نسبت به ماه گذشته
▶ بدون تغییر نسبت به ماه گذشته

۱ جایگاه سپارک در اقتصاد ملی

سهم از نقدینگی

▼	نسبت ارزش تراکنش های سپارک به نقدینگی	۱۴/۸۵ درصد
▲	نسبت اسکناس و مسکوک به نقدینگی	۱/۷۳ درصد

۲ شاخص های عملکردی سپارک در مهر ۱۴۰۴

آمار عملکردی

▼	تعداد تراکنش های سپارک	۴,۵۹۷,۵۳۳,۷۸۶ تراکنش
▲	ارزش تراکنش های سپارک	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۷ میلیون ریال

رشد اسمی و حقیقی ارزش تراکنش ها

▲	رشد اسمی ماهانه مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور ۱۴۰۴	۴/۴۶%
▼	رشد حقیقی ماهانه مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور ۱۴۰۴	-۰/۵۰%
▲	رشد اسمی ماهانه مهر ۱۴۰۴ نسبت به مهر ۱۴۰۳	۵۸/۱۶%
▲	رشد حقیقی ماهانه مهر ۱۴۰۴ نسبت به مهر ۱۴۰۳	۶/۴۶%

سهم هر یک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش ها

▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۶/۹۲%
▼	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۸۲%
▼	کارتخوان فروشگاه	۹۱/۲۶%
▶	ابزار موبایلی	۰/۰۰۴%

سهم مبلغی هر یک از انواع خدمات سپارک

▼	خرید کالا و خدمات	۹۸/۷۱%
▲	پرداخت قبض و خرید شارژ	۱/۲۹%

سهم تعدادی هر یک از انواع خدمات سپارک

▼	خرید کالا و خدمات	۹۰/۸۳%
▼	پرداخت قبض و خرید شارژ	۴/۶۱%
▲	مانده گیری	۴/۵۶%

ضریب نفوذ منطقه ای

سرانه ابزارهای پذیرش فعال سیستمی به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور

▼	کل ابزارها	۱,۸۱۷/۳۴
▼	کارتخوان فروشنده	۱,۷۲۱/۹۵
▼	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۰/۸۹
▼	ابزار پذیرش اینترنتی	۹۴/۵۰
▶	ابزار موبایلی	۰/۰۱

سرانه تراکنش های هر ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال کشور

▼	کل ابزارها	۷۴/۳۶
▼	کارتخوان فروشنده	۶۷/۸۷
▼	ابزار پذیرش کدهای دستوری	۱/۳۶
▲	ابزار پذیرش اینترنتی	۵/۱۴
▶	ابزار موبایلی	۰/۰۰۳

نفوذ منطقه ای کارتخوان فروشنده فعال سیستمی

▼	بیشترین تعداد	تهران	۱,۷۴۷,۰۶۰
▼	بیشترین تغییر	تهران	-۲۳,۸۹۹
▼	بیشترین سرانه	مازندران	۰/۲۱۴
▲	بیشترین سرانه تراکنش	هرمزگان	۸۲/۳۱

نسبت دهکی مبالغ تراکنش های سپارکی

▲	نسبت متوسط دهک دوم به دهک اول	۴۹۳/۲۰
---	-------------------------------	--------

گزارش اقتصادی شاپرک

۳

کیفیت انجام خدمات پرداخت

سهیم تراکنش‌های موفق

درصد تراکنش‌های موفق به کل تراکنش‌ها	۹۹/۱۰٪
درصد تراکنش‌های موفق شاپرک به کل تراکنش‌ها	۹۹/۹۸٪

سهیم هر یک از خطاهای رخ داد در تراکنش‌ها

خطای پذیرندگی	۱/۴۴٪
خطای شاپرکی	۰/۲۹٪
خطای صادر کنندگی	۱۰/۶۵٪
خطای کاربری	۸۷/۶۳٪

کیفیت ارائه خدمات

سطح کیفیت ارائه خدمات شبکه	۹۹/۱۰٪
سطح کیفیت ارائه خدمات شاپرک	۹۹/۹۸٪

تراکنش‌های ناتمام

درصد تراکنش‌های معوق از کل تراکنش‌ها	۰/۰۱٪
درصد تغییرات تراکنش‌های معوق	-۸/۵۷٪

شاخص‌های بازار شبکه پرداخت الکترونیکی کارتی در مهر ۱۴۰۴

شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی

بالاترین میزان شاخص	فراپردازان آروند امید	۲/۹۳۳
پایین‌ترین میزان شاخص	الکترونیک کارت دماوند	۰/۲۸۴

نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها

بالاترین میزان شاخص	فراپردازان آروند امید	۰/۲۰۴٪
پایین‌ترین میزان شاخص	پرداخت نوین آراین	۰/۰۴۴٪

سهیم کارتخوان‌های کم و فاقد تراکنش از پایانه‌های فعال

بیشترین سهیم	الکترونیک کارت دماوند	۴۲/۲۲٪
کمترین سهیم	پرداخت نوین آراین	۷/۳۶٪

ستون اول مربوط به شرکت‌های PSP و ستون دوم مربوط به بانک‌های پذیرنده

بالاترین سهیم از کل تراکنش‌های بازار

سهیم مبلغی	۲۲/۲۳٪	به پرداخت ملت	بانک ملت	۱۶/۷۱٪
سهیم تعدادی	۲۰/۴۷٪	پرداخت الکترونیک سامان	بانک ملت	۱۵/۹۸٪

بالاترین سهیم مبلغ تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

کارتخوان فروشگاه‌های	۲۰/۲۷٪	به پرداخت ملت	بانک ملت	۱۶/۶۲٪
ابزار پذیرش اینترنتی	۲۸/۰۶٪	به پرداخت ملت	بانک ملت	۱۶/۸۵٪
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۵/۷۸٪	به پرداخت ملت	بانک ملت	۴۵/۹۴٪
ابزار موبایلی	۱۰۰/۰۰٪	پرداخت الکترونیک سداد	بانک اقتصاد نوین	۷۷/۹۹٪

بالاترین سهیم تعداد تراکنش‌ها از بازار هر یک از ابزارهای پذیرش

ابزار پذیرش اینترنتی	۳۸/۳۹٪	به پرداخت ملت	بانک ملت	۳۰/۷۰٪
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۴۶/۵۶٪	به پرداخت ملت	بانک ملت	۴۷/۴۶٪
کارتخوان فروشگاه‌های	۲۰/۴۱٪	پرداخت الکترونیک سامان	بانک سپه	۱۵/۱۵٪
ابزار موبایلی	۱۰۰/۰۰٪	پرداخت الکترونیک سداد	بانک ملی	۶۱/۰۰٪

شاخص هرفیندال-هیرشمن (HHI)

ابزار پذیرش اینترنتی	۲.۴۶۱	۱.۴۴۷
ابزار پذیرش کدهای دستوری	۳.۳۰۱	۳.۱۵۱
کارتخوان فروشگاه‌های	۱.۲۶۵	۸۴۵
ابزار موبایلی	۱۰.۰۰۰	۵.۲۳۷

بالاترین سهیم بانک‌های صادر کنند از تعداد کارت‌های تراکنش‌دار

کارت هدیه و بن کارت	بانک شهر	۱۶/۶۶٪
کارت اعتباری	بانک ملت	۱۷/۸۲٪
کارت برداشت نقدی	بانک ملی	۲۱/۱۷٪

میزان تغییرات بر اساس مقادیر ماه گذشته محاسبه شده است.

فصل ۱

جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

بررسی کلان اقتصادی عملکرد شبکه الکترونیک پرداخت کارتی، شاپرک با استفاده از قیاس با شاخص‌های اقتصادی در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۱- جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی

در این بخش، جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی و از جمله نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی تبیین شده است. به علاوه روند ارزش تراکنش‌های شاپرک و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در این بخش مقایسه شده است که در نتیجه آن می‌توان تغییر رفتار افراد جامعه در تمایل به پرداخت الکترونیکی را در طول زمان مشاهده کرد. محاسبه سهم ارزش پرداخت‌های الکترونیکی کارتی شاپرک از کل GDP نیز شاخص دیگری است که نمایانگر جایگاه و گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است.

۱-۱- نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

این شاخص نشان می‌دهد که صنعت پرداخت الکترونیک تا چه میزان در اقتصاد ملی نقش داشته و چقدر در تسهیل مبادلات اقتصادی کشور موثر بوده است. برای بررسی نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی، درصدی از نقدینگی^۱ که به صورت الکترونیکی پرداخت شده، محاسبه می‌شود.

شایان توجه است در محاسبه این شاخص از اطلاعات موجود (تا خرداد ۱۴۰۴) استفاده شده است.

جدول ۱-۱ مقایسه ماهانه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴

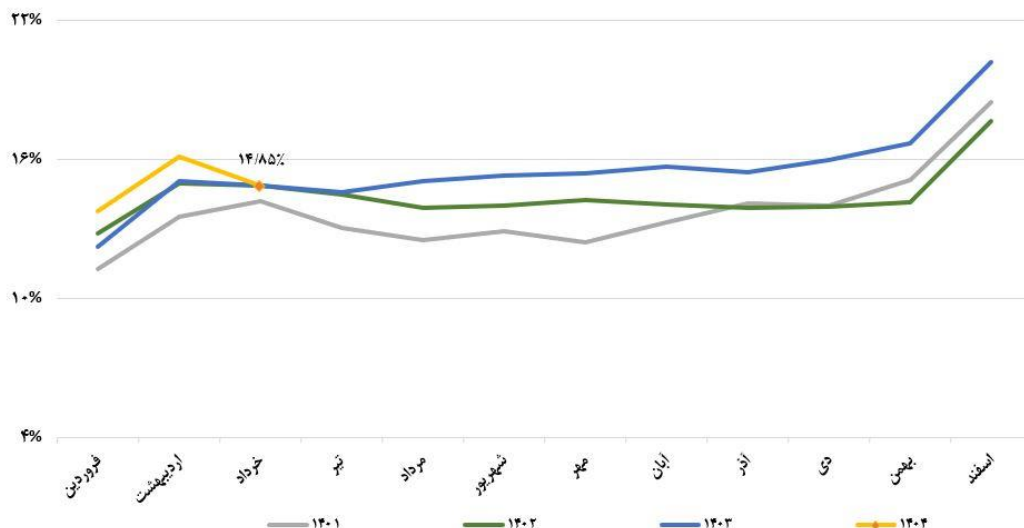
دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)	نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱۲,۴۷۸,۰۸۲	۱۴/۶۰٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱۳,۲۵۱,۴۳۶	۱۵/۰۶٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱۳,۸۷۶,۷۶۲	۱۵/۳۰٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	۱۴,۲۱۲,۲۸۰	۱۵/۳۹٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	۱۴,۷۱۲,۰۰۴	۱۵/۶۶٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	۱۴,۸۴۱,۳۴۰	۱۵/۴۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	۱۵,۵۲۰,۳۹۱	۱۵/۹۶٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱۶,۶۱۱,۳۶۹	۱۶/۷۱٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۲۰,۵۳۹,۳۷۲	۲۰/۲۰٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱۴,۵۰۱,۱۸۸	۱۳/۷۷٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱۷,۳۲۵,۳۷۱	۱۶/۱۳٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱۶,۴۱۶,۸۴۸	۱۴/۸۵٪

در خرداد ۱۴۰۴ ارزش تراکنش‌های شاپرک ۱۴/۸۵ درصد از کل نقدینگی بوده است که این شاخص نسبت به ماه اردیبهشت ۱۴۰۴، کاهش ۱/۲۹- درصدی داشته است.

^۱ آمارهای نقدینگی و اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از بخش پولی و بانکی در گزارش‌های گزیده آمارهای اقتصادی استخراج شده است.

در خرداد ۱۴۰۴، ارزش تراکنش‌های شاپراک کاهش ۵/۲۴ درصدی داشته است که در قیاس با رشد ۲/۹۸ درصدی نقدینگی نسبت به ماه گذشته، کاهش شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراکی به نقدینگی نسبت به ماه اردیبهشت ۱۴۰۴ را در پی داشته است.

در زمان تولید گزارش حاضر، آمار میزان نقدینگی تا خرداد ۱۴۰۴ منتشر شده است، لذا نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی به تفکیک هر سال در دوره‌ی زمانی سال ۱۴۰۱ لغایت خرداد ۱۴۰۴ در شکل ۱-۱ ترسیم شده است که بیانگر روند رو به رشد و نوسانی این شاخص در مدت مورد بررسی است.

شکل ۱-۱ مقایسه روند شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپراک به نقدینگی از ابتدای سال ۱۴۰۱ لغایت خرداد ۱۴۰۴

۱-۱-۱- نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

درصدی از نقدینگی که به صورت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص جامعه وجود دارد و پرداخت نقدی را ممکن ساخته، در جدول ۲-۱ ارائه شده است.

جدول ۱-۲ مقایسه ماهانه نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی در ۱۲ ماه منتهی به خرداد ۱۴۰۴

دوره	نقدینگی (میلیارد ریال)	اسکناس و مسکوک در دست اشخاص (میلیارد ریال)	نسبت اسکناس و مسکوکات به نقدینگی
تیر ۱۴۰۳	۸۵,۴۹۱,۵۰۰	۱,۴۴۳,۰۰۰	۱/۶۹٪
مرداد ۱۴۰۳	۸۷,۹۷۸,۹۰۰	۱,۴۳۴,۶۰۰	۱/۶۳٪
شهریور ۱۴۰۳	۹۰,۷۰۵,۱۰۰	۱,۴۴۲,۲۰۰	۱/۵۹٪
مهر ۱۴۰۳	۹۲,۳۳۴,۵۰۰	۱,۴۵۹,۸۰۰	۱/۵۸٪
آبان ۱۴۰۳	۹۳,۹۲۲,۱۰۰	۱,۴۸۰,۲۰۰	۱/۵۸٪
آذر ۱۴۰۳	۹۶,۰۳۶,۱۰۰	۱,۴۹۱,۴۰۰	۱/۵۵٪
دی ۱۴۰۳	۹۷,۲۳۳,۳۰۰	۱,۵۰۵,۷۰۰	۱/۵۵٪
بهمن ۱۴۰۳	۹۹,۴۲۰,۱۰۰	۱,۵۲۳,۰۰۰	۱/۵۳٪
اسفند ۱۴۰۳	۱۰۱,۶۵۹,۵۰۰	۱,۷۹۱,۳۰۰	۱/۷۶٪
فروردین ۱۴۰۴	۱۰۵,۲۸۸,۶۰۰	۱,۸۲۲,۲۰۰	۱/۷۳٪
اردیبهشت ۱۴۰۴	۱۰۷,۳۹۲,۶۰۰	۱,۸۱۸,۶۰۰	۱/۶۹٪
خرداد ۱۴۰۴	۱۱۰,۵۸۸,۰۰۰	۱,۹۱۴,۷۰۰	۱/۷۳٪

در خرداد ۱۴۰۴، ۱/۷۳ درصد از کل نقدینگی، متعلق به اسکناس و مسکوک در دست اشخاص بوده است که نسبت به مقدار مشابه در اردیبهشت ۱۴۰۴ افزایش ۰/۰۴ درصدی را تجربه نموده است. در خرداد ۱۴۰۴ میزان نقدینگی با افزایش ۲/۹۸ درصدی همراه بوده و میزان اسکناس و مسکوک در دست اشخاص نیز با افزایش ۵/۲۸ درصدی همراه بوده است.

۱-۱-۲- مقایسه نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرکی و اسکناس و

مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی

شکل زیر روند دو شاخص نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی را نشان داده و امکان مقایسه تغییرات ارزش تراکنش‌های پرداخت الکترونیک و حجم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص را به کل نقدینگی در طول زمان، ممکن می‌سازد.

۲-۱- بررسی ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP در طول زمان

بر اساس انتظارات و در حالت عمومی، رابطه مستقیمی بین تقاضا در دوره مشخص و مبلغ پرداخت‌های صورت گرفته در آن دوره وجود دارد؛ چرا که بهای کالای مورد تقاضا به صورت الکترونیکی و یا نقدی پرداخت می‌شود. از سوی دیگر عواملی از قبیل تورم، نرخ بهره، رکود و رونق اقتصادی، اوضاع سیاسی و سایر عوامل، بر تقاضا، عادات و رفتار مصرفی آحاد جامعه اثرگذار است. به عنوان مثال در یک اقتصاد رکودی، با کاهش تقاضا و خرید کالاها و خدمات، انتظار بر آن است که پرداخت وجوه چه به صورت نقدی و چه به صورت الکترونیکی در مجموع کاهش یابد.

به عبارت دیگر روند ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارت، به تنهایی عملکرد شرکت شاپرک و یا اعتماد افراد جامعه به صنعت پرداخت الکترونیک کارت را نشان نداده و لازم است بررسی ارزش تراکنش‌های کارت را با توجه به وضعیت سیکل‌های تجاری^۲ و دوره‌های رکود و رونق اقتصادی کشور و نسبت به تولید ناخالص داخلی مورد تحلیل قرار داد.

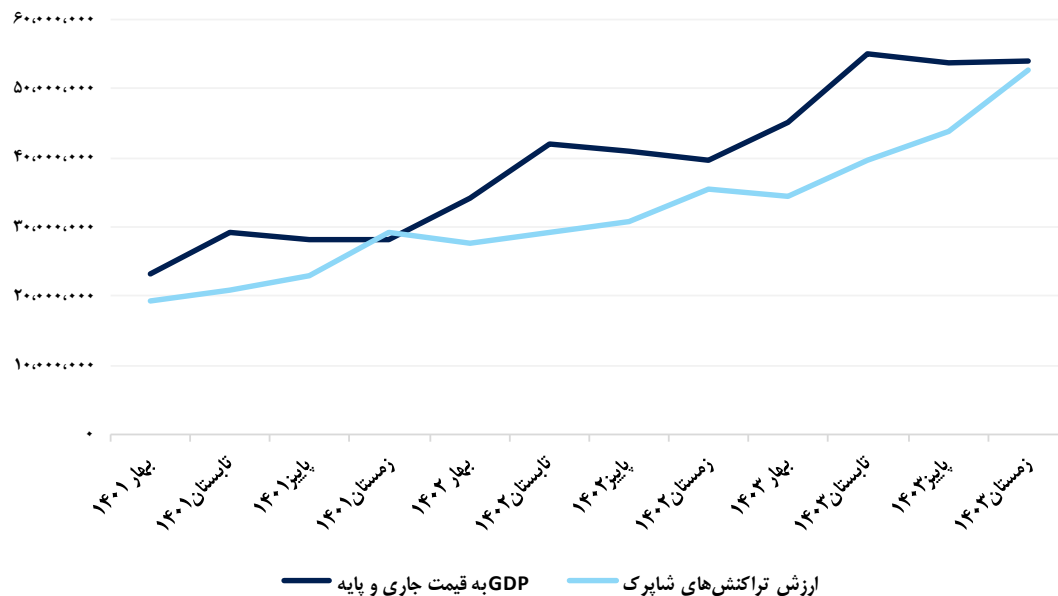
در شکل ۱-۳ روند تولید ناخالص داخلی^۳ به قیمت پایه بر حسب قیمت‌های جاری و ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳ به صورت فصلی ترسیم شده است^۴.

^۲ بررسی روند تاریخی تولید ناخالص داخلی هر کشوری به عنوان معیاری از سطح فعالیت اقتصادی آن کشور نمایان‌گر آن است که این متغیر در طول سال‌ها، حول یک روند رشد بلندمدت نوسان کرده است. این نوسانات در ادبیات اقتصادی به سیکل‌های تجاری معروفند.

^۳ به واژه نامه رجوع شود.

^۴ آمار تولید ناخالص داخلی از سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. و از گزارش سه ماهه نماگرهای اقتصادی اخذ شده است. در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۴۰۳ می‌باشد.

۱-۲-۱- قیاس روند فصلی ارزش تراکنش‌های شاپرک و تولید ناخالص داخلی

شکل ۳-۱ مقایسه روند GDP و ارزش تراکنش‌های شاپرک در فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳

در محاسبات تولید ناخالص داخلی برای جلوگیری از محاسبه چند باره ارزش کالای تولید شده، صرفاً ارزش کالاهای نهایی و نه واسط محاسبه می‌شود. اما از آنجا که ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک، شامل بهای همه انواع کالا، چه نهایی و چه واسط است، امکان بالاتر رفتن ارزش تراکنش‌ها از ارزش تولید ناخالص داخلی وجود داشته که به این دلیل ارزش تراکنش‌های شاپرک از میزان تولید ناخالص داخلی در برخی بازه‌های زمانی بیشتر است.

۱-۲-۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک و GDP

ارزش تراکنش‌های شبکه پرداخت الکترونیک کارتی در کنار GDP، معیاری جهت نشان دادن گستره فعالیت شبکه شاپرک با توجه به اندازه اقتصاد ملی است. این آمار در طول زمان^۵ در جدول ۱-۳ ارائه شده است.

جدول ۱-۳ ارزش پرداخت‌های الکترونیک کارتی و GDP در ۱۲ فصل منتهی به زمستان ۱۴۰۳

دوره	GDP (میلیارد ریال)	ارزش تراکنش‌های شاپرک (میلیارد ریال)
بهار ۱۴۰۱	۲۳,۱۱۹,۷۹۳	۱۹,۳۶۷,۲۳۳
تابستان ۱۴۰۱	۲۹,۱۶۴,۶۹۷	۲۰,۸۲۵,۶۹۶
پاییز ۱۴۰۱	۲۸,۲۲۱,۳۴۱	۲۳,۰۹۴,۰۲۹
زمستان ۱۴۰۱	۲۸,۲۶۲,۱۵۴	۲۹,۳۶۹,۱۹۶
بهار ۱۴۰۲	۳۴,۱۶۳,۹۳۴	۲۷,۶۷۰,۸۲۳
تابستان ۱۴۰۲	۴۲,۰۸۹,۶۸۰	۲۹,۱۶۲,۶۷۰
پاییز ۱۴۰۲	۴۱,۱۱۱,۲۱۲	۳۰,۹۳۹,۰۱۰
زمستان ۱۴۰۲	۳۹,۷۶۹,۹۴۷	۳۵,۴۵۵,۲۰۷
بهار ۱۴۰۳	۴۵,۱۸۱,۲۲۳	۳۴,۳۹۵,۵۶۶
تابستان ۱۴۰۳	۵۵,۰۸۶,۱۵۶	۳۹,۶۰۶,۲۸۰
پاییز ۱۴۰۳	۵۳,۸۰۳,۷۲۵	۴۳,۷۶۵,۶۲۴
زمستان ۱۴۰۳	۵۳,۹۶۰,۱۶۲	۵۲,۶۷۱,۱۳۱

*در محاسبات GDP صرفاً ارزش مبادلات کالاها و محصولات نهایی لحاظ می‌شود و به دلیل جلوگیری از محاسبات چند باره ارزش کالاها، ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای لحاظ نمی‌شود. لذا ارزش مبادلات الکترونیکی ممکن است به دلیل محاسبات ارزش مبادلات کالاهای واسطه‌ای، بیش از ارزش GDP شود.

^۵ در گزارش‌های منتشره بانک مرکزی ج.ا.ا. آخرین اطلاعات موجود برای تولید ناخالص داخلی به صورت فصلی، مربوط به زمستان ۱۴۰۳ می‌باشد.

فصل ۲

شاخص‌های عملکردی شاپرک

بررسی کلان عملکرد شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی، شاپرک در این بخش از گزارش مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۲- شاخص‌های عملکردی شاپرک

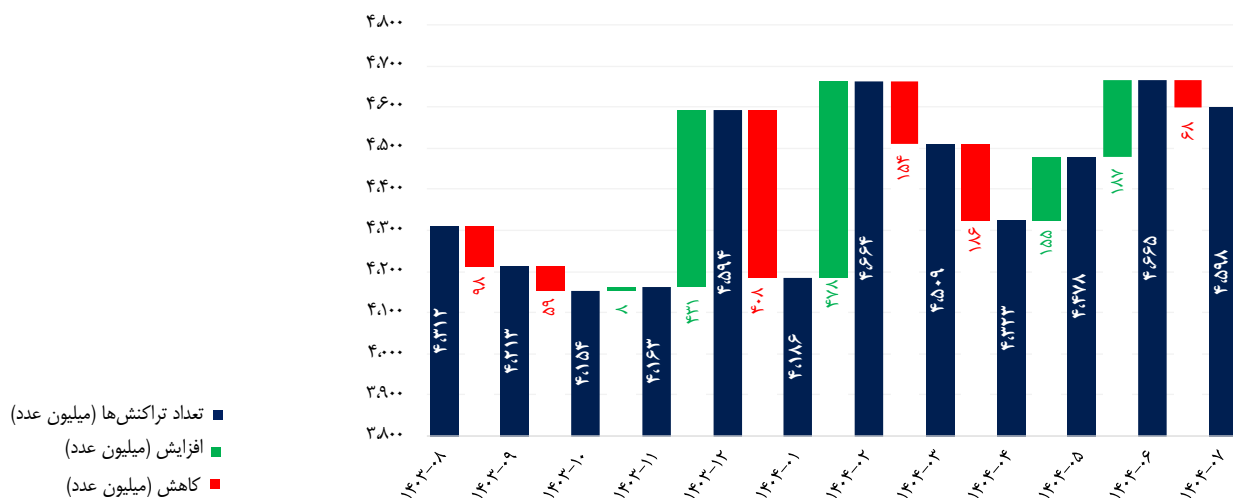
فعالیت و عملکرد پذیرندگی در کل شبکه پرداخت الکترونیک کارت در این بخش بررسی شده است. این بخش خود به سه زیر بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "نفوذ منطقه‌ای" و نیز "شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" تقسیم شده که در هر زیر بخش شاخص‌های مختلفی ارائه شده است.

۲-۱- آمار عملکردی شاپرک

در این بخش، عملکرد شاپرک به لحاظ تعدادی و ارزشی و نیز رشد اسمی و حقیقی آن، نسبت تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و سهم هر یک از انواع خدمات پرداخت الکترونیک کارت (خرید کالا و خدمات، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری) با ارائه شاخص‌هایی بررسی می‌شود.

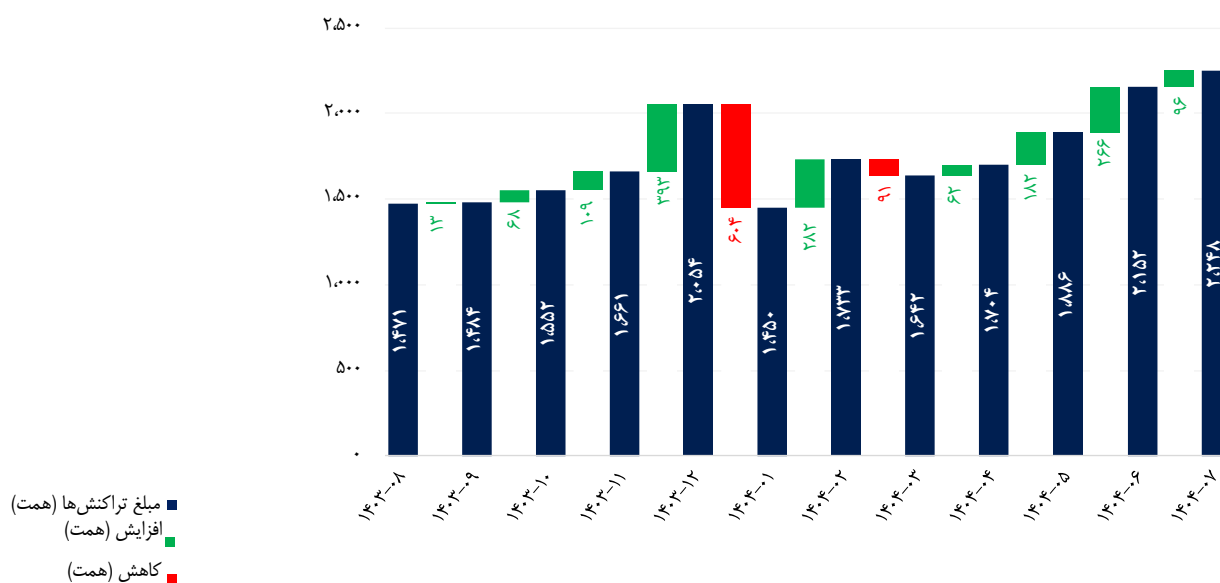
۲-۱-۱- آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک

در شکل ۲-۱، به بررسی تعداد تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به مهر ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. همچنین میزان کاهش و افزایش هر ماه نسبت به ماه گذشته در نمودار قابل مشاهده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش تعداد تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اردیبهشت و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۲-۱- مقایسه میزان رشد تعداد تراکنش‌ها (میلیون عدد) در ۱۲ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲، به بررسی مبلغ تراکنش‌ها در ۱۲ ماه منتهی به مهر ماه ۱۴۰۴ پرداخته شده است. با توجه به این نمودار بیشترین میزان افزایش و کاهش مبلغ تراکنش نسبت به ماه گذشته به ترتیب در ماه‌های اسفند ۱۴۰۳ و فروردین ۱۴۰۴ رخ داده است.

در مهر ماه ۱۴۰۴ بالغ بر ۴،۵۹۸ میلیون تراکنش با ارزش ۲۲،۴۷۸ هزار میلیارد ریال در شبکه الکترونیک پرداخت کارت پردازش شده که نسبت به شهریور ماه رشد ۱/۴۵- درصدی در تعداد و ۴/۴۶ درصدی در ارزش ریالی داشته است. در جدول ۲-۱ آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در مهر ماه ۱۴۰۴ و نرخ رشد آن نسبت به ماه گذشته درج شده است.

جدول ۲-۱ مقایسه آمار ماهانه تراکنش‌های شاپرک

نوع	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۶۶۵,۳۴۳,۲۲۷	۴,۵۹۷,۵۳۳,۷۸۶	-۱/۴۵%
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۲۱,۵۱۷,۷۳۷,۷۴۵	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۷	۴/۴۶%

همچنین جدول ۲-۲ حاوی آمار تعداد و ارزش تراکنش‌های شاپرک در مهر ۱۴۰۴ و ماه مشابه سال گذشته به همراه نرخ رشد آن می‌باشد.

جدول ۲-۲ مقایسه آمار تراکنش‌های شاپرک نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳

نوع	مهر ۱۴۰۳	مهر ۱۴۰۴	نرخ رشد
تعداد تراکنش	۴,۴۰۰,۵۳۸,۰۸۹	۴,۵۹۷,۵۳۳,۷۸۶	۴/۴۸%
مبلغ تراکنش (میلیون ریال)	۱۴,۲۱۲,۲۷۹,۷۲۳	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۷	۵۸/۱۶%

بر اساس مندرجات جدول ۲-۲ تراکنش‌های مهر ۱۴۰۴ به نسبت ماه مشابه سال ۱۴۰۳ از نظر تعدادی ۴/۴۸ و از نظر ریالی ۵۸/۱۶ درصد رشد داشته است.

۲-۱-۲ رشد حقیقی ارزش تراکنش‌های شاپرکی

در اقتصاد به منظور ارائه تحلیل‌های قابل اتکا، متغیرهای ارزشی و مبلغی را به صورت حقیقی بررسی می‌کنند. به این مفهوم که متغیر ارزشی اسمی^۱ را تورمزدایی نموده تا اثر عامل تورم موجب برداشت‌های اشتباه و انحراف در تصمیم‌گیری نشود. لذا شاخص مناسب‌تر برای بیان رشد ارزش تراکنش‌ها، بیان آن به صورت رشد حقیقی^۲ و تورمزدایی شده می‌باشد.

جدول ۳-۲ مقایسه رشد اسمی و حقیقی ارزش ماهانه تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	نرخ رشد
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۲۱,۵۱۷,۷۳۷,۷۴۵/۳۹	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۶/۸۷	۴/۴۶٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۵۹۴,۸۳۵,۶۰۷/۲۲	۵,۵۶۶,۵۸۷,۲۲۰/۶۲	-۰/۵۰٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI)*	۳۸۴/۶	۴۰۳/۸	۴/۹۹٪

*نرخ تورم ماهانه: نرخ رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در دو ماه متوالی بیانگر نرخ تورم ماهانه می‌باشد. (مرجع آمار CPI از سایت مرکز آمار کشور می‌باشد).

همان‌گونه که جدول ۳-۲ نشان می‌دهد ارزش اسمی تراکنش‌های مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته با رشد ۴/۴۶ درصدی همراه بوده و این در حالی است که ارزش حقیقی تراکنش‌ها رشد -۰/۵۰ درصدی را تجربه نموده است. ارزش حقیقی تراکنش‌ها در واقع ارزش تراکنش‌های شاپرکی بدون در نظر گرفتن اثرات تورم می‌باشد. در ادامه طی جدول ۴-۲ مقایسه‌ای بین رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک آورده شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

^۲ ارزش تراکنش‌های شاپرک بدون اثرات تورم، برای محاسبه ارزش حقیقی، شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) به قیمت سال پایه ۱۴۰۰ به صورت ماهانه از سایت مرکز آمار کشور اخذ شده است.

جدول ۲-۴ مقایسه رشد حقیقی و اسمی نقطه به نقطه ارزش تراکنش‌های شبکه شاپرک

ارزش تراکنش‌ها (میلیون ریال)	مهر ۱۴۰۳	مهر ۱۴۰۴	نرخ رشد
ارزش اسمی تراکنش‌ها	۱۴,۲۱۲,۲۷۹,۷۳۳/۳۹	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۶/۸۷	۵۸/۱۶٪
ارزش حقیقی تراکنش‌ها	۵,۲۲۸,۹۴۷,۶۵۳/۹۳	۵,۵۶۶,۵۸۷,۲۲۰/۶۲	۶/۴۶٪
شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی (CPI) *	۲۷۱/۸۰	۴۰۳/۸۰	۴۸/۵۷٪

* تورم نقطه به نقطه: رشد شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه مشخص نسبت به ماه مشابه سال قبل را در نظر می‌گیرد.
(مرجع آمار CPI: سایت مرکز آمار کشور می‌باشد.)

همانگونه که مشاهده می‌گردد، مندرجات جدول ۲-۴ رشد ۵۸/۱۶ درصدی در ارزش اسمی تراکنش‌ها در قیاس نقطه به نقطه بوده که می‌توان آن را شاهی برای افزایش استقبال عمومی از پرداخت الکترونیکی تفسیر کرد. همچنین ملاحظه می‌شود رشد حقیقی ارزش تراکنش‌ها بدون در نظر گرفتن اثرات تورم محاسبه شده ۶/۴۶ درصد می‌باشد.

۲-۱-۳ عملکرد شبکه شاپرک در توزیع ابزار پذیرش

سوئیچ شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) چهار نوع ابزار پذیرش شامل "کارتخوان فروشگاه‌ها"، "اینترنتی"، "کدهای دستوری (USSD)" و همچنین "موبایلی" که در این ماه افزوده شده است را پشتیبانی می‌نماید. در این بخش تعداد هر یک از این ابزارها، در کنار سایر عوامل نظیر تعداد تراکنش، دسترسی و توسعه شبکه پرداخت الکترونیک کارتی مورد بررسی قرار می‌گیرد. در این راستا تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی ۲ در مهر ۱۴۰۴ در قیاس با ماه گذشته در جدول ۲-۵ ارائه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود

^۲ ابزارهایی که به لحاظ فنی امکان انجام تراکنش بر روی آن‌ها مهیا می‌باشد و در پایگاه داده شاپرک با وضعیت "Y" ثبت شده است.

جدول ۲-۵ مقایسه تعداد هر یک از ابزارهای پذیرش^۱ فعال سیستمی در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	
	مهر ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۴
اینترنتی	۵۸۴,۲۳۹	۶۲۵,۱۴۱
کدهای دستوری- USSD	۵,۴۹۱	۵,۵۴۷
کارتخوان فروشگاه	۱۰,۶۴۵,۴۱۸	۱۰,۶۹۲,۶۱۷
موبایلی	۹۰	-
مجموع ابزارها	۱۱,۲۳۵,۲۳۸	۱۱,۳۲۳,۳۸۲
رشد	-۶/۵۴٪	-۱/۰۱٪
	-۰/۴۴٪	-
	-۰/۷۸٪	

بر اساس جدول ۲-۵ تعداد ابزارهای شاپرک در مجموع نسبت به شهریور ماه رشد ۰/۷۸- درصدی را تجربه نموده‌اند که به نظر می‌رسد سبب این تغییر، به ترتیب کاهش ۰/۴۴- و ۶/۵۴- درصدی تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه و اینترنتی می‌باشد. در ادامه آمار سهم بازار هر یک از ابزارها در جدول ۲-۶ ارائه شده است.

جدول ۲-۶ مقایسه سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی از کل ابزارهای بازار- مهر ۱۴۰۴

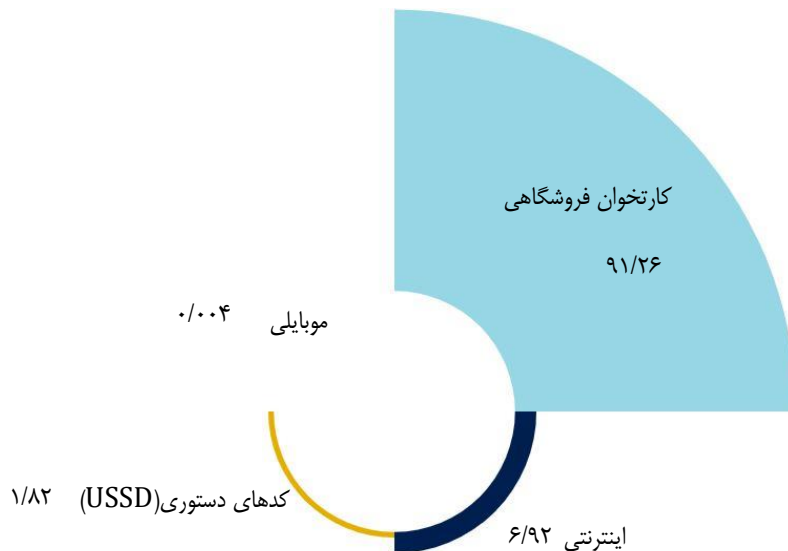
ابزار پذیرش	شهریور ۱۴۰۴		مهر ۱۴۰۴	
	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار	تعداد ابزار فعال سیستمی	سهم از بازار
اینترنتی	۶۲۵,۱۴۱	۵/۵۲٪	۵۸۴,۲۳۹	۵/۲۰٪
کدهای دستوری- USSD	۵,۵۴۷	۰/۰۵٪	۵,۴۹۱	۰/۰۵٪
کارتخوان فروشگاه	۱۰,۶۹۲,۶۱۷	۹۴/۴۳٪	۱۰,۶۴۵,۴۱۸	۹۴/۷۵٪
موبایلی	-	-	۹۰	۰/۰۰٪
مجموع ابزارها	۱۱,۳۲۳,۳۸۲	۱۰۰/۰۰٪	۱۱,۲۳۵,۲۳۸	۱۰۰/۰۰٪

۲-۱-۴- عملکرد هر ابزار پذیرش به لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها

سهم تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش نیز شاخص دیگری است که در شکل ۳-۲ نشان داده شده است. همانطور که مشخص است کارتخوان فروشگاه با سهم ۹۱/۲۶ درصدی، بیشترین تعداد تراکنش را در

^۱ ابزار پذیرش موبایلی از مهر ماه ۱۴۰۴، به گزارش اقتصادی شاپرک افزوده شده است.

بین سایر ابزارهای پذیرش داشته است و ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به ترتیب در جایگاه‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

شکل ۲-۳ سهم هریک از ابزارهای پذیرش از تعداد تراکنش‌ها- مهر ۱۴۰۴

بیشترین سهم بازار تراکنش‌های شاپرکی در اختیار ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها می‌باشد. این در حالی است که عواملی مانند وجود محدودیت انجام تراکنش بر روی ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، تعداد بالای ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها، فراگیر بودن این ابزار، عدم نیاز این ابزار به تجهیزات مکمل دیگر نظیر کامپیوتر یا گوشی موبایل و عواملی از این دست را می‌توان از جمله عوامل تاثیر گذار بر تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها دانست. همچنین به منظور استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، به بستر اینترنتی امن و در استفاده از ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به وجود دستگاه گوشی تلفن همراه نیاز می‌باشد که ممکن است هنگام خرید در دسترس همگان قرار نداشته باشد. متوسط تعداد تراکنش به ازای هر یک از ابزارها در جدول ۲-۷ به خوبی قابل ملاحظه می‌باشد.

جدول ۲-۷ شاخص تعداد متوسط تراکنش‌ها به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی -مهر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	تعداد تراکنش‌ها	تعداد تراکنش به ازای هر ابزار
اینترنتی	۵۸۴,۲۳۹	۳۱۷,۹۵۱,۸۱۸	۵۴۴
کدهای دستوری -USSD	۵,۴۹۱	۸۳,۷۷۰,۵۶۲	۱۵,۲۵۶

تعداد تراکنش به ازای هر ابزار	تعداد تراکنش ها	تعداد ابزار فعال سیستمی	ابزار پذیرش
۳۹۴	۴,۱۹۵,۶۱۳,۴۶۹	۱۰,۶۴۵,۴۱۸	کارتخوان فروشگاهی
۲,۱۹۹	۱۹۷,۹۳۷	۹۰	موبایلی
۴۰۹	۴,۵۹۷,۳۳۵,۸۴۹	۱۱,۲۳۵,۱۴۸	مجموع ابزارها

متوسط تراکنش هر ابزار پذیرش شاپرکی در مهر ۱۴۰۴، ۴۰۹ تراکنش می‌باشد که این تعداد نسبت به مقدار مشابه در ماه گذشته کاهش ۲/۸۰ واحدی (۶۸٪ - درصدی) را تجربه نموده است. بیشترین تغییر متوسط تعداد تراکنش مربوط به ابزار پذیرش اینترنتی می‌باشد. در مهر ماه متوسط تعداد تراکنش‌های اینترنتی با افزایش ۹/۳۸ درصدی از ۴۹۸ تراکنش در شهریور ۱۴۰۴ به ۵۴۴ تراکنش رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۱۵,۲۵۶ تراکنش است که این مقدار نسبت به ماه گذشته با کاهش ۶۹۴/۱۳ واحدی همراه بوده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۴/۸۳ واحد کاهش نسبت به شهریور ۱۴۰۴ به ۳۹۴ عدد در مهر ماه رسیده است. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش موبایلی ۲,۱۹۹ تراکنش است. در ادامه طی جدول ۲-۸ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش فعال سیستمی پرداخته شده است.

جدول ۲-۸ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - مهر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار فعال سیستمی	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۵۸۴,۲۳۹	۵,۵۸۱,۷۳۲,۳۷۲	۹,۵۵۳/۸۵
کدهای دستوری - USSD	۵,۴۹۱	۲۲,۷۹۸,۲۴۵	۴,۱۵۱/۹۳
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۶۴۵,۴۱۸	۱۶,۸۷۳,۱۲۲,۸۵۸	۱,۵۸۵/۰۱
موبایلی	۹۰	۲۲۵,۷۲۲	۲,۵۰۸/۰۲
مجموع ابزارها	۱۱,۲۳۵,۲۳۸	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۷	۲,۰۰۰/۶۶

متوسط مبالغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی در مهر ۱۴۰۴ ماه با افزایش ۱,۵۰۶/۳۷ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۹,۵۵۳/۸۵ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبالغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) با کاهش ۹۸/۴۷ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۴,۱۵۱/۹۳ میلیون ریال به ازای هر ابزار در مهر ماه رسیده است. متوسط مبالغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی ۲,۵۰۸/۰۲ میلیون ریال است. متوسط

مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های نیز با توجه به جدول ۲-۸ برابر با ۱/۵۸۵،۱ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۳۲/۴۵ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

در جدول ۲-۹ به بررسی شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش تراکنش‌دار^۱ پرداخته شده است.

جدول ۲-۹ شاخص متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار - مهر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار تراکنش‌دار	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر ابزار پذیرش (میلیون ریال)
اینترنتی	۱۷۸،۸۰۵	۵،۵۸۱،۷۳۲،۳۷۲	۳۱،۲۱۶/۹
کدهای دستوری- USSD	۱۶۵	۲۲،۷۹۸،۲۴۵	۱۳۸،۱۷۱/۲
کارتخوان فروشگاه‌های	۸،۷۲۲،۱۴۱	۱۶،۸۷۳،۱۲۲،۸۵۸	۱،۹۳۴/۵
موبایلی	۱۴	۲۲۵،۷۲۲	۱۶،۱۲۳/۰
مجموع ابزارها	۸،۹۰۱،۱۲۵	۲۲،۴۷۷،۸۷۹،۱۹۷	۲،۵۲۵/۲۹

متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش‌دار در مهر ماه ۱۴۰۴ با افزایش ۵۶/۱۷۴ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۳۱،۲۱۶/۹ میلیون ریال رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش‌دار با افزایش ۹۶/۴،۹۶۷ میلیون ریالی نسبت به ماه گذشته به ۱۳۸،۱۷۱/۲ میلیون ریال به ازای هر ابزار در مهر ماه رسیده است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار پذیرش موبایلی تراکنش‌دار در مهر ماه ۱۴۰۴ ۹۶/۱۶،۱۲۳ میلیون ریال است. متوسط مبلغ کارکرد هر ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز با توجه به جدول ۲-۹ برابر با ۵/۱،۹۳۴ میلیون ریال می‌باشد که این میزان نیز نسبت به ماه گذشته ۵۳/۷۶ میلیون ریال افزایش را تجربه نموده است.

همانگونه که مشاهده می‌گردد، جدول ۲-۱۰ حاوی اطلاعات متوسط مبلغ هر تراکنش در هر یک از ابزارهای پذیرش است. با توجه به اینکه تراکنش‌های سرویس "مانده‌گیری" فاقد مبلغ هستند، تعداد تراکنش‌ها شامل سرویس "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" می‌باشد. بر اساس این جدول تراکنش‌های ابزار پذیرش

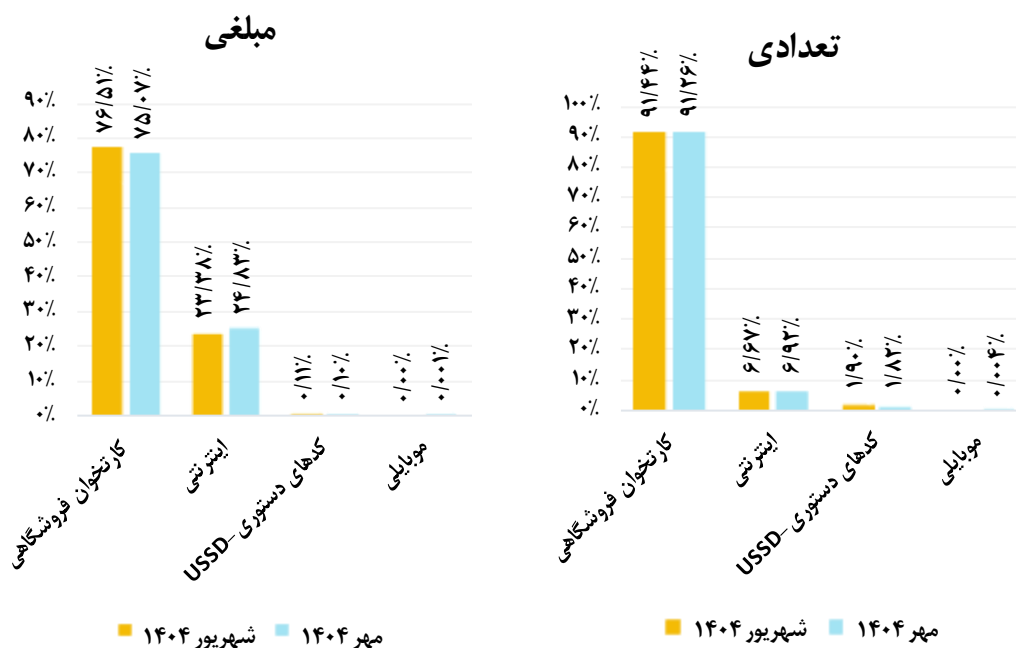
^۱ به واژه نامه رجوع شود

کدهای دستوری (USSD) به طور متوسط کمترین ارزش ریالی را داشته و ابزار پذیرش اینترنتی از این منظر رتبه نخست را دارد.

جدول ۲-۱۰ شاخص متوسط مبلغ هر تراکنش ابزارهای پذیرش در سرویس‌های "خرید" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" - مهر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها (تعداد)	مجموع مبلغ تراکنش‌ها (میلیون ریال)	متوسط مبلغ هر تراکنش در هر ابزار (میلیون ریال)
اینترنتی	۲۹۶,۷۰۵,۱۴۷	۵,۵۸۱,۷۳۲,۳۷۲	۱۸/۸۱
کدهای دستوری - USSD	۸۳,۷۷۰,۵۶۲	۲۲,۷۹۸,۲۴۵	۰/۲۷
کارتخوان فروشگاهی	۴,۰۰۷,۳۴۹,۲۷۹	۱۶,۸۷۳,۱۲۲,۸۵۸	۴/۲۱
موبایلی	۱۹۷,۹۳۷	۲۲۵,۷۲۲	۱/۱۴
مجموع ابزارها	۴,۳۸۸,۰۲۲,۹۲۵	۲۲,۴۷۷,۸۷۹,۱۹۷	۵/۱۲

اطلاعات مربوط به تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های هر ابزار پذیرش، در ماه مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شکل ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۲-۴ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - شهریور و مهر ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۲-۴ ملاحظه می‌شود، سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب کاهش ۰/۱۸ و ۱/۴۵ درصدی داشته است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته به ترتیب افزایش ۰/۲۵ و ۱/۴۵ درصدی را تجربه نموده‌اند. در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز به ترتیب کاهش ۰/۰۷ و ۰/۰۱ درصدی مشهود می‌باشد.

شکل ۲-۵ تغییرات سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای هر نوع ابزار پذیرش برای مهر ۱۴۰۴ و مقایسه آن با مهر ۱۴۰۳ را نشان می‌دهند.

شکل ۲-۵ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴ و ۱۴۰۳

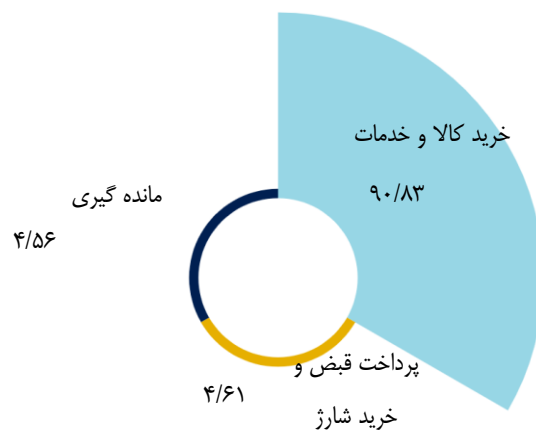
همانگونه که در شکل ۲-۵ مشاهده می‌گردد، تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های در مهر ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه مشابه سال گذشته به ترتیب با کاهش ۰/۱۷ و ۲/۳۵ درصدی همراه بوده است. تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به ترتیب افزایش ۰/۵۲ و ۲/۳۹ درصدی را تجربه نموده است. در زمان مشابه تعداد و مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کاهش ۰/۳۶ و ۰/۰۵ درصدی همراه بوده است.

۲-۱-۵- عملکرد شاپراک به ازای نوع خدمت

شبکه پرداخت الکترونیک کارتی سه خدمت "خرید کالا و خدمات"، "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده گیری" را به جامعه ارائه می نماید.

در این راستا شکل ۲-۶ و شکل ۲-۷ به ترتیب سهم تعدادی و مبلغی هر یک از انواع خدمات ارائه شده را در کل شبکه پرداخت نشان می دهد.

شکل ۲-۶ مبین آن است که در مهر ۱۴۰۴، ۹۰/۸۳ درصد خدمات ارائه شده توسط شبکه شاپراک از نوع خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده که با توجه به شکل ۲-۸ نسبت به ماه گذشته این سهم کاهش ۰/۰۲۶ درصدی داشته است. همانگونه که مشاهده می گردد، خدمت "مانده گیری" با ۴/۵۶ درصد سهم، کمترین سهم از کل خدمات در بین خدمات ارائه شده داشته است.

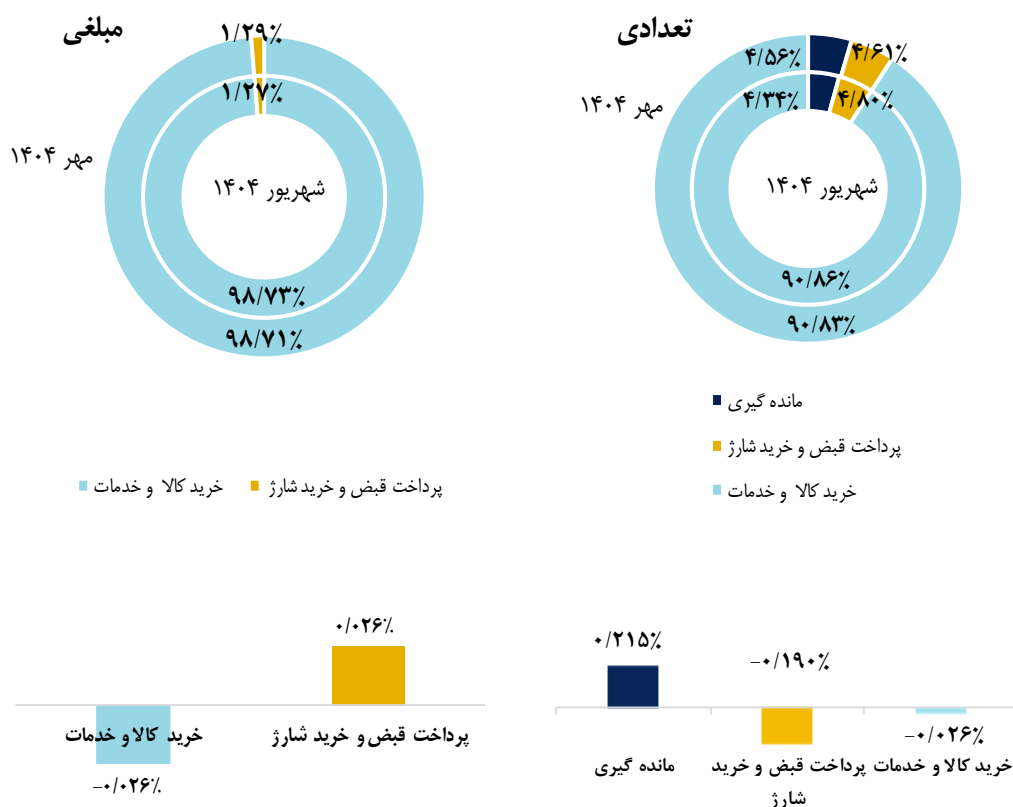
شکل ۲-۶ سهم تعدادی انواع خدمات ارائه شده شاپراک - مهر ۱۴۰۴

شکل ۲-۷ نشان می دهد که ۹۸/۷۱ درصد مبلغ خدمات ارائه شده در ماه مهر ۱۴۰۴ مربوط به خدمت "خرید کالا و خدمات" بوده است و خدمت "مانده گیری" نیز به دلیل عدم اثر مالی بر مبلغ تراکنش های شبکه پرداخت، سهم مبلغی صفر را دارا بوده است.

شکل ۷-۲ سهم انواع خدمات از مبلغ تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴

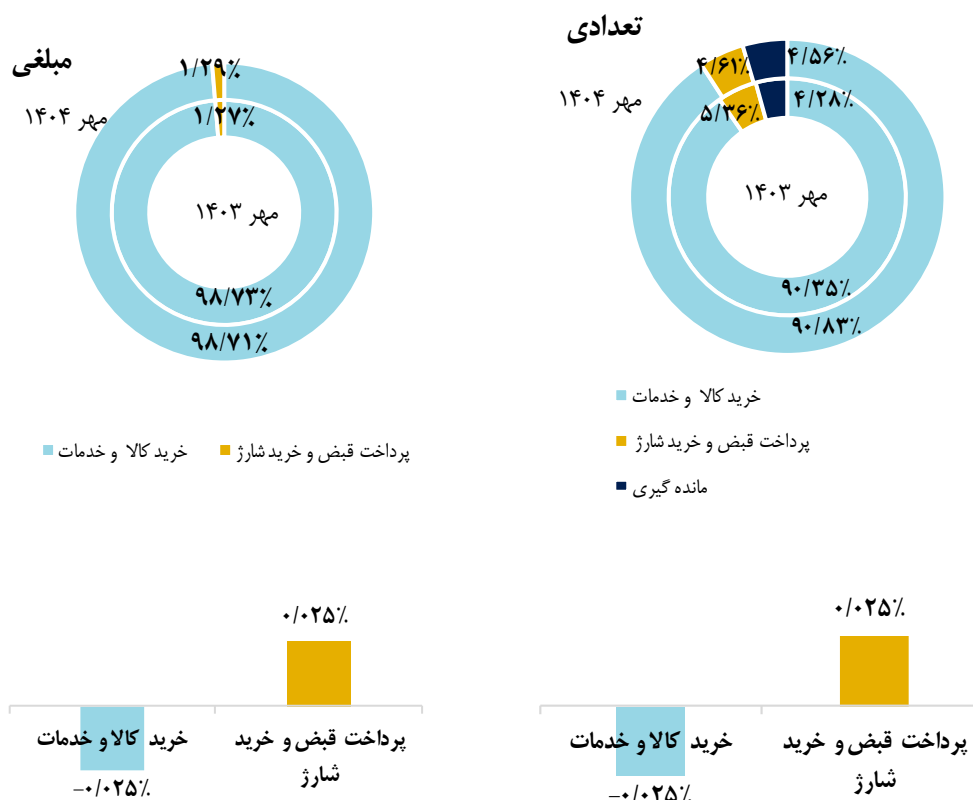
برای بررسی تغییرات تعدادی و مبلغی در انواع خدمات به صورت ماهانه، شکل ۸-۲ ترسیم شده است. دو شکل دایره‌ای سهم هر یک از خدمات از کل و شکل‌های میله‌ای اختلاف سهم خدمات در این دوره یک ماهه را نشان می‌دهد.

شکل ۸-۲ مقایسه سهم مبلغی و تعدادی انواع خدمات - شهریور و مهر ۱۴۰۴

در شکل ۸-۲ ملاحظه می‌شود که نسبت به ماه گذشته، سهم تعدادی خدمت "خرید کالا و خدمات" از کل تراکنش‌ها با کاهش همراه بوده، همچنین خدمات "پرداخت قبض و خرید شارژ" و "مانده‌گیری" به ترتیب کاهش و افزایش یافته است. سهم تعدادی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۲۶ درصدی، "پرداخت قبض و خرید شارژ" کاهش ۰/۱۹۰ درصدی و سهم تعدادی تراکنش‌های "مانده‌گیری" با افزایش ۰/۲۱۵ درصدی مواجه بوده است. سهم مبلغی تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" نیز در مهر ماه با کاهش ۰/۰۲۶ درصدی همراه بوده است که میزان کاهش یافته به سهم مبلغی تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" اضافه شده است.

در شکل ۹-۲ این موضوع در مقایسه با ماه مشابه سال گذشته یعنی مهر ۱۴۰۳ بررسی شده است.

شکل ۹-۲ مقایسه نسبت مبلغی و تعدادی انواع خدمات - مهر ۱۴۰۳ و ۱۴۰۴

بر اساس شکل ۹-۲ ملاحظه می‌شود همزمان با افزایش ۰/۴۸ درصدی سهم تعداد تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در مهر ۱۴۰۴ نسبت به مهر ماه ۱۴۰۳، سهم مبلغی آن نیز به میزان ۰/۰۲۵- درصد کاهش داشته

است. تعداد تراکنش‌های "پرداخت قبض و خرید شارژ" در قیاس نقطه به نقطه با کاهش ۰/۷۵ درصدی همراه بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری نیز افزایش ۰/۲۷ درصدی را تجربه نموده است.

۲-۲- نفوذ منطقه‌ای

شاخص نفوذ منطقه‌ای بیانگر سرانه ابزارهای پذیرش و تعداد تراکنش‌های هر ابزار در کل کشور و در هر استان است. این شاخص معیاری برای سنجش فراگیر شدن خدمات پرداخت الکترونیک کارتی در مناطق مختلف کشور است.

۲-۲-۱- ضریب نفوذ ابزار پذیرش فعال سیستمی

آمار تعداد کل هر یک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی شبکه شاپرک و سرانه آن به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال^۱ مصرف‌کننده خدمات کارت در کل کشور (ضریب نفوذ ابزار پذیرش) در جدول ۲-۱۱ ارائه شده است.

همانطور که ملاحظه می‌شود ضریب نفوذ مجموع ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در مهر ماه، ۱,۸۱۷/۳۶ ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور بوده است. بیشترین میزان نفوذ این ابزارها متعلق به کارتخوان فروشگاه‌های با تعداد ۱,۷۲۱/۹۵ به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال در کشور می‌باشد و کمترین آن به ابزار پذیرش موبایلی اختصاص دارد که به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر صرفاً ۰/۰۱ ابزار پذیرش موبایلی در کشور وجود دارد. به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال کشور نیز ۹۴/۵۰ ابزار پذیرش اینترنتی نیز در کشور وجود دارد. شایان توجه است که بر خلاف کارتخوان فروشگاه‌های، امکان دسترسی از نقاط مختلف کشور به ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای انجام پرداخت‌ها میسر بوده است. این در حالی است که ماهیت پرداخت وجوه با استفاده از ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به نسبت ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های که نیازمند حضور فیزیکی کارت در محل می‌باشد، متفاوت است.

^۱ آمار جمعیت افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، از بخش نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن در سال ۱۳۹۵ از شبکه ملی آمار استخراج شده است.

جدول ۲-۱۱ ضریب نفوذ ابزارهای پذیرش فعال سیستمی در کشور به ازای هر ۱۰,۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال - مهر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد ابزار	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	ضریب نفوذ هر ابزار به ازای هر ۱۰,۰۰۰ نفر
اینترنتی	۵۸۴,۳۳۹	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۹۴/۵۰
کدهای دستوری- USSD	۵,۴۹۱		۰/۸۹
کارتخوان فروشگاهی	۱۰,۶۴۵,۴۱۸		۱,۷۲۱/۹۵
موبایلی	۹۰		۰/۰۱
کل ابزارها	۱۱,۲۳۵,۲۳۸		۱,۸۱۷/۳۶

۲-۲-۲ - سرانه تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در کشور

آمار تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش و نیز سرانه تراکنش‌های هر یک از این ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال را در مهر ماه سال جاری در جدول ۲-۱۲ ارائه گردیده است.

جدول ۲-۱۲ سرانه تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش به ازای جمعیت بالای ۱۸ سال کل کشور- مهر ۱۴۰۴

ابزار پذیرش	تعداد تراکنش‌ها	جمعیت بالای ۱۸ سال در کشور	سرانه تراکنش‌های هر ابزار
اینترنتی	۳۱۷,۹۵۱,۸۱۸	۶۱,۸۲۱,۸۵۴	۵/۱۴
کدهای دستوری- USSD	۸۳,۷۷۰,۵۶۲		۱/۳۶
کارتخوان فروشگاهی	۴,۱۹۵,۶۱۳,۴۶۹		۶۷/۸۷
موبایلی	۱۹۷,۹۳۷		۰/۰۰۳
کل ابزارها	۴,۵۹۷,۵۳۳,۷۸۶		۷۴/۳۷

همانطور که در جدول ۲-۱۲ ملاحظه می‌شود به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال، در مهر ماه سال جاری ۷۴/۳۷ عدد تراکنش پرداخت الکترونیکی صورت گرفته است و بیشترین سرانه تعداد تراکنش متعلق به کارتخوان فروشگاهی با ۶۷/۸۷ تراکنش برای هر فرد بالای ۱۸ سال بوده است.

۲-۲-۳- تعداد و سرانه کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی در هر استان

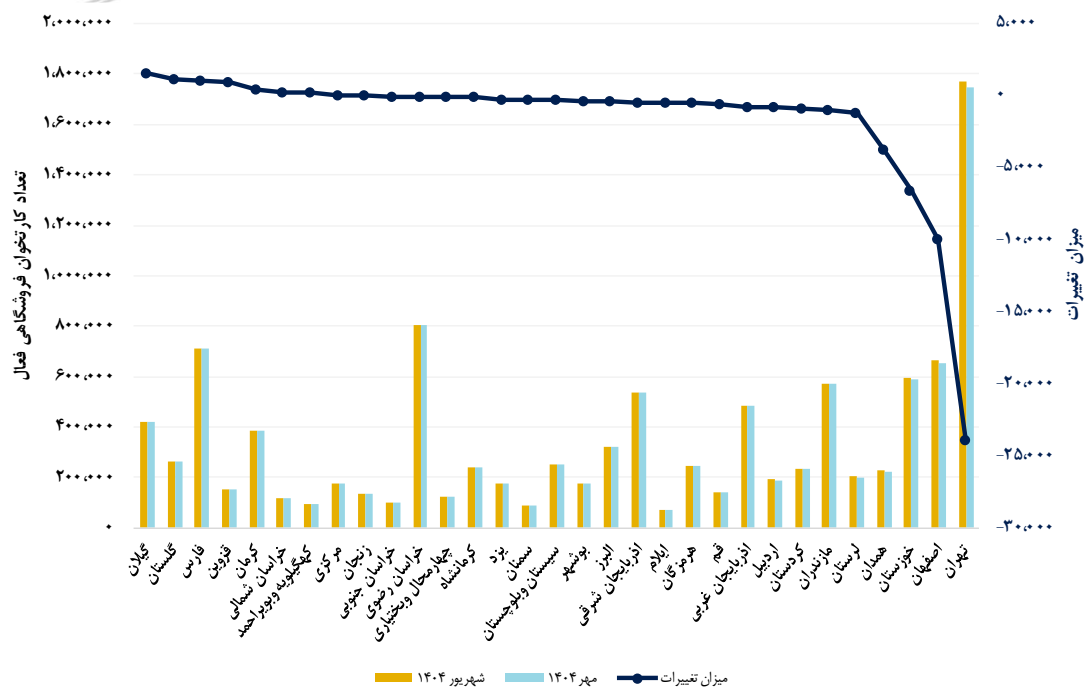
در این بخش به منظور بررسی نحوه توزیع و میزان نفوذ ابزارهای پذیرش، تعداد و سرانه هر یک از ابزارهای فعال سیستمی در استانهای مختلف مورد بررسی قرار می‌گیرد. شایان توجه است که برخلاف کارتخوان فروشگاههای، خدمات ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارها فراهم است. بنابراین سرانه ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای هر استان معنای دقیقی نداشته و صرفاً تعداد توزیع شده این دو ابزار پذیرش در بخش بعدی مورد توجه قرار می‌گیرد. اطلاعات مربوط به تعداد توزیع شده کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی در ۵ استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاههای فعال و تغییرات آن در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۲-۱۳ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۳ پنج استان دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی - شهریور و مهر ۱۴۰۴

نام استان	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	تغییر	نرخ رشد
تهران	۱,۷۷۰,۹۵۹	۱,۷۴۷,۰۶۰	-۲۳,۸۹۹	-۱/۳۵%
خراسان رضوی	۸۰۳,۶۱۶	۸۰۳,۵۵۵	-۶۱	-۰/۰۱%
فارس	۷۰۸,۹۹۴	۷۰۹,۹۸۳	۹۸۹	۰/۱۴%
اصفهان	۶۶۲,۹۰۸	۶۵۲,۹۳۷	-۹,۹۷۱	-۱/۵۰%
خوزستان	۵۹۷,۸۹۷	۵۹۱,۳۰۲	-۶,۵۹۵	-۱/۱۰%

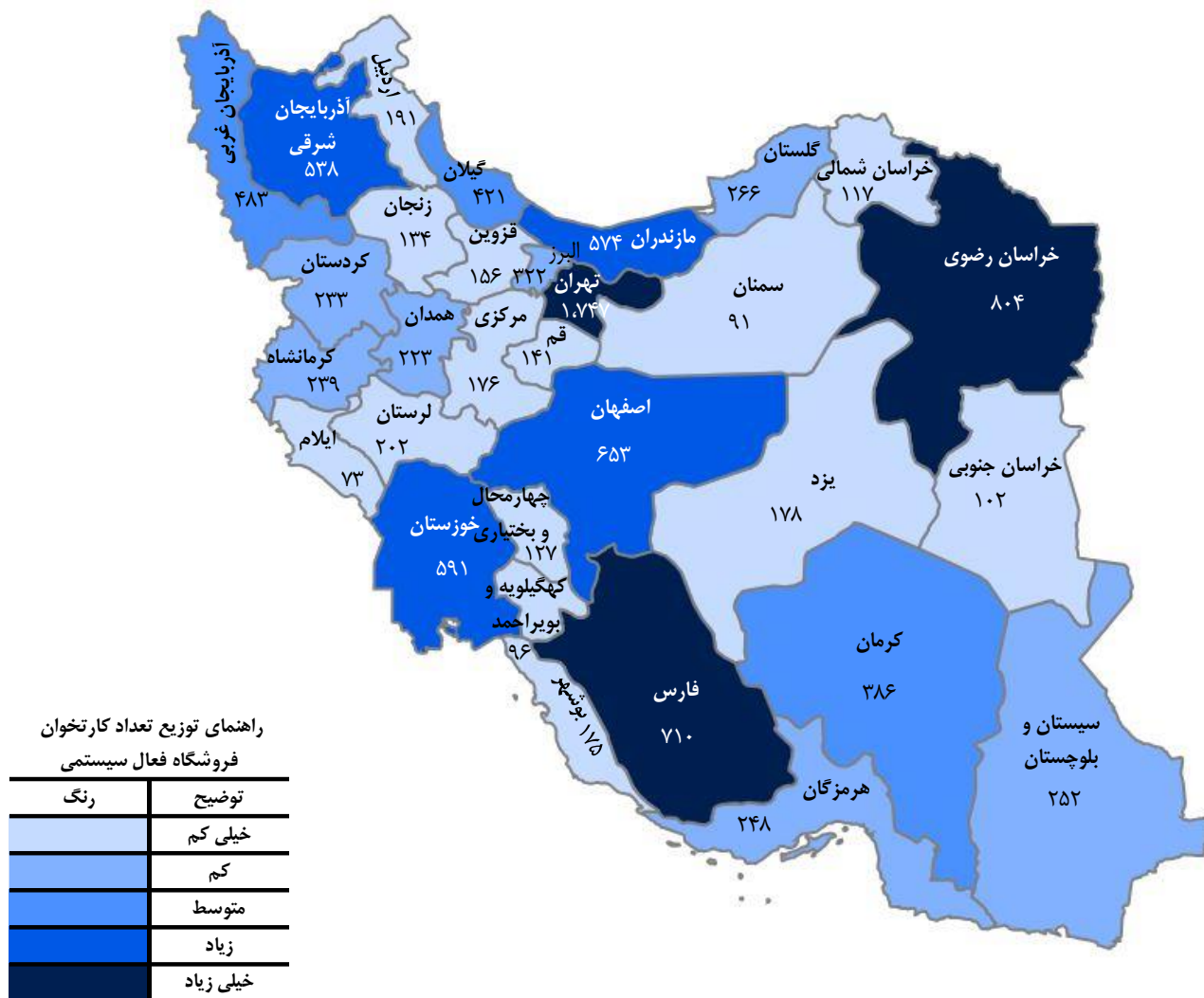
همانگونه که در جدول ۲-۱۳ مشاهده می‌شود، استانهای تهران، خراسان رضوی، فارس، اصفهان و خوزستان به ترتیب دارای بیشترین تعداد کارتخوان فروشگاههای فعال در مهر ۱۴۰۴ بوده‌اند.

بر اساس اطلاعات جدول ۲-۱۳، شکل ۱۰-۲ تغییرات تعداد کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی در هر یک از استانها را در مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور ماه نشان می‌دهد.

شکل ۱۰-۲ تغییر در تعداد کارتهای فعال سیستمی در هر استان - مهر نسبت به شهریور ۱۴۰۴

در مهر ۱۴۰۴ بیشترین افزایش در تعداد کارتهای فعال با ۱،۵۹۷ افزایش متعلق به استان گیلان می باشد. شکل ۱۱-۲ پراکندگی تعداد کارتهای فعال سیستمی در استانهای کشور را نشان می دهد و مبین آن است که همچنان بیشترین تعداد این ابزار با اختلاف زیادی نسبت به سایر استانها، در استان تهران توزیع شده است.

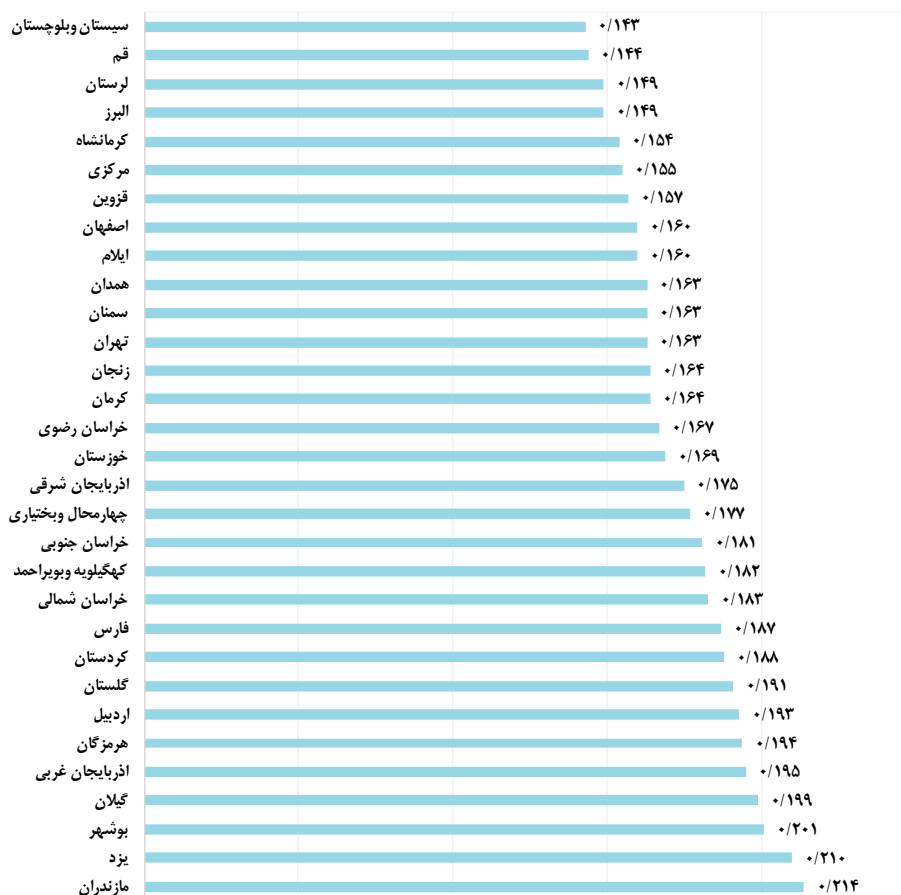
شکل ۱۱-۲ تعداد کارتخوان فروشگاهی (هزار عدد) فعال سیستمی در هر استان - مهر ۱۴۰۴

در ادامه توزیع کارتخوان فروشگاهی به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال که متقاضی استفاده از خدمات پرداخت الکترونیک هستند، در هر استان مورد بررسی قرار گرفته است. اطلاعات مربوط به تعداد سرانه این ابزار پذیرش به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر یک از استان‌های کشور، در جدول ۲-۱۴ ارائه شده است.

جدول ۲-۱۴ سرانه استانی کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی به ازای افراد بالای ۱۸ سال - شهریور و مهر ماه ۱۴۰۴

تعداد سرانه ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی			
استان	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	نرخ رشد
قزوین	۰/۱۵۶	۰/۱۵۷	۰/۶۲٪
گلستان	۰/۱۹۰	۰/۱۹۱	۰/۴۱٪
گیلان	۰/۱۹۹	۰/۱۹۹	۰/۳۸٪
خراسان شمالی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۳	۰/۲۳٪
کهگیلویه	۰/۱۸۱	۰/۱۸۲	۰/۲۰٪
فارس	۰/۱۸۶	۰/۱۸۷	۰/۱۴٪
کرمان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۴	۰/۱۲٪
مرکزی	۰/۱۵۵	۰/۱۵۵	۰/۰۱٪
زنجان	۰/۱۶۴	۰/۱۶۴	۰/۰۱٪
خراسان رضوی	۰/۱۶۷	۰/۱۶۷	-۰/۰۱٪
خراسان جنوبی	۰/۱۸۲	۰/۱۸۱	-۰/۰۴٪
کرمانشاه	۰/۱۵۴	۰/۱۵۴	-۰/۰۵٪
چهارمحال	۰/۱۷۷	۰/۱۷۷	-۰/۰۸٪
آذربایجان شرقی	۰/۱۷۵	۰/۱۷۵	-۰/۰۸٪
سیستان	۰/۱۴۳	۰/۱۴۳	-۰/۱۲٪
البرز	۰/۱۴۹	۰/۱۴۹	-۰/۱۳٪
یزد	۰/۲۱۰	۰/۲۱۰	-۰/۱۳٪
آذربایجان غربی	۰/۱۹۵	۰/۱۹۵	-۰/۱۵٪
مازندران	۰/۲۱۴	۰/۲۱۴	-۰/۱۸٪
هرمزگان	۰/۱۹۵	۰/۱۹۴	-۰/۱۹٪
بوشهر	۰/۲۰۱	۰/۲۰۱	-۰/۲۰٪
سمنان	۰/۱۶۳	۰/۱۶۳	-۰/۲۶٪
کردستان	۰/۱۸۸	۰/۱۸۸	-۰/۴۰٪
اردبیل	۰/۱۹۴	۰/۱۹۳	-۰/۴۰٪
قم	۰/۱۴۵	۰/۱۴۴	-۰/۴۴٪
لرستان	۰/۱۵۰	۰/۱۴۹	-۰/۵۸٪
ایلام	۰/۱۶۱	۰/۱۶۰	-۰/۶۳٪
خوزستان	۰/۱۷۱	۰/۱۶۹	-۱/۱۰٪
تهران	۰/۱۶۵	۰/۱۶۳	-۱/۳۵٪
اصفهان	۰/۱۶۲	۰/۱۶۰	-۱/۵۰٪
همدان	۰/۱۶۶	۰/۱۶۳	-۱/۶۷٪

در شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتهخوان فروشگاههای فعال سیستمی هر استان قابل ملاحظه می باشد.

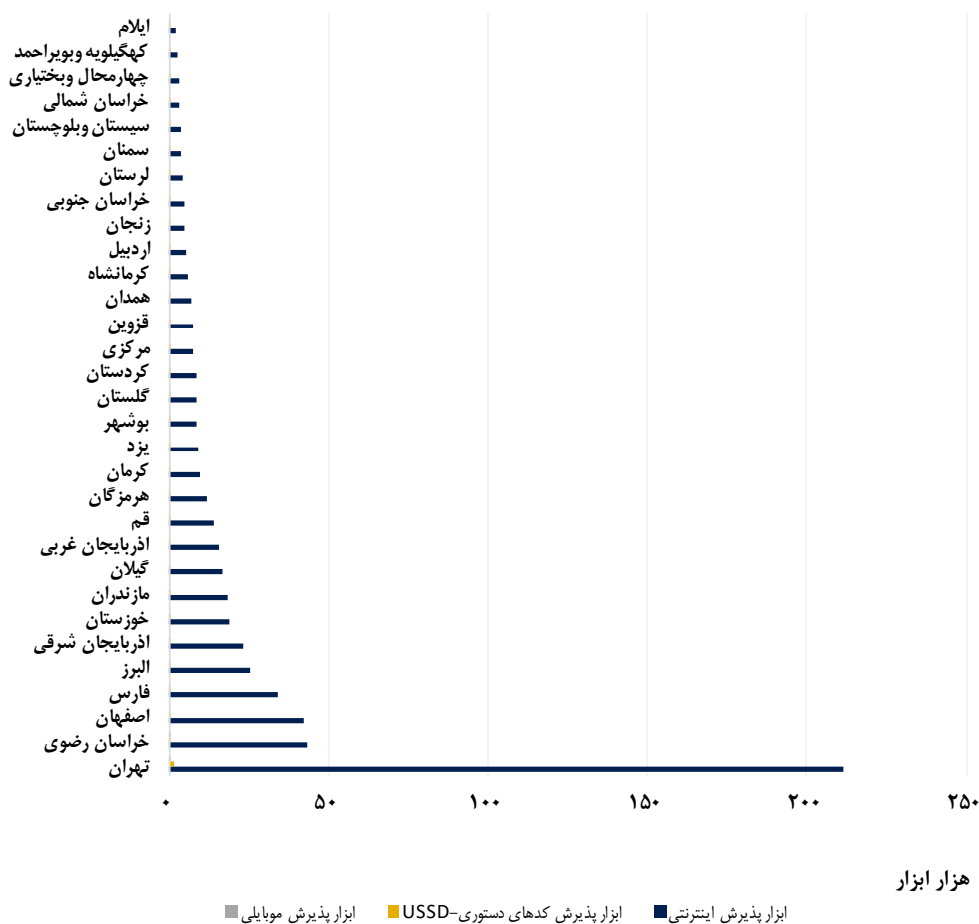
شکل ۱۲-۲ سرانه تعداد کارتهخوان فروشگاههای فعال سیستمی هر استان به ازای افراد بالای ۱۸ سال - مهر ۱۴۰۴

همانگونه که مشاهده می گردد، بیشترین تعداد سرانه کارتهخوان فروشگاههای به ترتیب به استانهای سیستان و بلوچستان، قم و لرستان تعلق گرفته است. لازم به ذکر است که به منظور انجام محاسبات سرانه ابزار کارتهخوان فروشگاههای هر استان از جمعیت بالای ۱۸ سال کشور بر اساس سرشماری سال ۱۳۹۵ استفاده شده است. بر همین اساس در مهر ۱۴۰۴، تعداد سرانه ابزار کارتهخوان فروشگاههای در کل کشور ۰/۱۷۲۲ عدد به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال (۱،۷۲۲ ابزار به ازای هر ۱۰،۰۰۰ فرد بالای ۱۸ سال) بوده است.

۲-۲-۴- تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی

همانطور که قبلاً ذکر شد، امکان استفاده از ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی برای انجام عملیات پرداخت الکترونیکی (بر خلاف کارتهخوان فروشگاهی) به دلیل اینکه نیاز به حضور فیزیکی ابزار کارت ندارد، لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و از سایر نقاط کشور نیز امکان استفاده از خدمات این ابزارهای پذیرش میسر می‌باشد. لذا محاسبه تعداد سرانه این ابزارها برای بررسی، معنای دقیقی نداشته و تنها تعداد این ابزارها در استان‌های کشور بررسی می‌شود. شایان ذکر است که این اطلاعات بر مبنای آدرس و استان ثبت شده در اطلاعات پذیرندگان ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)، اینترنتی و موبایلی محاسبه شده است.

تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی به تفکیک استان‌های محل استقرار پذیرندگان ثبت شده در سوییچ شاپراک، در شکل ۱۳-۲ ترسیم شده است.

شکل ۱۳-۲ تعداد ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی در استان‌های کشور - مهر ۱۴۰۴

شکل ۱۳-۲ مبین آن است بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی به ترتیب در اختیار استان‌های تهران، خراسان رضوی و اصفهان می‌باشد.

۲-۲-۵- تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور

با توجه به جدول ۲-۱۵، عملکرد تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به تفکیک هر استان در ماه شهریور و مهر ۱۴۰۴ ذکر گردیده است. همچنین نرخ رشد برای هر استان نسبت به ماه گذشته محاسبه و قابل مشاهده است.

جدول ۲-۱۵ تعداد و مبلغ تراکنش‌ها به تفکیک استان‌های کشور - مهر ۱۴۰۴

استان	تعداد تراکنش			مبلغ تراکنش (میلیون ریال)		
	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	تغییر	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	تغییر
اذربایجان شرقی	۱۹۹,۷۹۳,۴۷۸	۱۹۰,۹۴۹,۳۳۹	-۴/۴۳٪	۷۷۸,۸۰۰,۶۴۱	۷۸۷,۴۸۶,۹۳۴	۱/۱۳٪
اذربایجان غربی	۱۶۹,۵۹۷,۳۳۹	۱۶۳,۸۷۴,۲۵۲	-۳/۳۷٪	۶۴۰,۱۰۹,۰۰۳	۶۴۸,۴۳۶,۲۲۸	۱/۳۰٪
اردبیل	۷۸,۶۹۳,۷۸۷	۷۱,۰۵۶,۹۳۰	-۹/۷۰٪	۲۷۴,۹۱۸,۰۸۵	۲۵۳,۸۹۴,۱۹۱	-۷/۶۵٪
اصفهان	۲۴۷,۵۰۸,۸۰۶	۲۴۴,۸۲۹,۸۹۳	-۱/۰۸٪	۱,۰۱۶,۴۸۴,۲۸۰	۱,۰۶۹,۱۲۷,۸۱۴	۵/۱۸٪
البرز	۱۴۴,۶۷۲,۰۸۰	۱۴۴,۷۵۸,۰۴۱	-۰/۰۶٪	۶۱۹,۵۲۲,۴۲۲	۶۵۹,۱۸۰,۴۰۰	۶/۴۰٪
ایلام	۲۷,۲۳۱,۱۱۶	۲۷,۸۵۴,۷۴۳	۲/۲۹٪	۸۳,۵۴۷,۸۰۲	۸۷,۰۱۴,۱۰۵	۴/۱۵٪
بوشهر	۵۵,۰۸۸,۳۵۴	۵۹,۹۰۰,۰۳۶	۸/۷۳٪	۲۱۴,۵۲۶,۱۳۳	۲۳۷,۶۹۴,۲۵۰	۱۰/۸۰٪
تهران	۱,۰۶۷,۹۱۹,۷۶۲	۱,۰۸۷,۶۵۴,۰۷۸	۱/۸۵٪	۸,۳۲۵,۶۷۹,۴۱۲	۸,۹۴۳,۷۰۹,۹۱۹	۷/۴۳٪
چهارمحال و بختیاری	۴۲,۶۱۹,۲۷۳	۳۹,۴۷۸,۸۶۷	-۷/۳۷٪	۱۴۴,۲۹۷,۱۱۱	۱۴۳,۳۰۴,۲۵۱	-۰/۶۹٪
خراسان جنوبی	۳۱,۰۴۷,۳۳۸	۳۰,۱۳۴,۹۲۵	-۲/۹۴٪	۹۴,۰۷۹,۶۲۱	۹۸,۷۱۲,۶۸۷	۴/۹۳٪
خراسان رضوی	۳۶۳,۶۲۳,۱۵۵	۳۳۷,۳۰۷,۱۰۰	-۷/۲۴٪	۱,۳۳۱,۳۸۴,۶۳۷	۱,۳۱۴,۲۸۷,۷۶۱	-۱/۲۸٪
خراسان شمالی	۴۳,۳۲۲,۵۹۸	۴۱,۰۲۴,۴۳۴	-۵/۳۰٪	۱۲۰,۵۲۰,۷۲۸	۱۲۲,۵۹۰,۵۶۹	۱/۷۳٪
خوزستان	۲۳۴,۶۰۶,۱۵۴	۲۵۰,۹۵۱,۴۲۲	۶/۹۷٪	۸۱۷,۸۷۴,۹۵۹	۸۹۰,۸۰۸,۸۵۸	۸/۹۳٪
زنجان	۱۱۰,۳۷۴,۶۵۵	۱۰۶,۸۵۷,۳۵۳	-۳/۱۹٪	۲۱۱,۶۰۲,۴۳۰	۲۲۱,۱۲۴,۱۹۶	۴/۵۰٪
سمنان	۳۵,۹۲۰,۹۹۹	۳۳,۳۳۳,۷۵۰	-۷/۲۰٪	۱۱۶,۲۱۷,۵۸۵	۱۱۷,۳۰۱,۷۷۱	۰/۹۳٪
سیستان و بلوچستان	۱۲۶,۹۶۸,۶۲۳	۱۳۱,۱۹۳,۰۶۲	۳/۳۳٪	۳۶۴,۳۰۳,۹۹۵	۳۸۰,۷۶۲,۹۰۳	۴/۵۳٪
فارس	۳۰۰,۳۸۸,۴۵۹	۲۹۲,۷۸۵,۶۸۲	-۲/۵۳٪	۱,۱۴۲,۷۵۸,۶۳۳	۱,۱۷۲,۱۲۶,۹۸۹	۲/۵۷٪
قزوین	۶۷,۳۵۸,۹۱۱	۶۵,۸۰۸,۴۷۳	-۲/۳۰٪	۲۳۰,۵۸۶,۷۶۲	۲۳۵,۲۸۲,۲۲۷	۲/۰۴٪
قم	۷۲,۲۲۹,۴۳۸	۷۱,۲۱۱,۴۹۶	-۱/۴۱٪	۲۶۰,۱۰۴,۳۴۵	۲۶۹,۴۰۲,۷۳۸	۳/۵۷٪
کردستان	۸۳,۸۸۹,۳۸۰	۷۹,۸۱۱,۵۶۴	-۴/۸۶٪	۲۸۸,۷۰۶,۸۴۸	۲۸۱,۰۴۹,۱۵۵	-۲/۶۵٪
کرمان	۱۴۵,۲۳۴,۸۲۵	۱۴۷,۲۷۳,۸۱۵	۱/۴۰٪	۵۶۰,۷۷۶,۷۲۷	۵۷۷,۴۰۷,۸۱۸	۲/۹۷٪
کرمانشاه	۹۳,۱۹۵,۸۳۲	۹۰,۶۰۲,۰۵۵	-۲/۷۸٪	۳۳۵,۲۳۰,۷۸۱	۳۳۱,۲۸۴,۶۰۹	-۱/۱۸٪
کهگیلویه و بویراحمد	۳۸,۰۱۲,۳۰۵	۳۷,۲۹۱,۹۶۲	-۱/۹۰٪	۱۰۴,۵۲۱,۸۰۰	۱۰۵,۲۷۵,۴۵۳	۰/۷۳٪
گلستان	۹۶,۲۵۹,۸۳۲	۹۳,۸۷۷,۸۲۳	-۲/۴۷٪	۳۳۲,۸۴۴,۵۰۱	۳۵۵,۵۰۹,۵۲۱	۶/۸۱٪
گیلان	۱۶۴,۸۸۵,۲۷۱	۱۵۰,۵۱۳,۰۹۵	-۸/۷۲٪	۶۶۰,۸۹۰,۳۱۸	۶۳۲,۰۴۶,۹۷۱	-۴/۳۶٪
لرستان	۸۲,۴۲۷,۹۴۹	۷۹,۳۰۱,۴۲۵	-۳/۷۹٪	۲۵۹,۳۵۸,۱۸۸	۲۶۲,۵۱۷,۴۳۹	۱/۲۳٪
مازندران	۱۹۷,۶۳۰,۶۱۱	۱۸۴,۶۵۸,۶۱۲	-۶/۵۶٪	۹۴۶,۵۱۹,۰۰۱	۹۷۳,۷۵۹,۴۴۸	۲/۸۸٪
مرکزی	۶۶,۴۹۶,۲۲۷	۶۴,۴۶۶,۱۸۷	-۳/۰۵٪	۲۲۷,۰۰۰,۲۱۲	۲۳۵,۰۹۰,۵۴۸	۳/۵۶٪
هرمزگان	۱۳۱,۸۶۲,۵۰۰	۱۳۵,۷۶۰,۷۵۰	۲/۹۶٪	۴۴۹,۷۶۳,۱۰۲	۴۷۷,۶۴۶,۰۸۲	۶/۲۰٪
همدان	۸۸,۵۶۳,۶۸۲	۸۴,۰۸۳,۱۳۵	-۵/۰۶٪	۳۰۳,۷۵۵,۴۵۴	۳۰۰,۸۳۳,۵۱۴	-۰/۹۶٪
یزد	۵۷,۸۷۸,۸۱۶	۵۸,۸۸۶,۷۲۴	۱/۷۴٪	۲۶۱,۰۵۲,۲۳۴	۲۹۳,۲۰۹,۸۴۶	۱۲/۳۲٪

۲-۲-۶- تعداد سرانه تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی در استان‌های کشور

استفاده از ابزارهای پذیرشی که در انجام عملیات پرداخت الکترونیکی نیازی به ارائه فیزیک کارت بانکی ندارد (یعنی ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی) بر خلاف کارتهای فروشگاهی لزوماً به منطقه و یا استان خاصی تعلق نداشته و انجام تراکنش به وسیله این ابزارها (که هر یک از پذیرندگان آن

به یک استان خاص تعلق دارند) از نقاط مختلف کشور امکان پذیر است. به همین دلیل شکل زیر به منظور نمایش تعداد سرانه تراکش ها صرفا برای ابزار کارتخوان فروشگاهی (که موقعیت محلی برای آن معنی دار بوده) در استان های مختلف برای مهر ۱۴۰۴ ترسیم شده است.

شکل ۱۴-۲ تعداد سرانه تراکش های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان - مهر ۱۴۰۴

همانطور در شکل ۱۴-۲ ملاحظه می شود استان های هرمزگان، فارس و سیستان و بلوچستان در سه جایگاه برتر تعداد سرانه تراکش های کارتخوان فروشگاهی به ازای افراد بالای ۱۸ سال در هر استان، قرار گرفته اند و خراسان جنوبی، چهارمحال و بختیاری و مرکزی کمترین تعداد سرانه تراکش های این ابزار را در مهر ۱۴۰۴ داشته اند.

۳-۲- شاخص‌های پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها

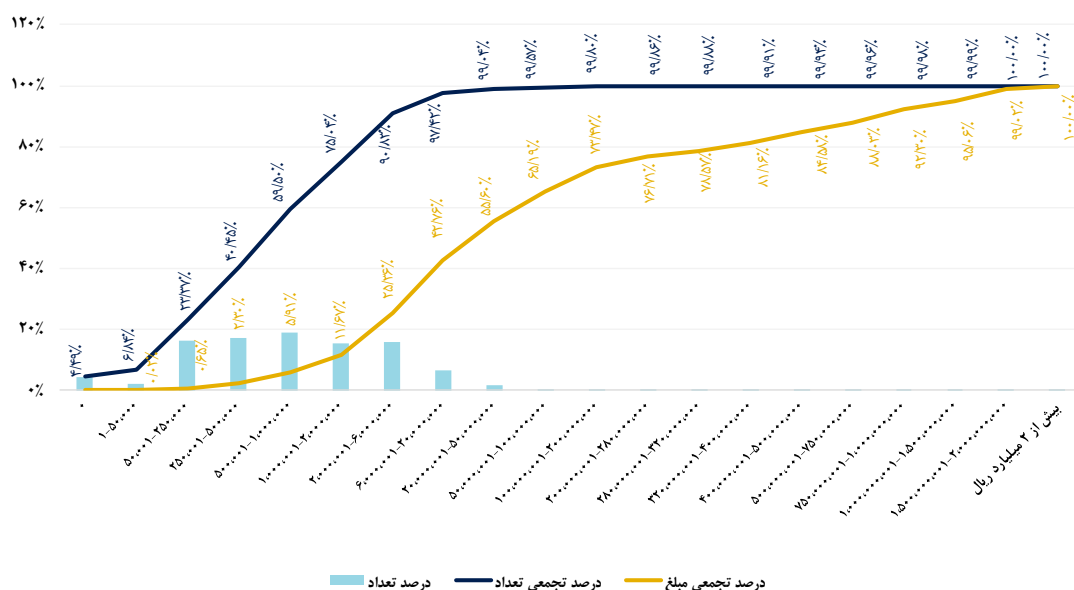
در این قسمت به بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها پرداخته می‌شود. بدین منظور ابتدا دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزار پذیرش به تفکیک ارائه شده و سپس نسبت دهکی برای کل ابزارهای پذیرش و نیز دهک‌های قیمتی به تفکیک هر خدمت و به طور هم‌زمان به تفکیک نوع ابزار ارائه می‌شود.

۳-۲-۱- دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزارهای پذیرش شبکه

در این بخش از گزارش شکل دامنه مبلغی تراکنش‌های هر سه ابزارهای پذیرش یعنی "کارتخوان فروشگاه"، "ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)" و "ابزار پذیرش اینترنتی" در مهر ۱۴۰۴ ترسیم شده و مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بر اساس شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ترسیم شده است. این دامنه‌ها با توجه دامنه مبلغی کارمزد تراکنش‌ها به شرح زیر می‌باشد:

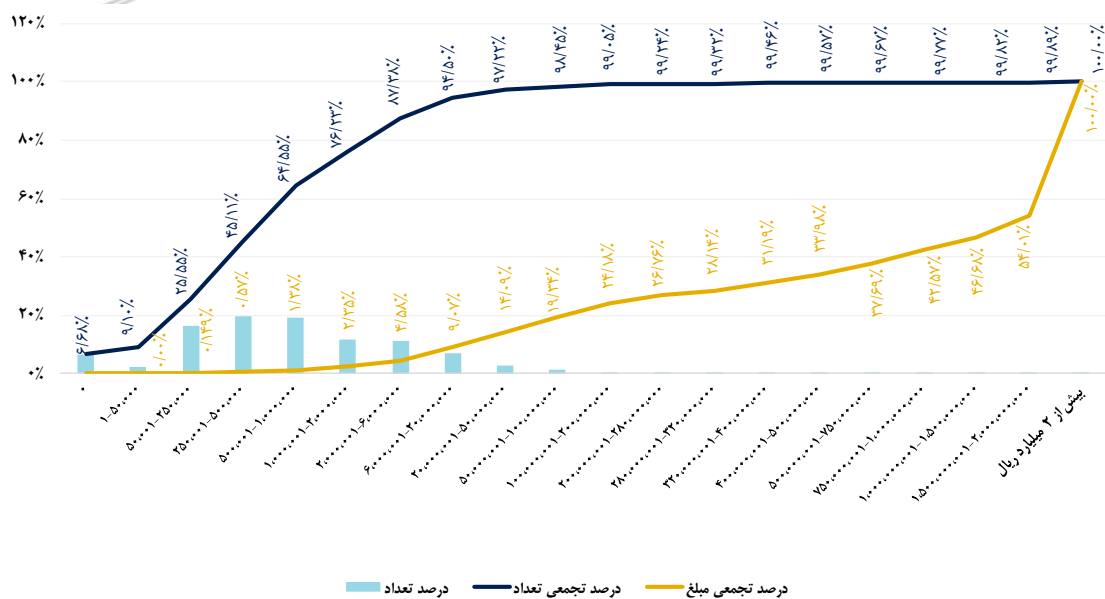
- زیر ۶،۰۰۰،۰۰۰ ریال
 - بین ۶،۰۰۰،۰۰۱ ریال تا ۲۸۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
 - بین ۲۸۰،۰۰۰،۰۰۱ ریال تا ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
 - بیش از ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال
- سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه ۴/۴۹ درصد می‌باشد. همانگونه که از اطلاعات موجود در شکل ۱۵-۲ مشخص است در مهر ۱۴۰۴:
- ۸۶/۳۴ درصد تعداد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه مبلغ کمتر از ۶،۰۰۰،۰۰۰ ریال داشته‌اند.
 - ۹/۰۳ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۶،۰۰۰،۰۰۱ ریال تا ۲۸۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال بوده‌اند.
 - ۰/۰۵ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه، در بازه مبلغی ۲۸۰،۰۰۰،۰۰۱ ریال تا ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال بوده‌اند.
 - ۰/۰۹ درصد تراکنش‌ها با مبلغ بالای ۴۰۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال انجام گرفته‌اند.

شکل ۱۵-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاه‌های (بر حسب ریال) - مهر ۱۴۰۴

در مهر ماه ۱۴۰۴، تعداد تراکنش‌های با مبلغ کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های برابر با ۳,۶۲۲,۶۱۳,۱۴۳ عدد تراکنش بوده است. همچنین تعداد تراکنش‌های با مبلغ بین ۶,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و تراکنش‌های با مبلغ بین ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۱ ریال تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال به ترتیب برابر با ۳۷۸,۷۸۸,۳۶۵ و ۲,۲۴۰,۱۷۳ عدد تراکنش بوده و کل تعداد تراکنش‌های با مبلغ بالای ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال برابر با ۳,۷۰۷,۵۹۸ عدد تراکنش می‌باشد.

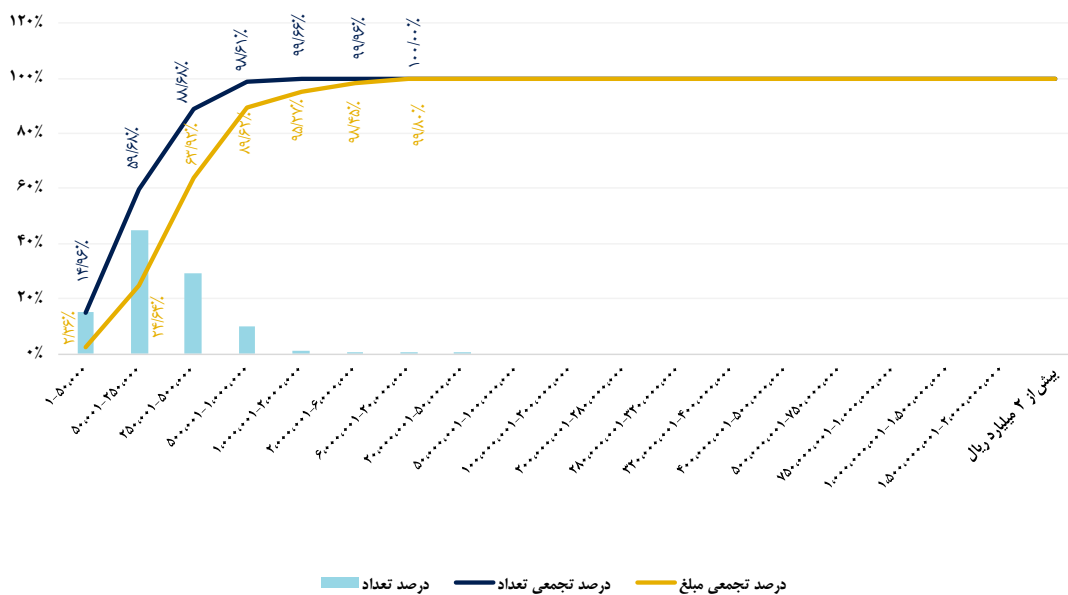
شکل ۱۶-۲ ترسیم کننده دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی است. سهم تراکنش‌های مانده‌گیری از کل تعداد تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی ۶/۶۸ درصد می‌باشد.

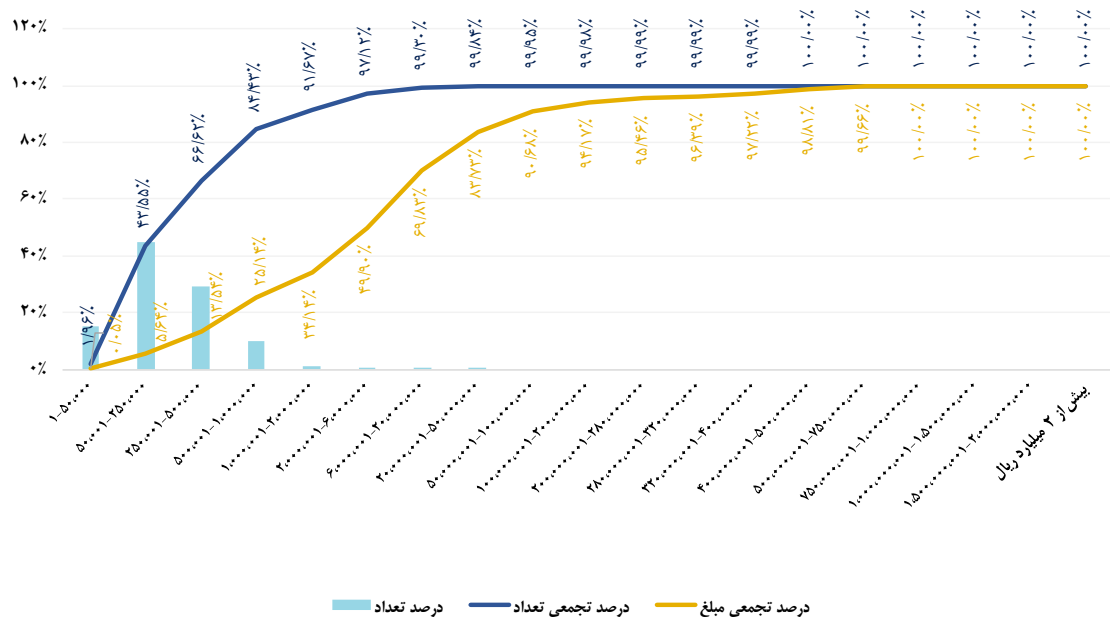
شکل ۱۶-۲ دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی (بر حسب ریال) - مهر ۱۴۰۴

دامنه مبلغی تراکنش‌های انجام شده توسط ابزار پذیرش اینترنتی، مبین آن است بیشترین تعداد تراکنش‌ها در بازه کمتر از ۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال قرار گرفته‌اند و این بازه ۸۰/۷۰ درصد از کل تراکنش‌ها را در بر می‌گیرد. در این ابزار پذیرش حدود ۱۱/۸۵، ۰/۲۳ و ۰/۵۴ درصد کل تراکنش‌ها به ترتیب در بازه مبلغی های ۶,۰۰۰,۰۰۰ تا ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال، ۲۸۰,۰۰۰,۰۰۰ تا ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال و بیش از ۴۰۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال هستند.

شکل ۱۷-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) را نمایش می‌دهد.

شکل ۱۸-۲ نیز دامنه مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی را نمایش می‌دهد.

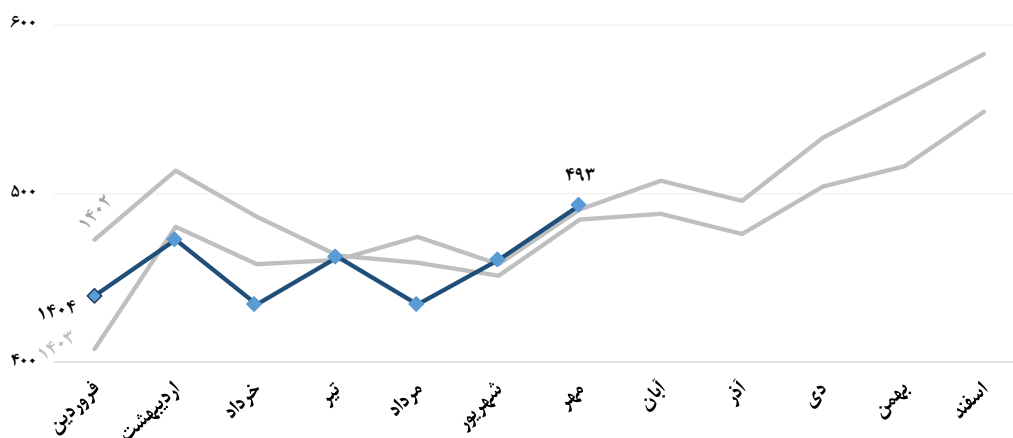

با تغییرات اقتصادی جامعه می‌باشد. جدول ۲-۱۶ شاخص نسبت دهکی مبلغ تراکنش‌های شبکه شاپرک را در مهر ماه ۱۴۰۴ در مقایسه با ماه گذشته و نیز ماه مشابه سال ۱۴۰۳ ارائه نموده است.

جدول ۲-۱۶ مقایسه تغییرات ماهانه و نقطه به نقطه شاخص نسبت دهکی

محاسبه نسبت دهکی	مقایسه ماهانه			مقایسه نقطه به نقطه		
	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	نرخ رشد	مهر ۱۴۰۳	مهر ۱۴۰۴	نرخ رشد
میانگین مبالغ تراکنش دهک دهم (ریال)	۳۷,۹۰۷,۶۳۰	۴۰,۷۸۶,۷۵۳	۷/۶۰٪	۲۶,۷۷۷,۲۸۲	۴۰,۷۸۶,۷۵۳	۵۲/۳۲٪
میانگین مبالغ تراکنش دهک اول (ریال)	۸۲,۳۷۲	۸۲,۷۰۱	۰/۴۰٪	۵۴,۵۸۷	۸۲,۷۰۱	۵۱/۵۰٪
نسبت دهکی	۴۶۰/۲۰	۴۹۳/۱۹	۷/۱۷٪	۴۹۰/۵۴	۴۹۳/۱۹	۰/۵۴٪

ملاحظه می‌شود که نسبت دهکی در مقایسه نقطه به نقطه رشد ۰/۵۴ درصدی و در قیاس ماهانه نیز رشد ۷/۱۷ درصدی داشته است. در قیاس ماهانه، متوسط مبلغی تراکنش‌های دهک دهم رشد ۷/۶۰ درصدی و متوسط مبلغی دهک اول نیز رشد ۰/۴۰ درصدی را تجربه نموده است که در نهایت منجر به رشد ۷/۱۷ درصدی نسبت متوسط قیمت دهک دهم به دهک اول در قیاس ماهانه شده است.

شکل ۱۹-۲ مقایسه روند نسبت متوسط مبالغ دهک دهم به دهک اول قیمتی از ابتدای سال ۱۴۰۲

با توجه به شکل ۱۹-۲، نسبت دهکی در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته روند افزایشی داشته است، به طوری که نسبت دهکی در مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور رشد ۳۲/۹۸ واحدی را تجربه نموده و برابر با ۴۹۳ است.

۲-۳-۳- بررسی دهک‌های قیمتی هر خدمت به تفکیک ابزار پذیرش

در این بخش به منظور بررسی دقیق‌تر مبالغ تراکنش‌ها، دهک‌های قیمتی هر دو خدمت "خرید کالا و خدمات" و "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر یک از ابزارهای پذیرش ارائه شده است. جدول ۲-۱۷ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

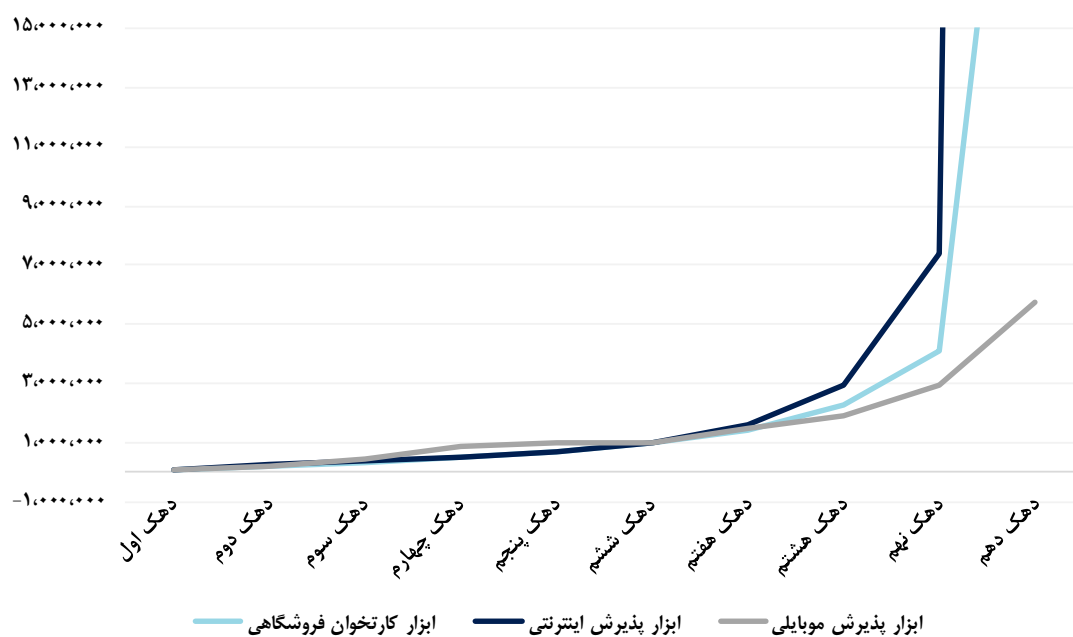
جدول ۲-۱۷ متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "خرید کالا و خدمات" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش		
	(مبالغ بر حسب ریال)		
	کارتخوان فروشگاه‌های	اینترنتی	موبایلی
دهک اول	۸۳,۰۳۱/۵۵	۱۰۶,۴۱۳/۰۸	۷۳,۴۸۰/۱۹
دهک دوم	۲۰,۵۰۵۶/۵۱	۲۵۲,۶۳۵/۲۱	۱۹۲,۷۴۸/۵۷
دهک سوم	۳۳۷,۸۶۴/۳۲	۳۸۲,۴۶۵/۰۸	۴۵۲,۰۱۳/۵۰
دهک چهارم	۴۹۳,۵۰۶/۲۷	۵۱۴,۳۱۲/۳۵	۸۸۹,۹۹۹/۷۹
دهک پنجم	۶۹۷,۵۷۴/۳۹	۷۱۵,۶۸۸/۱۱	۱,۰۰۰,۰۰۰/۰۰
دهک ششم	۹۸۴,۹۶۶/۸۳	۱,۰۱۶,۵۱۴/۳۳	۱,۰۰۰,۰۰۰/۰۰
دهک هفتم	۱,۴۴۹,۴۰۷/۵۲	۱,۵۹۷,۶۸۴/۳۱	۱,۴۸۶,۰۴۴/۸۳
دهک هشتم	۲,۲۶۰,۳۶۴/۴۸	۲,۹۴۰,۰۲۴/۶۴	۱,۹۳۸,۵۶۷/۶۳
دهک نهم	۴,۰۷۷,۹۷۴/۳۹	۷,۳۷۹,۲۰۸/۱۲	۲,۹۶۸,۳۸۵/۵۳
دهک دهم	۳۱,۷۶۹,۸۰۵/۶۶	۲۱۹,۰۷۱,۱۳۶/۳۱	۵,۷۷۸,۳۸۸/۴۹

* ارائه خدمت خرید کالا و خدمات از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ممنوع و متوقف شده است.

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که متوسط مبلغ تراکنش‌های "خرید کالا و خدمات" در دهک آخر قیمتی در ابزار پذیرش اینترنتی بالاتر از ابزار کارتخوان فروشگاه‌های و ابزار موبایلی است، این امر مؤید این موضوع است که ابزار پذیرش اینترنتی ابزار مطلوب انجام تراکنش‌های خرید در دهک دهم می‌باشد. در خدمت "خرید کالا و خدمات" اعداد جدول مبین آن است که به طور متوسط ۶۰ درصد تراکنش‌ها (۶ دهک) در ابزارهای کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی مربوط به "خرید کالا و خدمات" با مبلغ کمتر از ۱,۰۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است.

اطلاعات جدول ۲-۱۷ در شکل ۲۰-۲ برای مقایسه بهتر ترسیم شده است.

شکل ۲۰-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت خرید کالا و خدمات - مهر ۱۴۰۴

در شکل ۲۰-۲ به علت نمایش بهتر، متوسط مبلغ دهک دهم به ۱۵,۰۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. در این ماه متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های خرید کالا و خدمات توسط ابزار پذیرش اینترنتی ۲۱۹,۰۷۱,۱۳۶/۳۱ ریال بوده است.

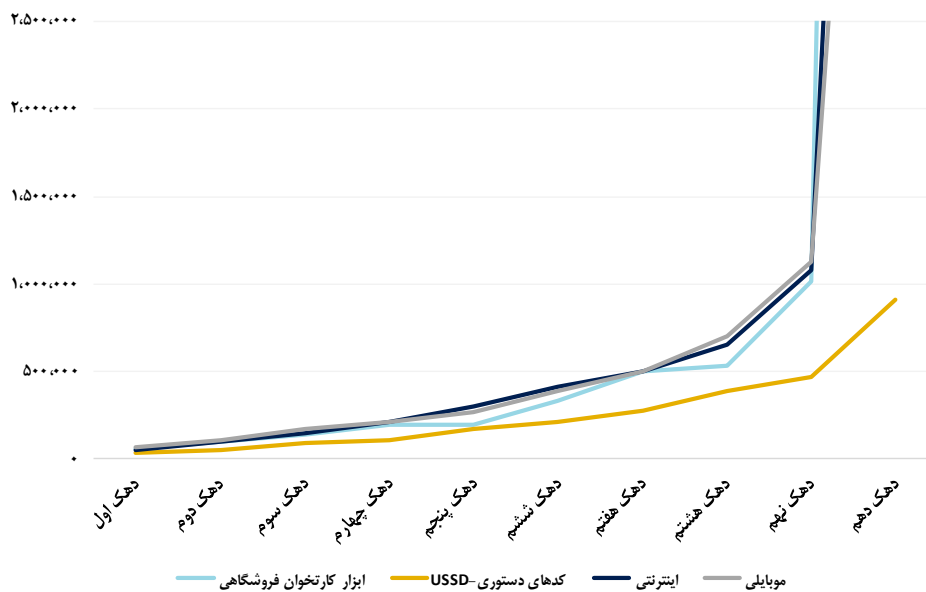
جدول ۲-۱۸ اطلاعات مربوط به متوسط مبالغ هر دهک قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" را به تفکیک ابزارهای پذیرش ارائه نموده است.

جدول ۱۸-۲ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" به ازای هر ابزار پذیرش

دهک قیمتی	متوسط مبالغ هر دهک در هر یک از ابزارهای پذیرش (مبالغ بر حسب ریال)			
	ابزار کارتخوان فروشگاهی	کدهای دستوری - USSD	اینترنتی	موبایلی
دهک اول	۶۰,۷۴۵/۷۹	۳۹,۵۲۳/۹۷	۵۳,۶۸۴/۹۶	۶۸,۰۹۲/۷۴
دهک دوم	۱۰۰,۰۰۰/۰۰	۵۲,۴۵۲/۶۰	۱۰۱,۹۲۵/۷۷	۱۰۴,۲۱۳/۵۶
دهک سوم	۱۴۰,۴۶۸/۶۲	۹۲,۳۶۷/۵۰	۱۴۹,۰۸۲/۴۶	۱۷۳,۷۷۶/۷۲
دهک چهارم	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	۱۰۶,۲۶۷/۵۰	۲۱۳,۵۰۴/۱۳	۲۱۴,۴۶۵/۵۱
دهک پنجم	۲۰۰,۰۰۰/۰۰	۱۷۲,۲۱۵/۸۲	۲۹۹,۱۷۹/۱۷	۲۶۴,۹۲۳/۱۳
دهک ششم	۳۲۹,۳۳۳/۲۶	۲۱۶,۳۵۳/۷۵	۴۱۴,۷۱۰/۱۰	۳۸۹,۹۱۰/۵۰
دهک هفتم	۵۰۰,۰۰۰/۰۰	۲۷۸,۱۴۱/۵۶	۵۰۳,۰۴۵/۷۴	۴۹۹,۳۳۱/۲۴
دهک هشتم	۵۳۲,۵۰۷/۲۳	۳۸۵,۹۰۹/۳۲	۶۵۵,۰۷۲/۳۱	۷۰۵,۸۸۴/۶۳
دهک نهم	۱,۰۱۴,۰۱۹/۳۴	۴۶۵,۸۲۸/۲۲	۱,۰۸۰,۳۴۰/۹۸	۱,۱۳۱,۲۱۷/۰۴
دهک دهم	۲۳,۹۰۶,۲۴۹/۳۴	۹۱۲,۴۵۰/۱۴	۱۰,۸۹۰,۹۳۰/۶۲	۷,۸۲۱,۲۱۵/۶۸

با توجه به اطلاعات جدول ۱۸-۲ به نظر می‌رسد که از ابزار کارتخوان فروشگاهی و نیز ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به طور عمده برای خرید کارت‌های شارژ تلفن همراه اعتباری نیز استفاده می‌شود. به طوری که بیشترین تعداد تراکنش از نوع خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ صورت گرفته توسط کارتخوان فروشگاهی، خرید کارت شارژ ۱۰۰,۰۰۰، ۲۰۰,۰۰۰، ۵۰۰,۰۰۰ ریالی بوده است که به طور متوسط ۴۰ درصد تراکنش‌های این ابزار (چهار دهک قیمتی) را در بر می‌گیرد. به عبارتی این طور به نظر می‌رسد که به طور متوسط حداقل ۳۰ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی مربوط به خرید کارت شارژ تلفن همراه اعتباری بوده است.

شکل ۲-۳۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ را به تفکیک ابزارهای پذیرش نشان می‌دهد.

شکل ۲-۲۱ متوسط مبالغ دهک‌های قیمتی در خدمت پرداخت قبض و خرید شارژ - مهر ۱۴۰۴

در شکل ۲-۲۱ به علت نمایش بهتر، دهک دهم به ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال محدود شده است تا اختلاف متوسط قیمت ابزارها در دهک‌های دیگر قابل تشخیص باشد. متوسط مبلغ دهک دهم خدمت "پرداخت قبض و خرید شارژ" در ابزار پذیرش اینترنتی حدود ۱۰,۸۹۰,۹۳۰/۶۲ ریال و متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار کارتخوان فروشگاه در حدود ۲۳,۹۰۶,۲۴۹/۳۴ ریال همچنین متوسط مبلغ دهک دهم تراکنش‌های این خدمت در ابزار موبایلی در حدود ۷,۸۲۱,۲۱۵/۶۸ ریال بوده است. این در حالی است که در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) متوسط مبلغ دهک دهم حدود ۹۱۲,۴۵۰/۱۴ ریال بوده است که نسبت به سه ابزار پذیرش دیگر، به طور قابل ملاحظه‌ای کمتر است.

فصل ۳

کیفیت ارائه خدمات پرداخت الکترونیک کارت

کیفیت ارائه خدمات توسط شبکه پرداخت الکترونیک کشور و شرکت شاپرک و همچنین بررسی تعداد خطاهای هر گروه خطایی از موارد تحت بررسی در این بخش از گزارش می باشد.

۳- کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی

ارتقای کیفیت خدمات ارائه شده اصلی ترین هدف شرکت های ارائه دهنده آن خدمات می باشد؛ چرا که ارتقای کیفیت خدمت ارائه شده افزایش مطلوبیت و رضایت مندی مصرف کننده را به دنبال خواهد داشت. شرکت شاپرک نیز در راستای وظایف نظارتی خود، به دنبال افزایش کیفیت انجام خدمات ارائه شده در شبکه و انجام صحیح پرداخت ها می باشد. کاهش خطاها و تراکش های ناتمام از یک سو و افزایش کیفیت خدمات حس شده خدمات و کیفیت خدمات زمانی از سوی دیگر منجر به بهبود عملکرد شاپرک می گردد در ادامه شاخص هایی برای سنجش این هدف ارائه می گردد.

۳-۱- سهم تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها

یکی از اصلی‌ترین برنامه‌های شرکت شاپرک، تلاش برای کاهش وقوع خطاهای شبکه و افزایش نسبت تراکنش‌های موفق از کل تراکنش‌ها می‌باشد. در حال حاضر در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی، خطاها در چهار گروه^۱ "خطای صادرکنندگی"، "خطای پذیرندگی"، "خطای شاپرکی" و "خطای کاربری" طبقه‌بندی می‌شوند. جدول ۳-۱ اطلاعات مربوط به تعداد تراکنش‌های موفق و ناموفق (خطا) کل شبکه شاپرک را نشان می‌دهد که این بررسی حکایت از سهم ۹۲/۶۹ درصدی تراکنش‌های موفق و ۷/۳۱ درصدی خطاهای رخ داده در مهر ۱۴۰۴ دارد.

جدول ۳-۱ تعداد و سهم تراکنش‌های موفق و ناموفق از کل تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴

نوع تراکنش	تعداد	سهم
تراکنش‌های موفق	۴,۵۹۷,۵۳۳,۷۸۶	۹۲/۶۹٪
تراکنش‌های ناموفق و خطادار	۳۶۲,۵۴۷,۵۲۷	۷/۳۱٪
تعداد کل تراکنش‌ها	۴,۹۶۰,۰۸۱,۳۱۳	۱۰۰٪

۳-۲- آنالیز خطاهای تراکنش‌ها

همانطور که ذکر گردید، خطاهای تراکنش‌ها انواع مختلفی دارند که اطلاعات مربوط به آمار تعدادی هر یک از انواع خطا در مهر ۱۴۰۴ و ماه گذشته در جدول ۳-۲ ارائه شده است. اطلاعات مندرج در این جدول تغییرات مربوط به هر یک از انواع تراکنش‌های موفق و ناموفق را نشان می‌دهد.

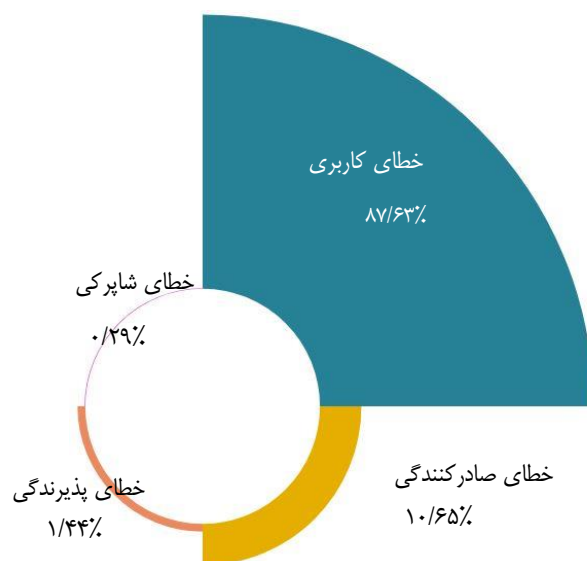
^۱ برای تعاریف انواع خطا به واژه نامه رجوع شود.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۲-۳ مقایسه تعداد تراکنش‌ها و خطاها - مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته

نوع تراکنش و انواع خطا		شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	نرخ رشد
ناموفق	خطای پذیرندگی	۴۰,۳۷,۱۵۱	۵,۲۲۵,۶۵۲	۲۹/۴۴٪
	خطای کاربری	۳۲۶,۶۸۰,۵۷۰	۳۱۷,۶۹۳,۴۹۶	-۲/۷۵٪
	خطای صادرکنندگی	۳۷,۰۷۳,۹۰۱	۳۸,۵۹۵,۰۲۵	۴/۱۰٪
	خطای شاپرکی	۱,۵۰۶,۸۶۳	۱,۰۳۳,۳۵۴	-۳۱/۴۲٪
	تعداد کل تراکنش های ناموفق	۳۶۹,۲۹۸,۴۸۵	۳۶۲,۵۴۷,۵۲۷	-۱/۸۳٪
تعداد کل تراکنش های موفق		۴,۶۶۵,۳۴۳,۲۲۴	۴,۵۹۷,۵۳۳,۷۸۶	-۱/۴۵٪
تعداد کل تراکنش ها		۵,۰۳۴,۶۴۱,۷۰۹	۴,۹۶۰,۰۸۱,۳۱۳	-۱/۴۸٪

نرخ رشد تعداد تراکنش‌های خطا در تمام گروه‌های خطایی در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۲ قابل ملاحظه می‌باشد. با توجه به این جدول در مجموع تعداد تراکنش‌های ناموفق نسبت به ماه گذشته، ۱/۸۳ درصد کاهش یافته است. همچنین تعداد تراکنش گروه‌های خطایی پذیرندگی و صادرکنندگی افزایش و گروه خطای کاربری و شاپرکی کاهش یافته‌اند.

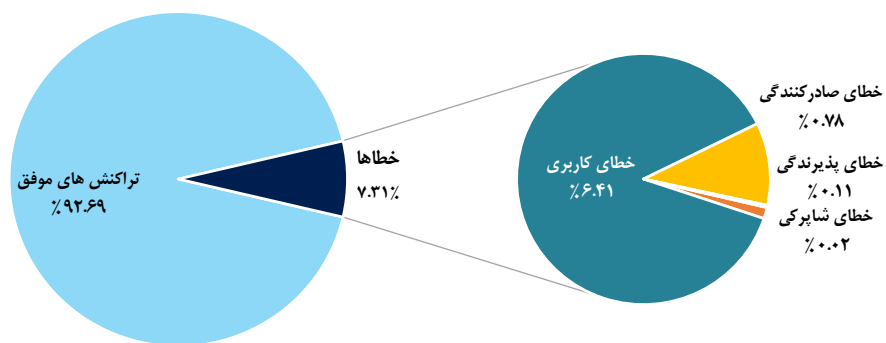
شکل ۳-۱ سهم هر یک از انواع خطا از مجموع تراکنش‌های ناموفق - مهر ۱۴۰۴

همچنین در راستای بررسی‌های انجام گرفته، اطلاعات شکل ۳-۱ حاکی از آن است که بروز خطای کاربری عمده‌ترین دلیل بروز خطاها بوده و ۸۷/۶۳ درصد از کل تراکنش‌های خطا را شامل می‌شود. این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت (نظیر کمبود موجودی یا فراموشی رمز) می‌باشد.

جدول ۳-۳ آنالیز خطاهای رخ داده در شبکه پرداخت الکترونیک کارت - مهر ۱۴۰۴

نوع تراکنش و انواع خطا	تعداد	سهم
موفق	تراکنش های موفق	۴,۵۹۷,۵۳۳,۷۸۶
ناموفق	خطای پذیرندگی	۵,۲۲۵,۶۵۲
	خطای کاربری	۳۱۷,۶۹۳,۴۹۶
	خطای صادرکنندگی	۳۸,۵۹۵,۰۲۵
	خطای شاپرکی	۱,۰۳۳,۳۵۴
تعداد کل تراکنش ها		۴,۹۶۰,۰۸۱,۳۱۳
		۹۲/۶۹%
		۰/۱۱%
		۶/۴۱%
		۰/۷۸%
		۰/۰۲۱%
		۱۰۰/۰۰%

در ادامه اطلاعات جدول ۳-۳ در شکل زیر به تصویر کشیده شده و سهم هر یک از انواع تراکنش های موفق و ناموفق از کل تراکنش ها در شکل آمده است.

شکل ۳-۲ سهم هر یک از انواع تراکنش های ناموفق و تراکنش های موفق از کل تراکنش ها - مهر ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۳-۲ ملاحظه می شود، کمترین سهم در تراکنش های خطادار مربوط به خطای شاپرکی با سهم ۰/۰۲۱ درصدی از کل تراکنش ها بوده است. این نوع خطا سهم ۰/۲۹ درصدی را در بین تراکنش های خطادار داشته که در شکل ۳-۱ نشان داده شده است.

جهت بررسی تغییرات تراکنش های خطا در دو ماه متوالی بهتر است سهم انواع خطا نسبت به کل تراکنش های صورت گرفته در ماه مورد نظر، مورد قیاس قرار گیرد. لذا تغییر سهم تراکنش های خطا در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

جدول ۳-۴ قیاس سهم هر یک از انواع خطا - مهر ۱۴۰۴ و ماه گذشته

سهم از کل تراکنش‌ها			نوع تراکنش و انواع خطا	
تغییر	مهر ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۴		
۰/۰۳٪	۰/۱۱٪	۰/۰۸٪	خطای پذیرندگی	ناموفق
-۰/۰۸٪	۶/۴۱٪	۶/۴۹٪	خطای کاربری	
۰/۰۴٪	۰/۷۸٪	۰/۷۴٪	خطای صادرکنندگی	
-۰/۰۰۹٪	۰/۰۲۱٪	۰/۰۳۰٪	خطای شاپرکی	
-۰/۰۳٪	۷/۳۱٪	۷/۳۴٪	تعداد کل تراکنش‌های ناموفق	موفق
۰/۰۳٪	۹۲/۶۹٪	۹۲/۶۶٪	تعداد کل تراکنش‌های موفق	
-	۱۰۰/۰۰٪	۱۰۰/۰۰٪	تعداد کل تراکنش‌ها	

اطلاعات جدول ۳-۴ مبین افزایش سهم گروه خطای‌های صادرکنندگی و پذیرندگی و کاهش سهم گروه

خطای شاپرکی و کاربری در مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور می‌باشد.

۳-۳- کیفیت خدمات شاپرک

یکی از دلایل وجودی شرکت شاپرک و از مهم‌ترین اهداف آن، بهبود امکان دسترسی به خدمات و انجام تراکنش موفق در هر زمانی می‌باشد. برای سنجش میزان تحقق این هدف، شاخص کیفیت خدمات تعریف شده که سهم تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه یا تراکنش‌های موفق سیستمی سوئیچ شاپرک را از کل تراکنش‌ها محاسبه می‌کند. در ادامه اطلاعات مربوط به شاخص کیفیت خدمات در جدول ۳-۵ ارائه شده است.

جدول ۳-۵ کیفیت خدمات شاپرک و کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی

تراکنش‌های موفق	مهر ۱۴۰۳		شهریور ۱۴۰۴		مهر ۱۴۰۴	
	تعداد تراکنش‌ها	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات	تعداد تراکنش	کیفیت خدمات
تراکنش‌های موفق سیستمی کل شبکه پرداخت ^۱	۴,۶۹۸,۹۵۶,۱۰۰	۹۹/۴۱٪	۴,۹۹۲,۰۲۳,۷۹۴	۹۹/۱۵٪	۴,۹۱۵,۲۲۷,۲۸۲	۹۹/۱۰٪
تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرکی ^۲	۴,۷۱۷,۹۰۴,۷۳۹	۹۹/۸۱٪	۵,۰۳۳,۱۳۴,۸۴۶	۹۹/۹۷٪	۴,۹۵۹,۰۴۷,۹۵۹	۹۹/۹۸٪
تعداد کل تراکنش	۴,۷۲۶,۸۵۳,۲۰۸	-	۵,۰۳۴,۶۴۱,۷۰۹	-	۴,۹۶۰,۰۸۱,۳۱۳	-

جدول ۳-۵ مبین در دسترس بودن ۹۹/۹۸ درصدی خدمات شرکت شاپرک در مهر ۱۴۰۴ می‌باشد که نسبت به مهر ۱۴۰۳ و شهریور ۱۴۰۴ به ترتیب رشد ۰/۱۶۸ و ۰/۰۰۹ درصدی داشته است.

در نمودارهای شکل ۳-۳ و شکل ۳-۴ به ترتیب روند کیفیت خدمات تراکنش‌های موفق سیستمی شاپرک و کل شبکه پرداخت در دوازده ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴ قابل مشاهده است.

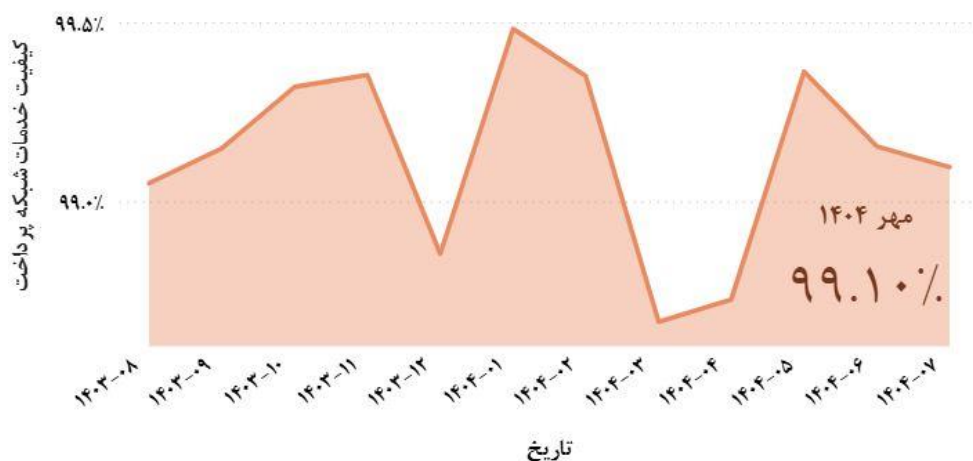
^۱ به واژه نامه رجوع شود

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

شکل ۳-۳ روند کیفیت خدمات شاپرک در ۱۲ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴

با توجه به شکل ۳-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شاپرک به ترتیب در ماه‌های آبان ۱۴۰۳ و اردیبهشت ۱۴۰۴ رخ داده است.

شکل ۴-۳ روند کیفیت خدمات شبکه پرداخت در ۱۲ ماه منتهی به مهر ۱۴۰۴

همچنین با توجه به شکل ۴-۳ کمترین و بیشترین درصد کیفیت خدمات شبکه پرداخت به ترتیب در ماه‌های خرداد و فروردین ۱۴۰۴ مشاهده می‌شود.

۳-۴- آنالیز تراکنش‌ها ناتمام رخ داده در شبکه

شاخص میزان تراکنش‌های ناتمام^۱ رخ داده در شبکه الکترونیک پرداخت کارتی و روند آن در طول زمان، یکی از شاخص‌هایی است که بر کیفیت انجام عملیات و رضایت از شبکه پرداخت اثرگذار است. لذا می‌بایست نسبت تعداد تراکنش‌های ناتمام به کل تراکنش‌ها روندی کاهشی داشته باشد. جدول ۳-۶ مقادیر این شاخص را ارائه نموده است.

جدول ۳-۶ درصد تراکنش‌های ناتمام رخ داده در شبکه پرداخت شاپراک - شهریور و مهر ۱۴۰۴

تغییر	مهر ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۴	وضعیت تراکنش
-۸/۵۷٪	۴۴۵،۱۳۴	۴۸۶،۸۳۸	تعداد تراکنش‌های مغایرتی
-۱/۴۵٪	۴،۵۹۷،۵۳۳،۷۸۶	۴،۶۶۵،۳۴۳،۲۲۴	تعداد کل تراکنش‌های موفق
-۰/۰۰۱٪	۰/۰۱۰٪	۰/۰۱۰٪	نسبت تعداد تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق

همانطور که در جدول ۳-۶ ملاحظه می‌شود تعداد تراکنش‌های ناتمام (مغایرتی) مهر ماه نسبت به شهریور ماه با کاهش ۸/۵۷ درصدی همراه بوده است. همزمان با کاهش ۱/۴۵ درصدی تعداد کل تراکنش‌های موفق در مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور، تعداد تراکنش‌های ناتمام نیز در این دوره با کاهش همراه بوده است. نسبت تراکنش‌های مغایرتی به کل تراکنش‌های موفق در این ماه نسبت به ماه گذشته کاهش ۰/۰۰۱ درصدی را تجربه نموده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

فصل ۴

بررسی عملکرد کلی شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت

در این بخش به بررسی عملکرد شرکت های ارائه کننده خدمات پرداخت در شبکه پرداخت کشور و بررسی شاخص های تدوین شده به ازای هر شرکت در سطح کلی پرداخته خواهد شد.

۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت

شاخص‌های معرفی شده در این بخش، گستره فعالیت هر یک از شرکت‌های PSP را در صنعت پرداخت الکترونیکی نشان می‌دهند که آگاهی از آن برای نهاد نظارتی شاپرک جزو ملزومات به‌شمار می‌رود؛ چرا که این نهاد سیاستگذار و ناظر می‌بایست به خوبی از نقش و سطح فعالیت هر یک از شرکت‌های مزبور اطلاع داشته باشد تا با نظارت بر عملکرد آن‌ها بتواند در هدایت صنعت پرداخت الکترونیک ایفای نقش نماید. همچنین این شاخص‌ها کمک شایان توجهی به مطالعه‌ی بازار هریک از شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت خواهد نمود.

در این بخش عملکرد شرکت‌های PSP در دو حوزه اصلی مورد بررسی قرار می‌گیرد که اولین حوزه عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت را مورد بررسی قرار داده و در بخش دوم به‌طور ویژه عملکرد این شرکت‌ها در بازار کارتهایان فروشگاهی تحلیل می‌شود.

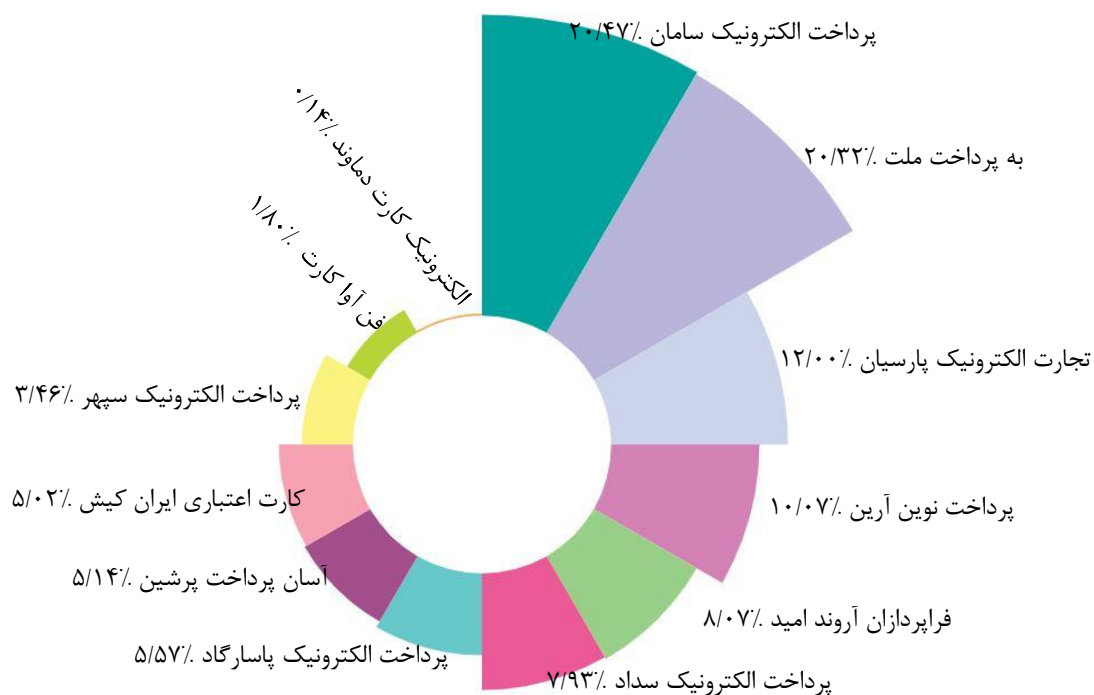
۱-۴- بررسی عملکرد کلی شرکت‌های PSP

به منظور رصد وضعیت کنونی صنعت پرداخت الکترونیکی کارت کشور و ترسیم مسیر حرکت آتی بازار آن و همچنین کمک به تعیین سیاست‌های توسعه‌ی بازار و نظارت بر آن، می‌بایست شاخص‌هایی تعریف و روند تغییرات آن بررسی گردد. در این بخش از گزارش سعی گردیده است تا با مطالعه‌ی شاخص‌های عملکرد تعدادی و مبلغی شرکت‌ها در کل و همچنین به تفکیک هریک از ابزار پذیرش و نوع سرویس، تصویری کلی از وضعیت آن‌ها در صنعت پرداخت الکترونیکی کارت ترسیم شود. در پایان نیز عملکرد هریک از شرکت‌های PSP در رخداد تراکنش‌های خطا مورد بررسی قرار می‌گیرد.

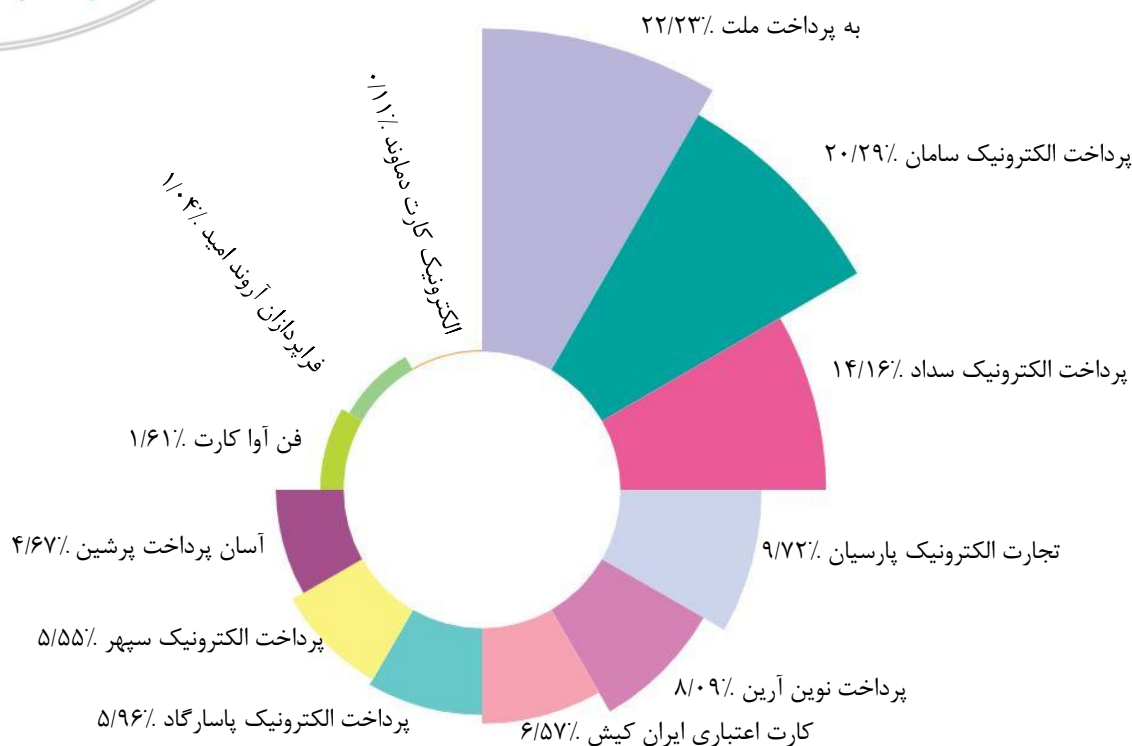
۱-۱-۴- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های PSP از بازار

تراکنش‌های حوزه پرداخت الکترونیک کارت

سهم تعدادی و مبلغی هر یک از شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تراکنش‌های بازار خدمات پرداخت الکترونیک kartی، در دو شکل ۱-۴ و ۲-۴ ترسیم شده است.

شکل ۱-۴ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر تعداد تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴

شکل ۴-۲ سهم بازار هر شرکت PSP از نظر مبلغ تراکنش‌ها - مهر ۱۴۰۴

در شاخص سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها، به ترتیب شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با سهم ۲۰/۴۷ و شرکت "به پرداخت ملت" با سهم ۲۲/۲۳ درصدی جایگاه‌های اول را به خود اختصاص داده‌اند. در این ماه اختلاف سهم تعدادی شرکت "به پرداخت ملت" - دومین شرکت بازار از لحاظ تعداد تراکنش - و اختلاف مبلغی شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" - دومین شرکت بازار از لحاظ مبلغی - با شرکت‌های پرداخت الکترونیک سامان و به پرداخت ملت به ترتیب حدود ۰/۱۵ و ۱/۹۴ درصد است.

مقایسه دو شکل بالا با شکل‌های مشابه در گزارش شهریور ماه سال ۱۴۰۴ حکایت از آن دارد که در مولفه سهم تعدادی، جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم مبلغ تراکنش‌ها جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

۴-۱-۲- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی سرمایه‌گذاری هر یک از شرکت‌های PSP در ابزارهای پذیرش می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر شرکت به تفکیک ابزار پذیرش مورد بررسی قرار

می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در مهر ماه با پوشش ۲۰/۴۱ درصد از بازار تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها، همانند ماه گذشته بالاترین سهم را در اختیار خود دارد. شرکت "به پرداخت ملت" نیز در هر دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) به ترتیب با کسب ۳۸/۳۹ و ۴۶/۵۶ درصد از سهم بازار، دارنده‌ی بالاترین سهم در بازار می‌باشد. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با پوشش ۱۰۰/۰۰ درصد از بازار تراکنش‌های موبایلی، بالاترین سهم را در اختیار خود دارد.

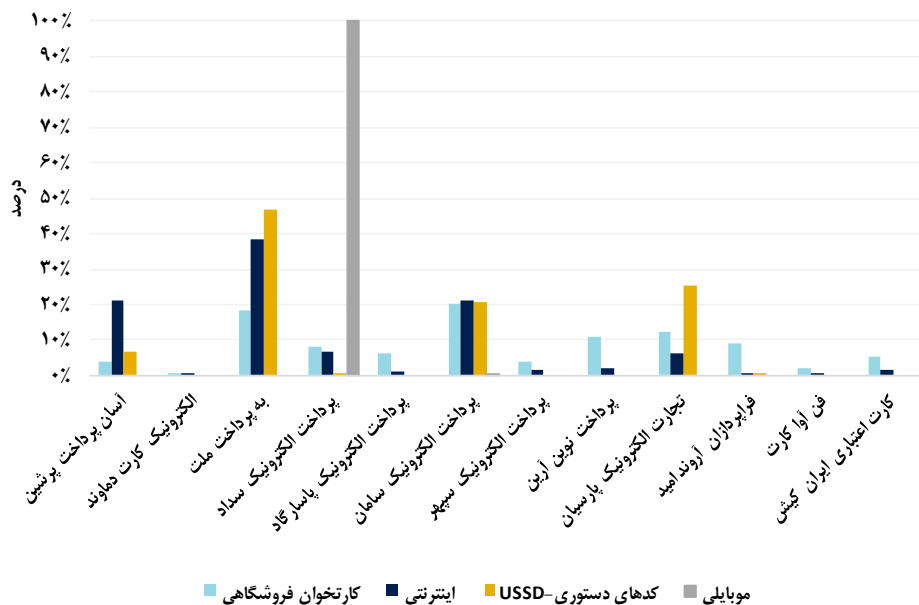
جدول ۴-۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش^۱ - شهریور و مهر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها			سهم از تعداد تراکنش‌های اینترنتی			سهم از تعداد تراکنش‌های کدهای دستوری - USSD			سهم از تعداد تراکنش‌های موبایلی	
	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر
آسان پرداخت پرشین	۳/۹۵٪	۳/۹۱٪	-۰/۰۳٪	۲۱/۳۵٪	۲۰/۹۷٪	-۰/۳۹٪	۶/۸۷٪	۶/۶۶٪	-۰/۲۱٪	-	۰/۰۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۱۴٪	۰/۰۰٪	۰/۱۱٪	۰/۱۶٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۱۸/۵۷٪	۱۸/۴۳٪	-۰/۱۴٪	۳۸/۹۲٪	۳۸/۳۹٪	-۰/۵۳٪	۴۶/۱۸٪	۴۶/۵۶٪	۰/۳۸٪	-	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۱۸٪	۸/۱۸٪	۰/۰۰٪	۶/۱۱٪	۶/۶۰٪	۰/۵۰٪	۰/۳۶٪	۰/۳۵٪	-۰/۰۱٪	۱۰۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۰۸٪	۶/۰۳٪	-۰/۰۵٪	۰/۹۱٪	۱/۰۰٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۷۰٪	۲۰/۴۱٪	-۰/۲۹٪	۲۰/۹۱٪	۲۱/۲۸٪	۰/۳۷٪	۲۲/۵۴٪	۲۰/۸۸٪	-۱/۶۶٪	-	۰/۰۰٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۷۴٪	۳/۶۷٪	-۰/۰۷٪	۱/۷۷٪	۱/۶۳٪	-۰/۱۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۰/۸۵٪	۱۰/۸۸٪	۰/۰۳٪	۲/۰۰٪	۱/۹۵٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۱۱/۹۸٪	۱۲/۱۶٪	۰/۱۷٪	۶/۰۷٪	۶/۴۵٪	۰/۳۸٪	۳۴/۰۵٪	۲۵/۵۵٪	۱/۵۰٪	-	۰/۰۰٪
فرابازار آروند امید	۸/۶۷٪	۸/۸۴٪	۰/۱۷٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۸۶٪	۱/۹۷٪	۰/۱۳٪	۰/۰۶٪	۰/۰۹٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۳۰٪	۵/۳۹٪	۰/۱۰٪	۱/۷۷٪	۱/۴۵٪	-۰/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌ها با ۰/۲۹ درصد کاهش به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی با رقم ۰/۵۳ درصد کاهش به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق دارد. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با رقم ۱/۶۶ درصد کاهش دارای بالاترین اختلاف در بین سهم تعدادی تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نیز می‌باشد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در شکل ۴-۳ نمایش داده شده است.

^۱ ابزار پذیرش موبایلی از مهر ماه ۱۴۰۴، به گزارش اقتصادی شاپرک افزوده شده است.

شکل ۴-۳ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع تعداد تراکنش‌ها، الکترونیک کارت دماوند در ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاه و کدهای دستوری (USSD) و شرکت "فراپردازان آروند امید" در ابزار پذیرش اینترنتی کمترین سهم از کل تعداد و شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار پذیرش کارت خوان فروشگاه و شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در ابزار پذیرش موبایلی بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند.

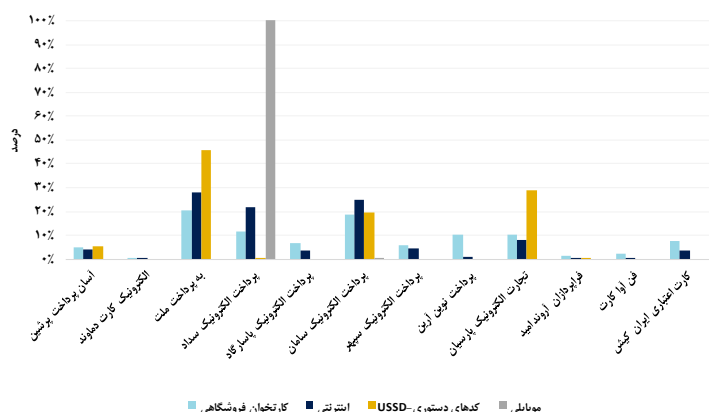
سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار ابزارهای پذیرش برای دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۲ نمایش داده شده است. در این ماه در هر سه ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه، کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی شرکت "به پرداخت ملت" به ترتیب با پوشش ۲۰/۲۷، ۴۵/۷۸ و ۲۸/۰۶ درصدی بالاترین سهم از مبالغ بازار را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با پوشش ۱۰۰/۰۰ درصدی دارای بالاترین سهم از مبالغ بازار موبایلی است.

جدول ۴-۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - شهریور و مهر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های			سهم از مبلغ تراکنش‌های اینترنتی			سهم از مبلغ تراکنش‌های کدهای دستوری-USSD			سهم از مبلغ تراکنش‌های موبایلی		
	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۷۲٪	۴/۸۵٪	-۰/۱۳٪	۳/۷۲٪	۴/۱۲٪	-۰/۴۰٪	۵/۴۸٪	۵/۲۴٪	-۰/۲۴٪	-	۰/۰٪	-
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۳٪	۰/۱۳٪	۰/۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۵٪	-۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
به پرداخت ملت	۲۰/۲۳٪	۲۰/۲۷٪	-۰/۰۴٪	۲۶/۵۹٪	۲۸/۰۶٪	-۱/۴۷٪	۴۵/۳۸٪	۴۵/۷۸٪	-۰/۳۹٪	-	۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک سداد	۱۱/۶۶٪	۱۱/۶۶٪	۰/۰٪	۲۲/۷۴٪	۲۱/۷۶٪	-۰/۹۸٪	۰/۵۴٪	۰/۳۹٪	-۰/۱۶٪	-	۱۰۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۸۸٪	۶/۷۴٪	-۰/۱۴٪	۳/۲۵٪	۳/۶۵٪	-۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک سامان	۱۸/۹۶٪	۱۸/۷۹٪	-۰/۱۷٪	۳۵/۱۸٪	۳۴/۸۳٪	-۰/۳۵٪	۲۱/۰۹٪	۱۹/۷۴٪	-۱/۳۵٪	-	۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۹۲٪	۵/۸۳٪	-۰/۰۹٪	۵/۷۷٪	۴/۷۴٪	-۱/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
پرداخت نوین آریا	۱۰/۴۹٪	۱۰/۴۶٪	-۰/۰۳٪	۰/۹۰٪	۰/۹۵٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۱۰/۲۲٪	۱۰/۲۹٪	-۰/۰۸٪	۸/۲۵٪	۷/۹۳٪	-۰/۳۲٪	۳۷/۵۰٪	۲۸/۸۶٪	-۱/۳۵٪	-	۰/۰۰٪	-
فرایرداران آروند امید	۱/۳۴٪	۱/۳۲٪	-۰/۰۲٪	۰/۱۴٪	۰/۱۹٪	-۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
فن آوا کارت	۲/۰۴٪	۲/۱۳٪	-۰/۰۸٪	۰/۰۷٪	۰/۰۹٪	-۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۴۳٪	۷/۵۵٪	-۰/۱۲٪	۳/۳۷٪	۳/۶۴٪	-۰/۲۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های نسبت به ماه گذشته با کاهش ۰/۱۷ درصدی به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد. همچنین شرکت "به پرداخت ملت" در ابزار پذیرش اینترنتی با افزایش ۱/۴۷ درصدی، بالاترین تفاضل را نشان می‌دهد. دو شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌بان" و پرداخت الکترونیک سامان به طور مشترک و به ترتیب با افزایش و کاهش ۱/۳۵ درصدی دارای بیشترین اختلاف سهم در مبلغ تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد.

شکل ۴-۴ سهم شرکت‌های PSP از مبلغ تراکنش‌های ابزارهای پذیرش مختلف را در مهر ۱۴۰۴ نمایش می‌دهد.

شکل ۴-۴ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌های هریک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که در ماه جاری مجموع مبلغ تراکنش‌ها، دو شرکت "الکترونیک کارت دماوند" به ترتیب در هر سه ابزار پذیرش (کارتخوان فروشگاه، اینترنتی و کدهای دستوری) کمترین و بیشترین سهم از کل مبلغ را به خود اختصاص داده‌اند. همچنین در مجموع مبلغ تراکنش ابزار پذیرش موبایلی نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" دارای بالاترین سهم می‌باشد.

۴-۱-۳- سهم شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه سرمایه‌گذاری هر شرکت PSP در سرویس‌های خدمات پرداخت می‌شود. در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های هر یک از شرکت‌ها به تفکیک نوع سرویس مورد بررسی قرار می‌گیرد. سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار تراکنش‌های هر سرویس برای دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۴ در جدول ۳-۴ ارائه شده است.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با پوشش ۲۰/۸۸ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، در این ماه نیز بالاترین سهم را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" همچنین در حوزه تراکنش‌های مانده‌گیری با در اختیار داشتن ۱۷/۴۵ درصد از بازار تراکنش‌های فوق، بیشترین سهم را دارد. در این ماه شرکت "به پرداخت ملت" با کسب ۲۷/۰۴ درصد از سهم بازار تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ، به بالاترین حجم از این گونه تراکنش‌ها خدمت ارائه می‌دهد.

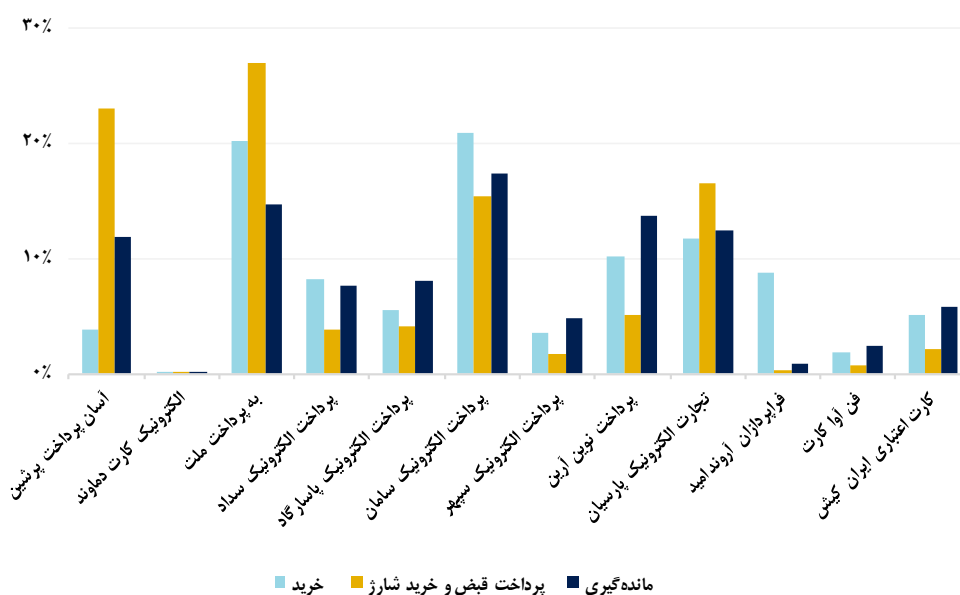
جدول ۳-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - شهریور و مهر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از تعداد تراکنش‌های خرید			سهم از تعداد تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ			سهم از تعداد تراکنش‌های مانده‌گیری		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۳/۸۹٪	۳/۸۹٪	۰/۰٪	۲۳/۰۴٪	۲۳/۱۱٪	۰/۰۷٪	۱۱/۹۷٪	۱۱/۹۰٪	-۰/۰۸٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۱۴٪	۰/۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰٪
به پرداخت ملت	۲۰/۴۱٪	۲۰/۲۶٪	-۰/۱۵٪	۲۶/۴۱٪	۲۷/۰۴٪	۰/۶۳٪	۱۴/۶۷٪	۱۴/۷۳٪	۰/۰۷٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۱۳٪	۸/۱۵٪	۰/۰۲٪	۳/۷۲٪	۳/۸۳٪	۰/۱۰٪	۷/۶۶٪	۷/۶۶٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۵/۵۸٪	۵/۵۲٪	-۰/۰۶٪	۴/۰۷٪	۴/۰۵٪	-۰/۰۲٪	۸/۰۶٪	۸/۰۶٪	۰/۰٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱/۱۳٪	۲۰/۸۸٪	-۰/۲۴٪	۱۶/۱۴٪	۱۵/۴۰٪	-۰/۷۴٪	۱۷/۸۶٪	۱۷/۴۵٪	-۰/۴۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۵۷٪	۳/۴۸٪	-۰/۰۹٪	۱/۷۹٪	۱/۷۱٪	-۰/۰۸٪	۴/۸۰٪	۴/۸۰٪	۰/۰٪
پرداخت نوین آریا	۱۰/۱۵٪	۱۰/۱۴٪	-۰/۰۲٪	۵/۱۶٪	۵/۱۰٪	-۰/۰۶٪	۱۳/۴۶٪	۱۳/۶۸٪	۰/۲۲٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۱/۵۶٪	۱۱/۷۵٪	۰/۱۹٪	۱۶/۰۶٪	۱۶/۵۸٪	۰/۵۳٪	۱۲/۵۶٪	۱۲/۵۱٪	-۰/۰۵٪
فرابردازان آروند امید	۸/۶۷٪	۸/۸۳٪	۰/۱۶٪	۰/۲۹٪	۰/۲۷٪	-۰/۰۲٪	۰/۸۰٪	۰/۸۱٪	۰/۰۱٪
فن آوا کارت	۱/۷۳٪	۱/۸۳٪	۰/۱۰٪	۰/۷۳٪	۰/۷۷٪	۰/۰۴٪	۲/۲۳٪	۲/۳۹٪	۰/۱۶٪
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۰۵٪	۵/۱۳٪	۰/۰۸٪	۲/۵۲٪	۲/۰۷٪	-۰/۴۵٪	۵/۷۷٪	۵/۸۴٪	۰/۰۷٪

بیشترین اختلاف بین سهم تعدادی به ترتیب با کاهش ۰/۲۴، ۰/۷۴ و ۰/۴۱ در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری در ماه مهر نسبت به شهریور به شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" تعلق دارد.

سهم شرکت‌های مختلف ارائه دهنده خدمات پرداخت از تعداد تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت در شکل ۴-۵ نمایش داده شده است.

همچنین علاوه بر این سه سرویس، در این ماه ۳۵،۴۳۵ عدد تراکنش "درخواست تایید رمز کارت" و ۷،۳۲۸ عدد تراکنش "درخواست چکیده صورتحساب" در شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "فن آوا کارت"، "پرداخت الکترونیک پاسارگاد"، "پرداخت الکترونیک سپهر"، "الکترونیک کارت دماوند" و "تجارت الکترونیک پارسین" ثبت شده است.

شکل ۴-۵ سهم هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مهر ۱۴۰۴

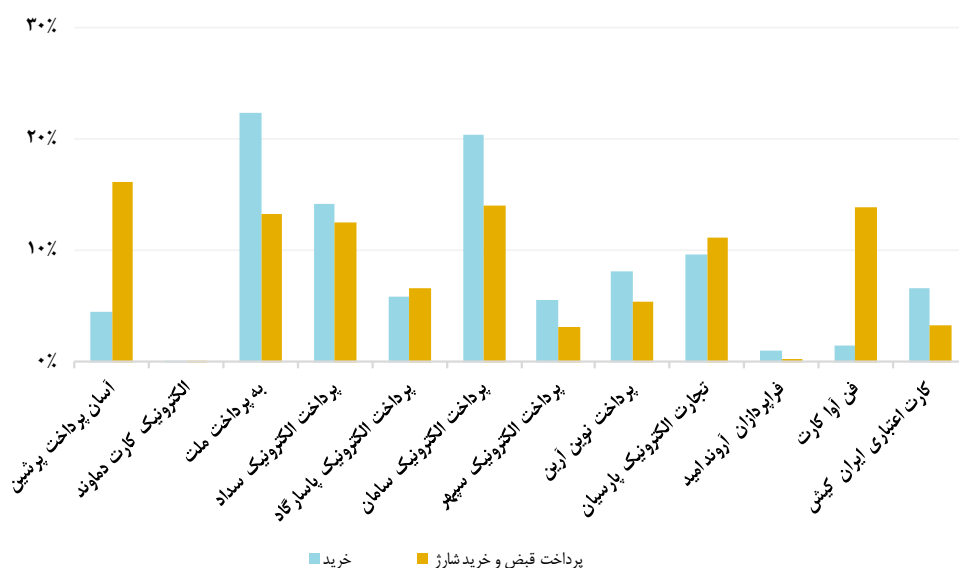
سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از شرکت‌های PSP از بازار سرویس‌های شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت برای دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۴ ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در مهر ماه شرکت "به پرداخت ملت" با پوشش ۲۲/۳۵ درصد از بازار تراکنش‌های خرید، بالاترین دارنده‌ی سهم مبلغی تراکنش‌های مذکور محسوب می‌گردد. همچنین شرکت "آسان پرداخت پرشین" در تراکنش‌های

پرداخت قبض و خرید شارژ مهر ماه با سهم مبلغی ۱۶/۱۸ درصدی بیشترین سهم مبلغی این نوع از تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۴ مقایسه سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - شهریور و مهر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه‌کننده خدمات پرداخت	سهم از مبلغ تراکنش‌های خرید			سهم از مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ		
	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۴/۳۲٪	۴/۵۱٪	۰/۱۹٪	۱۶/۸۸٪	۱۶/۱۸٪	-۰/۶۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۱٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
به پرداخت ملت	۲۱/۸۵٪	۲۲/۳۵٪	۰/۵۰٪	۱۳/۵۶٪	۱۳/۳۶٪	-۰/۲۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۱۴/۲۸٪	۱۴/۱۸٪	-۰/۱۰٪	۱۰/۸۴٪	۱۲/۵۲٪	۱/۶۸٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۰۱٪	۵/۹۶٪	-۰/۰۶٪	۶/۶۸٪	۶/۵۹٪	-۰/۰۸٪
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۵۰٪	۲۰/۳۷٪	-۰/۱۲٪	۱۴/۳۲٪	۱۴/۱۳٪	-۰/۱۹٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۵/۹۰٪	۵/۵۸٪	-۰/۳۲٪	۳/۷۵٪	۳/۲۰٪	-۰/۵۵٪
پرداخت نوین آراین	۸/۲۷٪	۸/۱۲٪	-۰/۱۵٪	۵/۱۷٪	۵/۴۴٪	۰/۲۷٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۷۵٪	۹/۷۱٪	-۰/۰۴٪	۱۱/۸۷٪	۱۱/۱۲٪	-۰/۷۵٪
فراپردازان آروند امید	۱/۰۷٪	۱/۰۵٪	-۰/۰۲٪	۰/۲۵٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪
فن آوا کارت	۱/۴۲٪	۱/۴۵٪	۰/۰۳٪	۱۳/۳۸٪	۱۳/۹۴٪	۰/۵۶٪
کارت اعتباری ایران کیش	۶/۵۱٪	۶/۶۱٪	۰/۱۰٪	۳/۲۸٪	۳/۲۵٪	-۰/۰۳٪

بیشترین اختلاف بین سهم مبلغی تراکنش‌های خرید در ماه جاری و شهریور ماه با ۰/۵۰ درصد افزایش در شرکت "به پرداخت ملت" گزارش شده است. این شاخص در تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ نیز با افزایش ۱/۶۸ درصدی، در شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" مشاهده می‌شود.

شکل ۴-۶ سهم هر شرکت PSP از مبلغ تراکنش‌ها به ازای هر سرویس - مهر ۱۴۰۴

نتایج بررسی‌های این بخش حاکی از آن است که شرکت "الکترونیک کارت دماوند" کمترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها را در بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت داشته و سهم آن از بازار کلیه سرویس‌های خدمات پرداخت کارت ناچیز است.

۴-۱-۴- بررسی عملکرد شرکت‌های PSP در تعداد خطاهای تراکنش‌ها

در این بخش عملکرد شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت از منظر تراکنش‌های ناموفق حوزه پذیرندگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. هدف آن، انجام مقایسه‌ای بین شرکت‌ها در پشتیبانی از تراکنش‌های صحیح و دقت در عملکرد می‌باشد. بدین منظور سهم خطای پذیرندگی از تعداد کل تراکنش‌های هر شرکت PSP محاسبه گردیده تا بررسی شود که کدام شرکت عملکرد بهتری از این منظر داشته است. جدول ۴-۵ نتایج این بررسی در دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۴ را منعکس نموده است.

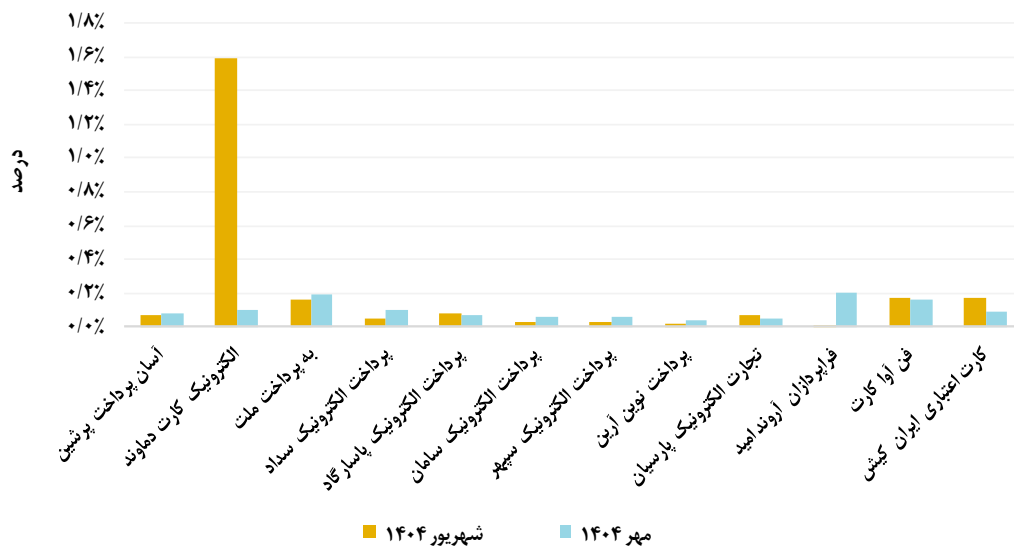
جدول ۴-۵ مقایسه نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌های هر شرکت PSP - شهریور و مهر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	نسبت تعداد خطای پذیرندگی به تعداد کل تراکنش‌ها		
	شهریور	مهر	تغییر
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۷۰٪	۰/۰۸۰٪	۰/۰۱۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۱/۵۸۸٪	۰/۰۹۸٪	-۱/۴۹۱٪
به پرداخت ملت	۰/۱۶۴٪	۰/۱۹۵٪	۰/۰۳۱٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۴۸٪	۰/۰۹۷٪	۰/۰۴۹٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۰/۰۸۱٪	۰/۰۷۴٪	-۰/۰۰۷٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۰۳۴٪	۰/۰۶۲٪	۰/۰۲۷٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۰/۰۳۴٪	۰/۰۶۶٪	۰/۰۳۲٪
پرداخت نوین آراین	۰/۰۱۹٪	۰/۰۴۴٪	۰/۰۲۴٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۰۷۵٪	۰/۰۵۰٪	-۰/۰۲۶٪
فراپردازان آروند امید	۰/۰۱۴٪	۰/۰۲۰۴٪	۰/۰۱۹۰٪
فن آوا کارت	۰/۱۷۴٪	۰/۱۵۹٪	-۰/۰۱۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۰/۱۷۷٪	۰/۰۹۲٪	-۰/۰۸۵٪

*هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف سایر جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

در ماه مهر شرکت "پرداخت نوین آراین"، با رقمی برابر با ۰/۰۴۴ درصد، بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را در میان سایر شرکت‌ها داشته است. در مقابل شرکت "فراپردازان آروند امید" با کسب رقم ۰/۰۲۰۴ درصد بالاترین عدد شاخص مذکور را به خود اختصاص داده است.

در ماه جاری عملکرد بیشتر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به‌ویژه شرکت "فراپردازان آروند امید" به‌گونه‌ای بوده که سبب افزایش ۲۹/۶۵ درصدی در خطای پذیرندگی شبکه شده است. اطلاعات این جدول در شکل ۴-۷ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۷ مقایسه شرکت‌های PSP در شاخص نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها - شهریور و مهر ۱۴۰۴

در مقایسه ماهانه عملکرد این شرکت‌ها ملاحظه می‌شود که بیشترین کاهش در نسبت خطای پذیرندگی به کل تراکنش‌ها (عملکرد مثبت)، با رقمی برابر با ۱/۴۹۱ درصد در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" رخ داده است. همچنین شرکت "فراپردازان آروندامید" با رقم ۰/۱۹۰ درصد افزایش، بیشترین رشد را نسبت به سایر شرکت‌ها در این شاخص تجربه کرده است.

۴-۱-۵ اندازه‌گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال - هیرشمن^۱ به ازای ابزارهای پذیرش

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن سنجیده و بررسی می‌شود.^۲ شاخص هرفیندال-هیرشمن یکی از شاخص‌های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است که از اطلاعات همه‌ی شرکت‌ها برای اندازه‌گیری تمرکز و قدرت رقابتی در صنعت استفاده می‌کند؛ به طوری که هرچه میزان شاخص تمرکز کمتر باشد، بازار رقابتی‌تر است و هرچه میزان شاخص تمرکز بیشتر باشد، نشان‌دهنده آن است که رقابت کمتری در صنعت وجود دارد و بازار به انحصار نزدیک‌تر می‌باشد.

^۱ Herfindahl-Hirshman Index

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می‌توان در خصوص تمرکز بازار قضاوت نمود که دامنه مقادیر شاخص و وضعیت تمرکز بازار در جدول ۴-۶ ارائه شده است.

جدول ۴-۶ وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال-هیرشمن

وضعیت تمرکز	اندازه HHI
رقابتی	کمتر از ۱۰۰۰
تمرکز ملایم	بین ۱۰۰۰ تا ۱۸۰۰
تمرکز بالا	بالای ۱۸۰۰

برای محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در شبکه پرداخت الکترونیک کشور، نیاز به دانستن سهم بازاری هر یک از شرکت‌های PSP می‌باشد. به این منظور می‌توان سهم هر یک از شرکت‌ها از تعداد تراکنش‌ها را به ازای ابزارهای مختلف و همچنین نوع خدمات پرداخت مورد ارائه آن‌ها به کار گرفت.

در جدول ۴-۷ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد به ازای هر چهار ابزار پذیرش برای مهر ماه محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر ابزار پذیرش محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده‌است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال - هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۷ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴

شاخص H-H و شرکت PSP	کارتخوان فروشگاه		اینترنتی		کدهای دستوری - USSD		موبایلی	
	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۵	۲۱	۴۴۰	۷	۴۴	۰	۰
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۱۸	۳۴۰	۳۸	۱,۴۷۴	۴۷	۲,۱۶۸	۰	۰
پرداخت الکترونیک سداد	۸	۶۷	۷	۴۴	۰	۰	۱۰۰	۱۰,۰۰۰
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶	۳۶	۱	۱	۰	۰	۰	۰
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰	۴۱۶	۲۱	۴۵۳	۲۱	۴۳۶	۰	۰
پرداخت الکترونیک سپهر	۴	۱۳	۲	۳	۰	۰	۰	۰
پرداخت نوین آراین	۱۱	۱۱۸	۲	۴	۰	۰	۰	۰
تجارت الکترونیک پارسین	۱۲	۱۴۸	۶	۴۲	۲۶	۶۵۳	۰	۰
فرایردازان آروند امید	۹	۷۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰
فن آوا کارت	۲	۴	۰	۰	۰	۰	۰	۰
کارت اعتباری ایران کیش	۵	۲۹	۱	۲	۰	۰	۰	۰
جمع	-	۱,۲۶۵	-	۲,۴۶۱	-	۳,۳۰۱	-	۱۰,۰۰۰

در مهر ماه شاخص هرفیندال- هیرشمن در بازار کارتخوان فروشگاه‌های عددی حدود ۱،۲۶۵ به دست آمده است (بین ۱،۰۰۰ تا ۱،۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این ابزار است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. برای این شاخص در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به ترتیب ارقامی در حدود ۲،۴۶۱ ، ۳،۳۰۱ ، ۱۰،۰۰۰ حاصل شده است (بیشتر از ۱،۸۰۰) که مبین وجود تمرکز بالا در بازار این ابزارهاست. به این معنا که تعداد کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و "پس از آن با اختلاف، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) تاثیرگذار هستند. شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تنها شرکت تاثیرگذار در بازار تراکنش‌های موبایلی بوده است. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در مهر ماه نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۸ ارائه شده است.

جدول ۴-۸ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP - شهریور و مهر ۱۴۰۴

HHI	کارتخوان فروشگاه‌های			اینترنتی			کدهای دستوری - USSD			موبایلی	
	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر
شاخص H-H	۱،۲۷۴	۱،۲۶۵	-۹	۲،۴۹۳	۲،۴۶۱	-۳۲	۳،۲۶۷	۳،۳۰۱	۳۴	-	۱۰،۰۰۰

در مهر ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن نسبت به ماه گذشته در ابزار پذیرش کدهای دستوری افزایش و در دو ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های و اینترنتی کاهش داشته است. البته این تغییرات در آن‌ها حائز اهمیت نمی‌باشد چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را تغییر نداده است. بالا رفتن این شاخص بیانگر بیشتر شدن تمرکز بازار بین شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت با سهم بالا و کاهش قدرت بازاری دیگر شرکت‌ها است. کاهش این شاخص نیز بیانگر کاهش تمرکز در شرکت‌های ارائه دهنده خدمات پرداخت دارای سهم بالا و افزایش سهم سایر شرکت‌های بازار است.

۴-۱-۶ اندازه گیری تمرکز بازار با استفاده از شاخص هرفیندال -

هیرشمن به ازای نوع سرویس

در این بخش وضعیت تمرکز و قدرت رقابتی شرکت‌های فعال در بازار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن به ازای هریک از انواع سرویس در شبکه‌ی پرداخت کشور سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۴-۹ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک که متشکل از ۱۲ شرکت PSP می‌باشد، به ازای هر سه نوع خدمت برای مهر ۱۴۰۴ محاسبه شده است. بدین منظور ابتدا درصد سهم از تعداد تراکنش‌های بازار هر نوع سرویس محاسبه و در ستون بعدی، مجذور هر سهم احصاء گردیده است. مجموع مجذور سهم تمام شرکت‌ها، شاخص هرفیندال-هیرشمن را به دست داده که در ردیف آخر جدول مشخص شده است.

جدول ۴-۹ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP به ازای نوع سرویس - مهر ۱۴۰۴

شاخص H-H و شرکت PSP		خرید		پرداخت قبض و خرید		مانده‌گیری
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2
آسان پرداخت پرشین	۴	۱۵	۲۳	۵۳۴	۱۲	۱۴۲
الکترونیک کارت دماوند	۰	۰	۰	۰	۰	۰
به پرداخت ملت	۲۰	۴۱۱	۲۷	۷۳۱	۱۵	۲۱۷
پرداخت الکترونیک سداد	۸	۶۷	۴	۱۵	۸	۵۹
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶	۳۰	۴	۱۶	۸	۶۵
پرداخت الکترونیک سامان	۲۱	۴۴۶	۱۵	۲۳۷	۱۷	۳۰۵
پرداخت الکترونیک سپهر	۳	۱۲	۲	۳	۵	۲۳
پرداخت نوین آراین	۱۰	۱۰۳	۵	۲۶	۱۴	۱۸۷
تجارت الکترونیک پارسیان	۱۲	۱۳۸	۱۷	۲۷۵	۱۳	۱۵۷
فراپردازان آروند امید	۹	۷۸	۰	۰	۱	۱
فن آوا کارت	۲	۳	۱	۱	۲	۶
کارت اعتباری ایران کیش	۵	۲۶	۲	۴	۶	۳۴
جمع	-	۱,۳۱۹	-	۱,۸۴۳	-	۱,۱۹۴

در مهر ماه شاخص هرفیندال-هیرشمن در تراکنش‌های خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری به ترتیب ۱,۳۱۹، ۱,۸۴۳ و ۱,۱۹۴ به دست آمده است (بین ۱,۰۰۰ تا ۱,۸۰۰) که نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار این سرویس‌هاست. به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های سرویس‌های مذکور در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. اختلاف میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در ماه مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته‌ی آن در جدول ۴-۱۰ ارائه شده است.

جدول ۴-۱۰ مقایسه اختلاف شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار شرکت‌های PSP در شهریور و مهر ۱۴۰۴

HHI		خرید			پرداخت قبض و خرید شارژ			مانده‌گیری	
		شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر	تغییر	شهریور	مهر
شاخص H-H		۱,۳۲۸	۱,۳۱۹	-۹	۱,۸۱۴	۱,۸۴۳	۲۹	۱,۲۰۲	۱,۱۹۴
									-۸

در ماه مهر شاخص هرفیندال-هیرشمن در یک سرویس "پرداخت قبض و خرید شارژ" افزایش و دو سرویس "خرید" و "مانده گیری" کاهش داشته است. این تغییرات در هیچ یک از سرویس ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار هیچ یک را نسبت به ماه پیشین تغییر نداده است.

۴-۲- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش

یکی از مهمترین شاخص های حوزه ی پرداخت الکترونیک کارت، بررسی عملکرد شرکت های PSP در مدیریت، پشتیبانی و توسعه ابزارهای پذیرش می باشد. با توجه به آینده ی صنعت پرداخت در حوزه ی پرداخت-های کدهای دستوری (USSD) و اینترنتی، در گزارش اقتصادی شاپرک سعی شده است که علاوه بر ارائه ی اطلاعات در خصوص کارتهای فروشگاهی، به ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نیز پرداخته شود. از این رو در این بخش ابتدا عملکرد شرکت ها در هریک از ابزارهای پذیرش به تفکیک ابزارهای فعال سیستمی و تراکنش دار مورد بررسی قرار گرفته است.

این شاخص، سبب شناخت حوزه فعالیت و نحوه ی سرمایه گذاری هر یک از شرکت های PSP در ابزارهای پذیرش می شود. در این بخش تعداد هر یک از انواع ابزار پذیرش فعال سیستمی و تراکنش دار به ازای هر شرکت مورد بررسی قرار می گیرد. سهم هر یک از شرکت های PSP از تعداد کارتهای فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی فعال سیستمی در دو ماه شهریور و مهر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۱، ذکر شده است. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم بازار ۱۴/۰۰ درصدی همانند ماه قبل به عنوان دارنده ی بالاترین تعداد کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی محسوب می گردد. شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز با سهم بازار ۲۲/۴۸ درصد همچنان از بیشترین تعداد ابزار پذیرش اینترنتی فعال پشتیبانی می کند. لازم به توضیح است که برخی شرکت ها با بازتعریف بعضی از کارتهای فروشگاهی خود به عنوان ابزار پذیرش اینترنتی، سعی در تسهیل انجام خدمات پرداخت کارت از طریق نرم افزار کدهای دستوری (USSD) خود و بر بستر اینترنت می نمایند. ابزارهای پذیرش فوق این امکان را برای مشتریان فراهم می کند تا با استفاده از نرم افزار این شرکت ها بر روی موبایل، اقدام به دریافت QRCode پذیرنده نموده و به آسانی پرداخت بدون کارت خود را با وارد کردن اطلاعات رمز دوم و CVV۲ انجام دهند. در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" نیز همانند ماه قبل بخش قابل توجهی از سهم بازار ابزارهای کدهای دستوری (USSD) فعال سیستمی را با رقمی معادل ۵۷/۳۷ درصد در اختیار دارد.

شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" نیز با سهم بازار ۸۳/۳۳ درصد بیشترین تعداد ابزار پذیرش موبایلی فعال پشتیبانی می‌کند.

جدول ۴-۱۱ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش فعال سیستمی - شهریور و مهر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد ابزار کارتخوان			سهم از تعداد ابزار اینترنتی			سهم از تعداد ابزار کدهای دستوری - USSD			سهم از تعداد ابزار موبایلی		
	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۹۶٪	۴/۸۶٪	-۰/۱۰٪	۳۰/۳۹٪	۲۲/۴۸٪	-۷/۹۱٪	۵۷/۷۱٪	۵۷/۳۷٪	-۰/۳۴٪	-	۳/۳۳٪	-
الکترونیک کارت دماوند	۰/۵۰٪	۰/۴۸٪	-۰/۰۲٪	-	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
به پرداخت ملت	۱۳/۰۸٪	۱۳/۱۳٪	۰/۰۵٪	۱۰/۷۴٪	۱۱/۷۵٪	۱/۰۱٪	۲۶/۶۸٪	۲۶/۹۲٪	۰/۲۴٪	-	۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۲۲٪	۷/۱۷٪	-۰/۰۵٪	۲/۲۷٪	۲/۴۷٪	۰/۲۰٪	۰/۵۴٪	۰/۴۷٪	-۰/۰۷٪	-	۱۲/۲۲٪	-
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۳/۶۴٪	۱۳/۳۷٪	-۰/۳۷٪	۵/۵۴٪	۶/۹۷٪	۱/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک سامان	۱۴/۰۶٪	۱۴/۰۰٪	-۰/۰۶٪	۱۹/۹۰٪	۲۲/۰۰٪	۳/۱۰٪	۸/۳۲٪	۸/۳۳٪	۰/۱۰٪	-	۸۳/۳۳٪	-
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۹۹٪	۷/۱۱٪	۰/۱۲٪	۱۸/۹۷٪	۲۰/۸۷٪	۱/۹۰٪	۰/۱۱٪	۰/۱۱٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
پرداخت نوین آرین	۱۳/۳۲٪	۱۳/۳۵٪	۰/۰۳٪	۰/۲۶٪	۰/۲۵٪	-۰/۰۱٪	۰/۳۱٪	۰/۳۱٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۷۷٪	۹/۷۳٪	-۰/۰۴٪	۱/۵۱٪	۱/۶۵٪	۰/۱۴٪	۴/۶۲٪	۴/۶۶٪	۰/۰۴٪	-	۰/۰۰٪	-
فراپردازان آروند امید	۳/۰۱٪	۳/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۴۰٪	۰/۴۲٪	۰/۰۲٪	۰/۱۶٪	۰/۱۶٪	۰/۰۰٪	-	۱/۱۱٪	-
فن آوا کارت	۵/۱۰٪	۵/۳۸٪	۰/۲۸٪	۰/۰۵٪	۰/۰۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-	۰/۰۰٪	-
کارت اعتباری ایران کیش	۸/۳۶٪	۸/۵۰٪	۰/۱۴٪	۹/۹۷٪	۱۱/۰۷٪	۱/۱۱٪	۱/۶۴٪	۱/۶۶٪	۰/۰۲٪	-	۰/۰۰٪	-

در سهم تعداد ابزار فعال کارتخوان‌های فروشگاه‌های، بیشترین اختلاف با ۰/۳۷ درصد کاهش به شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" اختصاص دارد. در ابزار پذیرش اینترنتی بالاترین تغییر سهم در شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۷/۹۱ درصدی مشاهده می‌شود. در سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) شرکت "آسان پرداخت پرشین" با کاهش ۰/۳۴ درصدی دارای بیشترین اختلاف نسبت به ماه گذشته است.

سهم هریک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاه‌های، اینترنتی، کدهای دستوری (USSD) و موبایلی تراکنش‌دار^۱ در دو ماه متوالی شهریور و مهر ۱۴۰۴ در جدول ۴-۱۲ ارائه شده است. همانگونه که ملاحظه می‌گردد، شرکت "پرداخت نوین آرین" در ابزار کارتخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار با کسب ۱۵/۰۹ درصد بالاترین سهم را در اختیار دارد. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با کسب سهم ۳۰/۶۳ درصدی بیشترین سهم در ابزارهای تراکنش‌دار اینترنتی را به خود اختصاص داده است. همچنین این شرکت با ۳۹/۳۹ درصد بیشترین سهم بازار ابزارهای پذیرش تراکنش‌دار کدهای دستوری (USSD) را نیز در

^۱ به واژه نامه رجوع شود

دست دارد. در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" با کسب سهم ۷۱/۴۳ درصدی بیشترین سهم در تعداد ابزار تراکنش دار موبایلی را به خود اختصاص داده است.

جدول ۴-۱۲ مقایسه سهم هر شرکت PSP از تعداد هریک از ابزارهای پذیرش تراکنش دار - شهریور و مهر ۱۴۰۴

نام شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت	سهم از تعداد ابزار کارتخوان			سهم از تعداد ابزار اینترنتی			سهم از تعداد ابزار کدهای دستوری- USSD			سهم از تعداد ابزار موبایلی		
	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف	شهریور	مهر	اختلاف
آسان پرداخت پرشین	۴/۲۸٪	۴/۲۴٪	-۰/۰۴٪	۱۱/۸۱٪	۷/۱۸٪	-۴/۶۳٪	۹/۶۰٪	۸/۴۸٪	-۱/۱۲٪	-	-۰/۰۰٪	-
الکترونیک کارت دماوند	۰/۳۷٪	۰/۳۴٪	-۰/۰۳٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-	-۰/۰۰٪	-
به پرداخت ملت	۱۴/۶۷٪	۱۴/۶۷٪	۰/۰۰٪	۱۸/۸۴٪	۱۹/۱۸٪	۰/۳۵٪	۳۸/۹۸٪	۳۸/۷۹٪	-۰/۲۰٪	-	-۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک سداد	۷/۴۶٪	۷/۴۶٪	۰/۰۰٪	۳/۲۴٪	۳/۱۰٪	-۰/۱۴٪	۲/۲۶٪	۲/۴۲٪	-۰/۱۶٪	-	۷۱/۴۳٪	-
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۱۳/۱۵٪	۱۲/۲۹٪	-۰/۸۶٪	۳/۲۵٪	۸/۰۶٪	۴/۸۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-	-۰/۰۰٪	-
پرداخت الکترونیک سامان	۱۵/۰۸٪	۱۵/۰۸٪	۰/۰۰٪	۳۲/۰۷٪	۳۰/۶۳٪	-۱/۴۴٪	۳۶/۷۳٪	۳۹/۳۹٪	۲/۶۷٪	-	۲۸/۵۷٪	-
پرداخت الکترونیک سپهر	۶/۳۷٪	۶/۴۵٪	۰/۰۸٪	۲۰/۳۳٪	۲۰/۴۵٪	۰/۱۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-	-۰/۰۰٪	-
پرداخت نوین آرین	۱۴/۹۱٪	۱۵/۰۹٪	۰/۱۸٪	۰/۳۶٪	۰/۳۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-	-۰/۰۰٪	-
تجارت الکترونیک پارسیان	۹/۴۱٪	۹/۴۴٪	۰/۰۳٪	۲/۷۶٪	۲/۶۳٪	-۰/۱۳٪	۱۰/۷۳٪	۹/۰۹٪	-۱/۶۴٪	-	-۰/۰۰٪	-
فرابرداران آروند امید	۲/۵۰٪	۲/۴۸٪	-۰/۰۲٪	۰/۱۵٪	۰/۱۶٪	۰/۰۱٪	۱/۱۳٪	۱/۲۱٪	۰/۰۸٪	-	-۰/۰۰٪	-
فن آوا کارت	۴/۳۷٪	۴/۴۰٪	۰/۰۳٪	۰/۱۳٪	۰/۱۶٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	-۰/۰۰٪	-	-۰/۰۰٪	-
کارت اعتباری ایران کیش	۷/۹۶٪	۸/۰۳٪	۰/۰۷٪	۷/۰۸٪	۸/۱۷٪	۱/۰۹٪	۰/۵۶٪	۰/۶۱٪	-۰/۰۴٪	-	-۰/۰۰٪	-

در سهم تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه تراکنش دار، شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با کاهش ۰/۸۶ درصدی، بیشترین اختلاف را داشته است. در سهم بازار ابزار پذیرش اینترنتی تراکنش دار شرکت "پرداخت الکترونیک پاسارگاد" با افزایش ۴/۸۱ بالاترین تفاضل را داشته است. سهم بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تراکنش دار نیز شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" با افزایش ۲/۶۷ درصدی بالاترین تفاضل را نشان می دهد.

۴-۳- بررسی عملکرد شرکت های PSP در ابزار کارتخوان های فروشگاه

کارتخوان فروشگاه به سبب تعدد ابزار و نیز تعداد و مبلغ^۱ تراکنش ها اهمیت ویژه ای نسبت به سایر ابزارهای پذیرش در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی دارد. به همین علت به طور ویژه عملکرد کارتخوان فروشگاه شرکت های ارائه دهنده خدمات پرداخت بررسی می شود.

^۱ سهم تعداد تراکنش های کارتخوان فروشگاه از کل تراکنش های شبکه پرداخت در مهر ماه نزدیک به ۹۱ درصد بوده که حدود ۷۵ درصد مبالغ تراکنش های این شبکه را جابجا می نماید.

با توجه به اهمیت کارتخوان‌های فروشگاهی در صنعت پرداخت کشور به دلیل سهم بالای تعدادی و مبلغی آن‌ها در تراکنش‌ها، مطالعه‌ای در عملکرد شرکت‌ها در این ابزار انجام شده و با محاسبه شاخص اثربخشی آن‌ها، نحوه‌ی توزیع این ابزارها توسط شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای این منظور ابتدا سهم هر شرکت ارائه دهنده خدمات پرداخت از کل تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی و سهم هر شرکت PSP از کل تعداد ابزار کارتخوان‌های فروشگاهی در هر استان مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته و اثربخشی کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی و کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار برای هر یک از آن‌ها در بعد کشوری و نیز در بعد استانی اندازه‌گیری و تحلیل شده است. در پایان با بهره‌جویی از آمار کارتخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی شرکت‌های PSP، عملکرد هر شرکت در خصوص این نوع کارتخوان‌ها بررسی خواهد شد.

۴-۳-۱- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی در استان‌های کشور

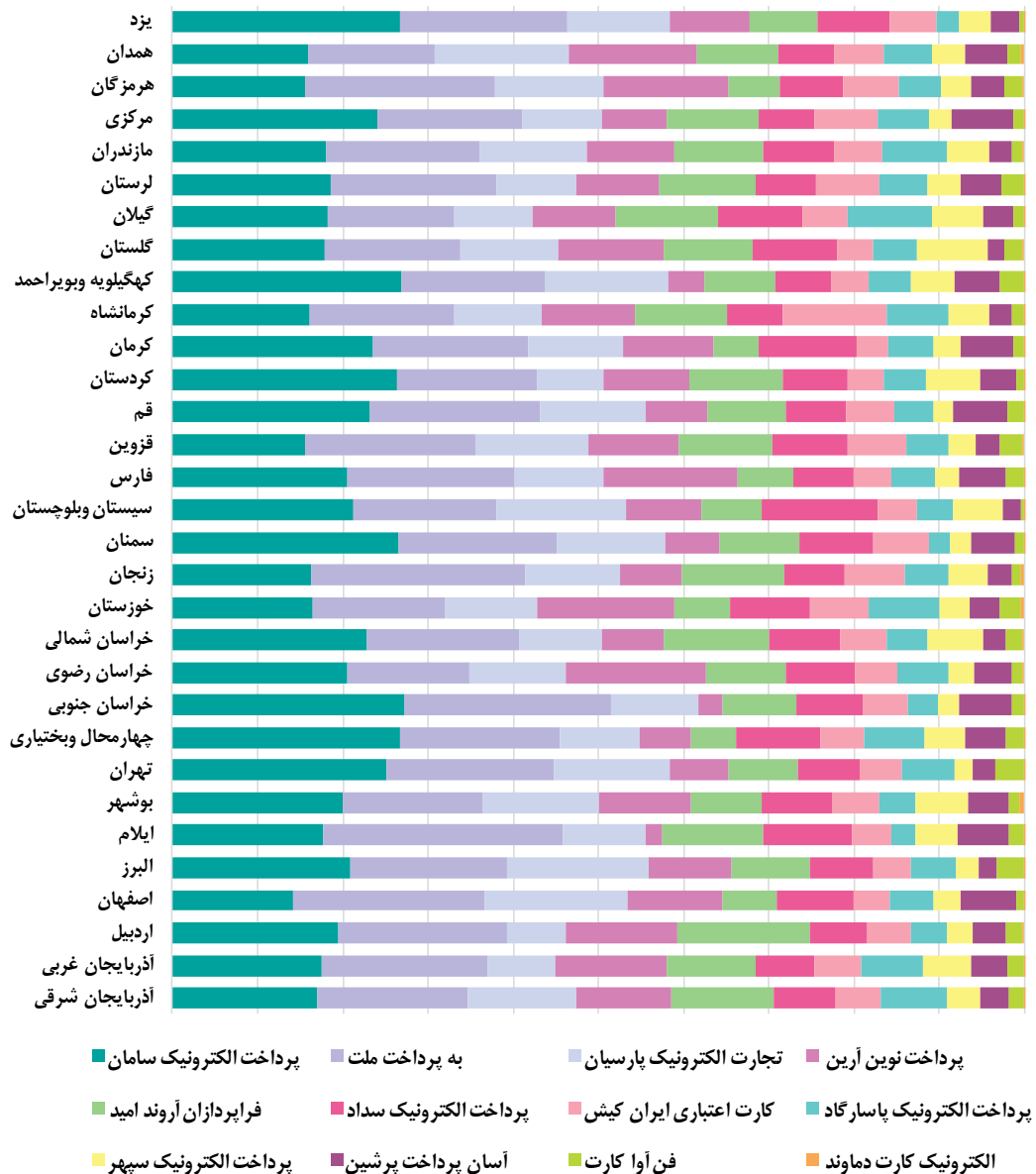
سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاهی به تفکیک استان‌های کشور در مهر ماه در جدول ۴-۱۳ ارائه شده است. در مجموع شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "تجارت الکترونیک پارسیان" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی را در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تقریباً در اکثر استان‌ها، با اختلاف نسبت به سایر شرکت‌ها از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاهی پشتیبانی می‌نمایند.

گزارش اقتصادی شاپرک

جدول ۴-۱۳ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان - مهر ۱۴۰۴

استان	اسان پرداخت پرتسین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آریا	تجارت الکترونیک پارسین	فراپروازان آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیس
آذربایجان شرقی	۳/۳۶٪	۰/۰۵٪	۱۷/۷۳٪	۷/۳۳٪	۷/۷۷٪	۱۷/۰۳٪	۳/۷۶٪	۱۱/۱۳٪	۱۲/۷۰٪	۱/۸۵٪	۵/۳۳٪
آذربایجان غربی	۴/۲۵٪	۰/۰۵٪	۱۹/۴۵٪	۶/۹۴٪	۷/۳۹٪	۱۷/۴۹٪	۵/۶۵٪	۱۳/۰۸٪	۸/۰۱٪	۱/۹۰٪	۵/۴۰٪
اردبیل	۳/۷۹٪	۰/۱۳٪	۱۹/۷۹٪	۶/۷۵٪	۴/۲۵٪	۱۹/۴۹٪	۳/۰۶٪	۱۳/۲۰٪	۱۵/۴۷٪	۲/۰۸٪	۵/۱۴٪
اصفهان	۶/۴۴٪	۰/۰۸٪	۲۲/۵۲٪	۹/۰۳٪	۵/۱۳٪	۱۴/۱۵٪	۳/۲۰٪	۱۱/۱۸٪	۶/۲۵٪	۰/۸۸٪	۴/۳۷٪
البرز	۲/۲۵٪	۰/۱۱٪	۱۸/۳۳٪	۷/۳۶٪	۵/۱۶٪	۲۰/۹۷٪	۲/۶۵٪	۹/۷۱٪	۱۶/۵۶٪	۳/۰۶٪	۴/۵۶٪
ایلام	۶/۱۱٪	۰/۰۳٪	۲۸/۰۱٪	۱۰/۵۵٪	۲/۹۴٪	۱۷/۷۳٪	۴/۸۵٪	۲/۰۹٪	۹/۷۳٪	۱/۷۳٪	۴/۵۰٪
بوشهر	۴/۸۰٪	۰/۵۹٪	۱۶/۵۲٪	۸/۲۳٪	۴/۱۵٪	۲۰/۱۰۰٪	۶/۲۱٪	۱۰/۸۷٪	۱۳/۴۶٪	۱/۲۶٪	۵/۵۰٪
تهران	۲/۷۲٪	۰/۱۱٪	۱۹/۷۰٪	۷/۴۱٪	۶/۲۰٪	۲۵/۱۳٪	۲/۰۲٪	۶/۹۲٪	۱۳/۵۳٪	۳/۲۶٪	۴/۹۴٪
چهارمحال و بختیاری	۴/۷۲٪	۰/۰۸٪	۱۸/۷۶٪	۱۰/۰۳٪	۷/۰۷٪	۲۶/۶۳٪	۴/۸۱٪	۶/۰۶٪	۹/۴۲٪	۵/۲۳٪	۵/۱۲٪
خراسان جنوبی	۶/۲۳٪	۰/۰۹٪	۲۴/۳۸٪	۷/۸۶٪	۳/۵۰٪	۲۷/۱۶٪	۲/۵۸٪	۲/۳۴٪	۱۰/۲۰٪	۸/۶۹٪	۵/۲۹٪
خراسان رضوی	۴/۳۰٪	۰/۱۹٪	۱۴/۴۱٪	۸/۱۳٪	۶/۰۴٪	۲۰/۴۵٪	۲/۹۸٪	۱۶/۳۸٪	۱۱/۳۸٪	۹/۳۴٪	۵/۰۷٪
خراسان شمالی	۲/۶۴٪	۰/۱۸٪	۱۷/۸۸٪	۸/۲۶٪	۴/۷۶٪	۲۲/۷۷٪	۶/۴۶٪	۷/۱۲٪	۹/۸۴٪	۱۲/۵۰٪	۵/۵۵٪
خوزستان	۳/۴۸٪	۰/۴۳٪	۱۵/۵۹٪	۹/۳۷٪	۸/۴۱٪	۱۶/۴۱٪	۳/۵۲٪	۱۶/۰۸٪	۱۰/۸۲٪	۶/۶۱٪	۶/۸۴٪
زنجان	۲/۷۲٪	۰/۴۳٪	۲۵/۱۱٪	۷/۰۲٪	۵/۰۶٪	۱۶/۳۲٪	۴/۶۸٪	۷/۱۴٪	۱۱/۱۴٪	۱۲/۰۵٪	۷/۱۲٪
سمنان	۵/۰۱٪	۰/۰۳٪	۱۸/۶۸٪	۸/۶۲٪	۲/۵۳٪	۲۶/۵۲٪	۲/۵۵٪	۶/۳۶٪	۱۲/۶۳٪	۹/۴۸٪	۶/۴۷٪
سیستان و بلوچستان	۲/۱۲٪	۰/۰۴٪	۱۶/۷۸٪	۱۳/۶۳٪	۴/۲۶٪	۲۱/۳۰٪	۵/۸۰٪	۸/۸۳٪	۱۵/۲۱٪	۷/۰۸٪	۴/۵۸٪
فارس	۵/۴۹٪	۰/۰۸٪	۱۹/۶۷٪	۷/۰۳٪	۵/۱۴٪	۲۰/۵۲٪	۲/۷۸٪	۱۵/۶۶٪	۱۰/۵۰٪	۶/۵۳٪	۴/۵۵٪
قزوین	۲/۸۲٪	۰/۳۳٪	۱۹/۹۳٪	۸/۸۷٪	۴/۹۲٪	۱۵/۶۴٪	۳/۳۱٪	۱۰/۷۵٪	۱۳/۲۰٪	۱۰/۸۸٪	۶/۸۹٪
قم	۶/۲۵٪	۰/۰۲٪	۲۰/۰۰٪	۷/۱۲٪	۴/۵۲٪	۲۳/۲۳٪	۲/۳۸٪	۷/۲۱٪	۱۲/۳۵٪	۹/۲۳٪	۵/۶۵٪
کردستان	۴/۱۰٪	۰/۰۳٪	۱۶/۳۴٪	۷/۵۲٪	۴/۹۲٪	۲۶/۴۵٪	۶/۵۰٪	۱۰/۰۱٪	۷/۸۴٪	۱۱/۰۶٪	۴/۲۵٪
کرمان	۶/۳۴٪	۰/۰۳٪	۱۸/۱۵٪	۱۱/۴۷٪	۵/۲۹٪	۲۳/۵۵٪	۳/۱۵٪	۱۰/۴۸٪	۱۱/۲۹٪	۵/۳۳٪	۳/۷۵٪
کرمانشاه	۲/۷۵٪	۰/۰۳٪	۱۶/۸۹٪	۶/۶۱٪	۷/۳۷٪	۱۶/۱۹٪	۴/۷۰٪	۱۰/۹۳٪	۱۰/۳۵٪	۱۰/۶۷٪	۱۲/۳۳٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۲۸٪	۰/۰۷٪	۱۶/۷۴٪	۶/۶۲٪	۴/۸۲٪	۲۶/۹۲٪	۵/۲۴٪	۴/۲۸٪	۱۴/۵۸٪	۸/۲۵٪	۴/۴۰٪
گلستان	۱/۸۱٪	۰/۱۵٪	۱۵/۹۲٪	۹/۸۹٪	۵/۲۶٪	۱۷/۹۱٪	۸/۳۰٪	۱۲/۴۷٪	۱۱/۴۵٪	۱۰/۳۳٪	۴/۲۴٪
گیلان	۳/۴۷٪	۰/۱۰٪	۱۴/۸۸٪	۹/۸۳٪	۹/۸۸٪	۱۸/۲۷٪	۶/۰۳٪	۹/۷۶٪	۹/۱۳٪	۱۲/۰۷٪	۵/۳۴٪
لرستان	۴/۷۸٪	۰/۰۱٪	۱۹/۳۹٪	۷/۰۶٪	۵/۵۷٪	۱۸/۶۲٪	۳/۹۸٪	۹/۸۳٪	۹/۳۵٪	۱۱/۳۶٪	۷/۴۵٪
مازندران	۲/۶۶٪	۰/۲۸٪	۱۸/۰۷٪	۸/۳۳٪	۷/۵۳٪	۱۸/۰۰٪	۴/۹۴٪	۱۰/۱۹٪	۱۲/۶۲٪	۱۰/۴۳٪	۵/۷۴٪
مرکزی	۷/۱۸٪	۰/۰۳٪	۱۶/۹۵٪	۶/۶۴٪	۶/۰۵٪	۲۴/۰۳٪	۲/۷۳٪	۷/۶۸٪	۹/۴۰٪	۱۰/۷۰٪	۷/۳۱٪
هرمزگان	۳/۸۶٪	۰/۱۳٪	۲۲/۳۱٪	۷/۳۷٪	۵/۰۱٪	۱۵/۵۵٪	۳/۵۷٪	۱۴/۵۸٪	۱۲/۷۹٪	۶/۰۷٪	۶/۵۳٪
همدان	۴/۹۵٪	۰/۳۴٪	۱۴/۸۵٪	۶/۵۱٪	۵/۷۳٪	۱۵/۹۶٪	۳/۹۵٪	۱۵/۰۱٪	۱۵/۷۹٪	۹/۵۴٪	۵/۷۷٪
یزد	۳/۳۲٪	۰/۰۶٪	۱۹/۷۵٪	۸/۴۹٪	۲/۷۶٪	۲۶/۶۳٪	۳/۷۰٪	۹/۳۸٪	۱۱/۹۸٪	۷/۹۷٪	۵/۴۴٪

سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های تفکیک استان‌های کشور برای مهر ماه ۱۴۰۴ در شکل ۴-۸ به تصویر کشیده شده است.

شکل ۴-۸ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های به تفکیک استان‌ها- مهر ۱۴۰۴

۴-۳-۲- سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در استان‌های کشور

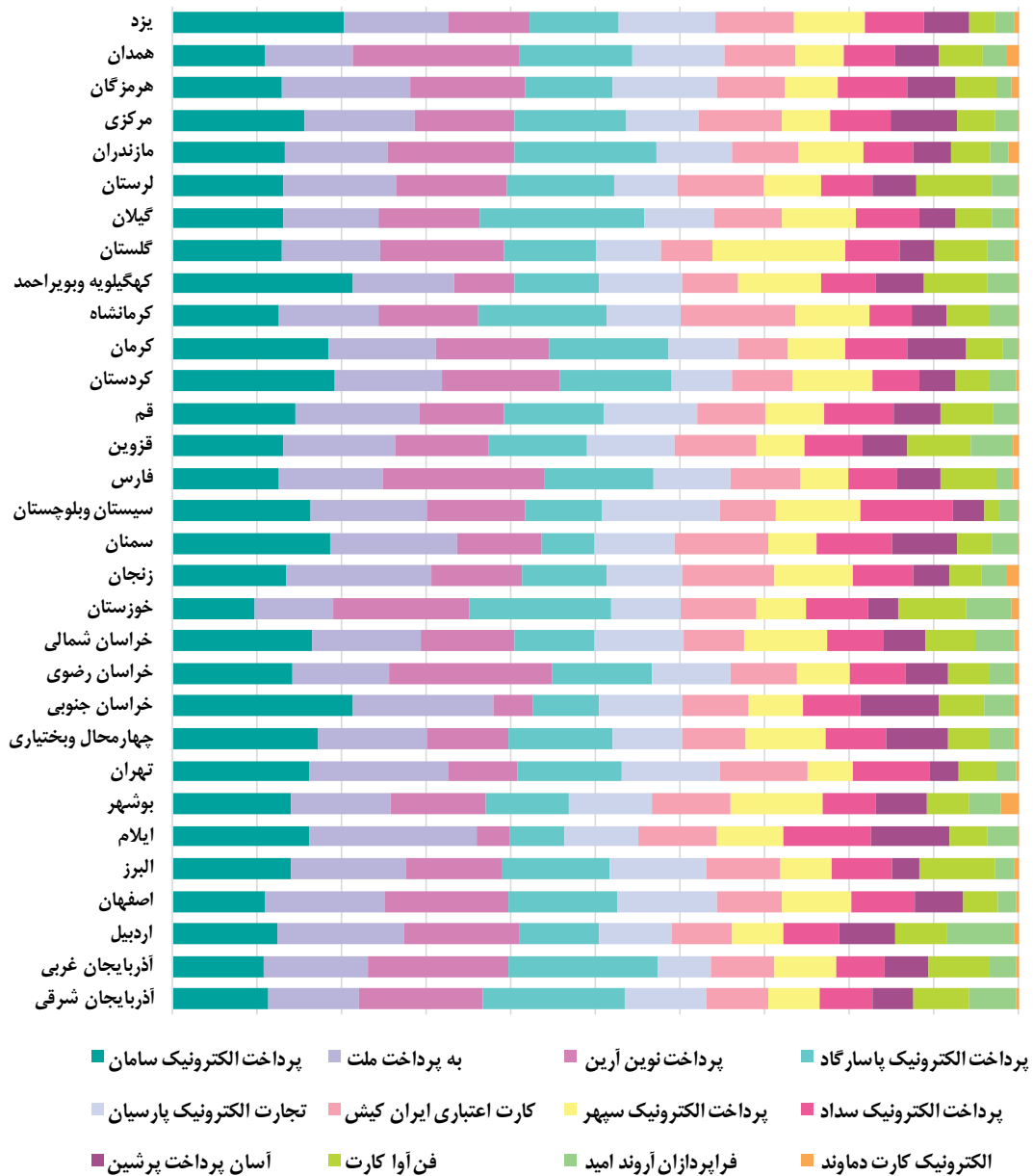
در این بخش به بررسی اطلاعات سهم هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور پرداخته می‌شود. جدول ۴-۱۴ اطلاعات سهم بازار هر شرکت PSP

از تعداد کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی هر استان را برای مهر ماه نشان می‌دهد. شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت نوین آراین" بیشترین سهم از بازار را از این منظر در اکثر استان‌های کشور داشته‌اند.

جدول ۴-۱۴ سهم بازار هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی به تفکیک استان-مهر ۱۴۰۴

استان	اسان پرداخت پوین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آراین	تجارت الکترونیک پارسیان	فراپروازان آروند امید	فن آو کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۴/۷۷٪	-۰/۲۲٪	۱۰/۷۹٪	۶/۲۱٪	۱۶/۷۰٪	۱۱/۳۳٪	۶۱/۰۲٪	۱۴/۶۱٪	۹/۶۸٪	۶/۶۴٪	۷/۳۹٪
آذربایجان غربی	۵/۲۱٪	-۰/۱۹٪	۱۲/۲۰٪	۵/۶۰٪	۱۷/۷۶٪	۱۰/۸۴٪	۷/۴۶٪	۱۶/۶۳٪	۶/۳۰٪	۷/۳۳٪	۷/۳۵٪
اردبیل	۶/۶۳٪	-۰/۴۹٪	۱۴/۸۶٪	۶/۵۱٪	۹/۳۹٪	۱۲/۴۶٪	۶۱/۰۸٪	۱۳/۷۱٪	۸/۶۱٪	۶/۱۳٪	۷/۱۴٪
اصفهان	۵/۷۰٪	-۰/۲۹٪	۱۴/۲۲٪	۷/۶۱٪	۱۲/۸۹٪	۱۰/۹۱٪	۸۱/۰٪	۱۱/۸۰٪	۲/۱۱٪	۴/۰۸٪	۷/۵۷٪
البرز	۳/۲۳٪	-۰/۳۷٪	۱۳/۶۲٪	۷/۱۸٪	۱۲/۶۷٪	۱۲/۹۸٪	۶۱/۱۱٪	۱۱/۴۷٪	۲/۴۰٪	۸/۹۰٪	۸/۶۱٪
ایلام	۹/۴۱٪	-۰/۱۰٪	۱۹/۸۳٪	۱۰/۳۱٪	۶/۳۱٪	۱۶/۱۸٪	۷/۸۷٪	۳/۹۳٪	۸/۸۸٪	۳/۵۳٪	۹/۲۹٪
بوشهر	۶۱/۰۴٪	۲۱/۰۴٪	۱۱/۸۸٪	۶/۳۳٪	۹/۸۱٪	۱۳/۹۶٪	۱۰/۸۳٪	۱۱/۱۴٪	۹/۹۵٪	۳/۸۵٪	۹/۲۹٪
تهران	۳/۴۳٪	-۰/۳۴٪	۱۶/۴۳٪	۹/۱۴٪	۱۲/۳۱٪	۱۶/۱۲٪	۵/۳۱٪	۸۱/۰٪	۱۱/۵۰٪	۲/۲۱٪	۱۰/۴۵٪
چهارمحال و بختیاری	۷/۲۱٪	-۰/۳۷٪	۱۲/۸۳٪	۷/۱۶٪	۱۲/۲۰٪	۱۷/۲۴٪	۹/۵۱٪	۹/۷۲٪	۸/۳۳٪	۳/۱۶٪	۷/۵۷٪
خراسان جنوبی	۹/۴۵٪	-۰/۵۲٪	۱۶/۶۱٪	۶/۷۱٪	۸۱/۰٪	۲۱/۴۰٪	۶/۵۰٪	۴/۵۰٪	۹/۸۴٪	۳/۵۰٪	۷/۷۱٪
خراسان رضوی	۵/۰۷٪	-۰/۵۰٪	۱۱/۴۰٪	۶/۶۷٪	۱۱/۸۳٪	۱۴/۱۴٪	۶/۲۰٪	۱۹/۳۳٪	۹/۲۹٪	۲/۹۲٪	۷/۸۲٪
خراسان شمالی	۵/۰۵٪	-۰/۴۴٪	۱۲/۹۰٪	۶/۵۶٪	۹/۴۴٪	۱۶/۴۵٪	۹/۹۲٪	۱۱/۰۴٪	۱۰/۶۳٪	۴/۵۵٪	۷/۰۴٪
خوزستان	۳/۶۰٪	-۰/۸۶٪	۹/۳۱٪	۷/۲۶٪	۱۶/۸۰٪	۹/۷۵٪	۵/۹۰٪	۱۵/۹۶٪	۸/۳۷٪	۵/۲۲٪	۸/۸۹٪
زنجان	۴/۳۷٪	۱/۲۸٪	۱۶/۹۸٪	۷/۲۸٪	۹/۹۵٪	۱۳/۵۶٪	۹/۱۵٪	۱۰/۸۳٪	۸/۸۸٪	۳/۱۲٪	۱۱/۰۴٪
سمنان	۷/۵۴٪	-۰/۱۱٪	۱۴/۹۴٪	۹/۰۵٪	۶/۳۰٪	۱۸/۶۵٪	۵/۶۸٪	۱۰/۰۰٪	۹/۵۲٪	۳/۰۰٪	۱۱/۰۴٪
سیستان و بلوچستان	۳/۸۸٪	-۰/۱۱٪	۱۳/۷۸٪	۱۰/۸۵٪	۸/۹۷٪	۱۶/۳۶٪	۹/۸۸٪	۱۱/۶۲٪	۱۳/۹۳٪	۲/۰۰٪	۶/۷۰٪
فارس	۵/۲۵٪	-۰/۶۲٪	۱۲/۳۷٪	۵/۶۲٪	۱۲/۸۴٪	۱۲/۶۱٪	۵/۳۳٪	۱۹/۲۱٪	۹/۰۵٪	۲/۰۵٪	۸/۲۸٪
قزوین	۵/۳۸٪	-۰/۷۰٪	۱۳/۲۹٪	۶/۷۲٪	۱۱/۶۸٪	۱۳/۱۱٪	۵/۷۹٪	۱۰/۹۸٪	۱۰/۳۳٪	۵/۰۲٪	۹/۶۲٪
قم	۵/۴۴٪	-۰/۰۶٪	۱۴/۴۸٪	۸/۳۴٪	۱۱/۷۶٪	۱۴/۶۳٪	۷/۰۵٪	۱۱/۱۳٪	۲/۹۱٪	۲/۳۱٪	۷/۹۵٪
کردستان	۴/۲۸٪	-۰/۲۸٪	۱۲/۵۹٪	۵/۴۹٪	۱۳/۱۹٪	۱۹/۲۵٪	۹/۴۹٪	۱۴/۰۳٪	۷/۰۲٪	۳/۱۶٪	۷/۲۶٪
کرمان	۷/۰۳٪	-۰/۱۴٪	۱۲/۷۰٪	۷/۳۱٪	۱۴/۰۴٪	۱۸/۴۲٪	۶/۸۰٪	۱۳/۵۰٪	۸/۳۰٪	۱/۷۸٪	۵/۸۸٪
کرمانشاه	۴/۰۷٪	-۰/۱۲٪	۱۱/۸۵٪	۵/۰۵٪	۱۵/۳۲٪	۱۲/۵۱٪	۸/۶۸٪	۱۱/۷۱٪	۸/۶۳٪	۳/۴۳٪	۱۳/۶۸٪
کهگیلویه و بویراحمد	۵/۷۵٪	-۰/۰۸٪	۱۱/۹۷٪	۶/۳۹٪	۱۰/۰۳٪	۲۱/۲۷٪	۹/۸۱٪	۷/۲۰٪	۹/۷۳٪	۳/۶۵٪	۶/۶۷٪
گلستان	۳/۹۸٪	-۰/۴۹٪	۱۱/۶۷٪	۶/۵۲٪	۱۰/۸۷٪	۱۲/۹۲٪	۱۴/۶۹٪	۷/۶۵٪	۳/۰۸٪	۶/۴۰٪	۵/۹۸٪
گیلان	۴/۳۵٪	-۰/۳۸٪	۱۱/۳۳٪	۷/۴۷٪	۱۹/۵۱٪	۱۳/۱۲٪	۸/۸۰٪	۱۱/۹۴٪	۸/۲۸٪	۲/۷۲٪	۷/۹۱٪
لرستان	۵/۰۳٪	-۰/۰۳٪	۱۳/۳۴٪	۶/۰۷٪	۱۲/۷۳٪	۱۳/۱۹٪	۶/۹۱٪	۱۲/۹۴٪	۷/۵۸٪	۳/۰۸٪	۱۰/۰۸٪
مازندران	۴/۴۵٪	۱/۱۷٪	۱۲/۲۸٪	۵/۸۹٪	۱۶/۶۹٪	۱۲/۲۲٪	۷/۶۷٪	۱۴/۹۷٪	۸/۹۷٪	۲/۲۲٪	۷/۱۸۶٪
مرکزی	۷/۹۲٪	-۰/۱۴٪	۱۲/۹۶٪	۷/۰۸٪	۱۳/۱۳٪	۱۵/۶۸٪	۵/۷۹٪	۱۱/۸۶٪	۸/۵۴٪	۲/۶۱٪	۹/۷۹٪
هرمزگان	۵/۷۰٪	-۰/۷۸٪	۱۵/۲۶٪	۸/۱۹٪	۱۰/۳۸٪	۱۲/۹۴٪	۶/۳۷٪	۱۳/۴۸٪	۱۲/۳۴٪	۱/۸۶٪	۷/۹۲٪
همدان	۵/۳۴٪	۱/۴۲٪	۱۰/۳۳٪	۵/۹۹٪	۱۳/۵۶٪	۱۱/۰۴٪	۵/۷۰٪	۱۹/۵۲٪	۱۰/۸۴٪	۲/۸۵٪	۸/۴۴٪
یزد	۵/۳۱٪	-۰/۳۹٪	۱۲/۳۴٪	۷/۰۵٪	۱۰/۵۶٪	۲۰/۲۳٪	۸/۴۲٪	۹/۶۶٪	۱۱/۴۱٪	۲/۳۵٪	۹/۲۱٪

شکل ۴-۹ سهم بازار هر یک از شرکت‌های PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی فعال سیستمی در هر یک از استان‌های کشور را برای دوره مهر ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد.

شکل ۴-۹ سهم بازاری هر شرکت PSP از تعداد ابزار کارتخوان فروشگاههای فعال سیستمی در هر استان - مهر ۱۴۰۴

۴-۳-۳- شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاههای در بعد کشوری

دو شاخص تعداد کارتخوانهای فروشگاههای و تعداد تراکنشهای آن در کنار یکدیگر می‌توانند تعیین کننده عملکرد شرکت و توزیع مناسب این ابزارها توسط شرکتها باشند که برای این منظور می‌توان شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاههای را تعریف نمود.

این شاخص بیانگر نسبت سهم هر شرکت از تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها به سهم آن شرکت از ابزار کارتخوان فروشگاه‌ها است.^۱ عدد حاصل میزان اثربخشی کارتخوان‌های یک شرکت در شبکه پرداخت الکترونیک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها است. در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارها دارد، از بازار تراکنش‌ها به دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارها دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. بنابراین می‌توان چنین گفت که شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌ها، کارایی توزیع کارتخوان‌های شرکت‌های PSP را بررسی نموده و از این رو شرکت‌ها به سبب کارا تر بودن توزیع، می‌بایست با جایی مناسب کارتخوان‌ها برای جذب تراکنش‌های بیشتر، شاخص اثربخشی این ابزار پذیرش را بهبود بخشند.

در جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی برای هر یک از شرکت‌های PSP در مهر ماه محاسبه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

جدول ۴-۱۵ شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت - شهریور و مهر ۱۴۰۴

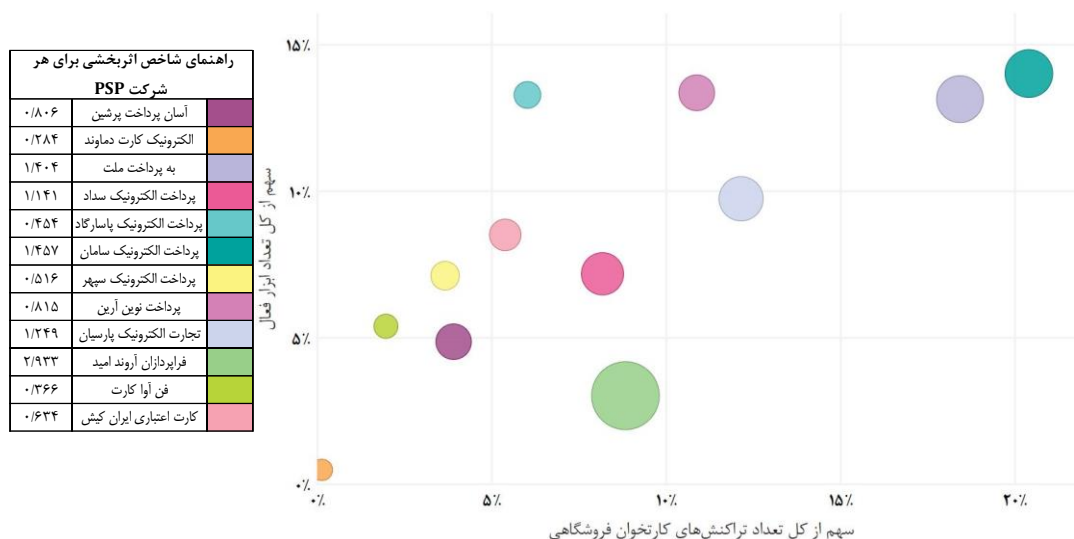
شرکت	کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی		اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی	
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	شهریور	مهر
آسان پرداخت پرشین	۳/۹۱٪	۴/۸۶٪	۰/۷۹۶	۰/۸۰۶
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۴۸٪	۰/۲۷۹	۰/۲۸۴
به پرداخت ملت	۱۸/۴۳٪	۱۳/۱۳٪	۱/۴۱۹	۱/۴۰۴
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۱۸٪	۷/۱۷٪	۱/۱۳۴	۱/۱۴۱
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۰۳٪	۱۳/۲۷٪	۰/۴۴۵	۰/۴۵۴
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۴۱٪	۱۴/۰۰٪	۱/۴۷۲	۱/۴۵۷
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۶۷٪	۷/۱۱٪	۰/۵۳۵	۰/۵۱۶
پرداخت نوین آراین	۱۰/۸۸٪	۱۳/۳۵٪	۰/۸۱۵	۰/۸۱۵
تجارت الکترونیک پارس‌بان	۱۲/۱۶٪	۹/۷۳٪	۱/۲۲۷	۱/۲۴۹
فراپردازان آروند امید	۸/۸۴٪	۳/۰۱٪	۲/۸۷۵	۲/۹۳۳
فن آوا کارت	۱/۹۷٪	۵/۳۸٪	۰/۳۶۴	۰/۳۶۶
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۳۹٪	۸/۵۰٪	۰/۶۳۴	۰/۶۳۴

در مهر ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارس‌بان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. دارا بودن عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی به این معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتخوان‌ها بیشتر از سهم تعداد کارتخوان‌هایشان از کل کارتخوان‌های کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند.

بیشترین تغییر در میزان شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی در مهر ماه ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در شرکت "فراپردازان آروند امید" با ۰/۰۵۸ واحد افزایش گزارش می‌شود. این امر به دلیل افزایش سهم تعداد تراکنش‌ها و کاهش تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آن ارزیابی می‌شود. با توجه به متغیر بودن روند و مقدار رشد سهم تعدادی تراکنش‌های کارتخوان‌های فروشگاه‌های شرکت‌ها نسبت به سهم ابزار کارتخوان فروشگاه‌های آن‌ها، شاخص مذکور در هریک از شرکت‌های PSP ممکن است دچار کاهش و یا افزایش شده باشد.

شکل ۴-۱۰، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP را برای دوره مهر ۱۴۰۴ به تصویر می‌کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می‌دهد.

همانگونه که ذکر شد دو شاخص تعداد کارتخوان‌های فروشگاه‌های و تعداد تراکنش‌های آن در کنار یکدیگر می‌توانند تصویر خوبی از توزیع مناسب این ابزارها توسط هر یک از شرکت‌های PSP را ارائه دهند. نکته حائز اهمیت این است که در شبکه‌ی شاپرک کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعالی وجود دارند که فاقد تراکنش هستند. به این معنا که وضعیت آن‌ها در شبکه فعال است ولیکن تراکنشی از سوی آن‌ها وارد شبکه‌ی پرداخت نشده‌است.

شکل ۴-۱۰ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت PSP- مهر ۱۴۰۴

اثربخشی هریک از شرکت‌ها در کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های در بالا به تفصیل بررسی گردید. در این بخش به منظور مشاهده‌ی نحوه‌ی جایابی کارتخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار^۱ در کشور و همچنین بررسی میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌ها، شاخص اثربخشی به ازای سهم تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌ها

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

هر شرکت به سهم آن‌ها از تعداد کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار بازتعریف شده و به‌عنوان شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار ارائه می‌گردد.

در واقع چنانچه مقدار این شاخص برای شرکتی برابر یک باشد، بدین معنی است که آن شرکت توانسته است دقیقاً به اندازه سهمی که در ابزارهای تراکنش‌دار دارد، از بازار تراکنش‌ها به‌دست آورد و چنانچه مقدار شاخص بالاتر از یک باشد یعنی شرکت بیشتر از سهمی که از ابزارهای مزبور دارد، موفق به جذب تراکنش شده است. جدول زیر همچنین، شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی را بر حسب ابزارهای کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار در مهر ماه محاسبه و ارائه می‌نماید.

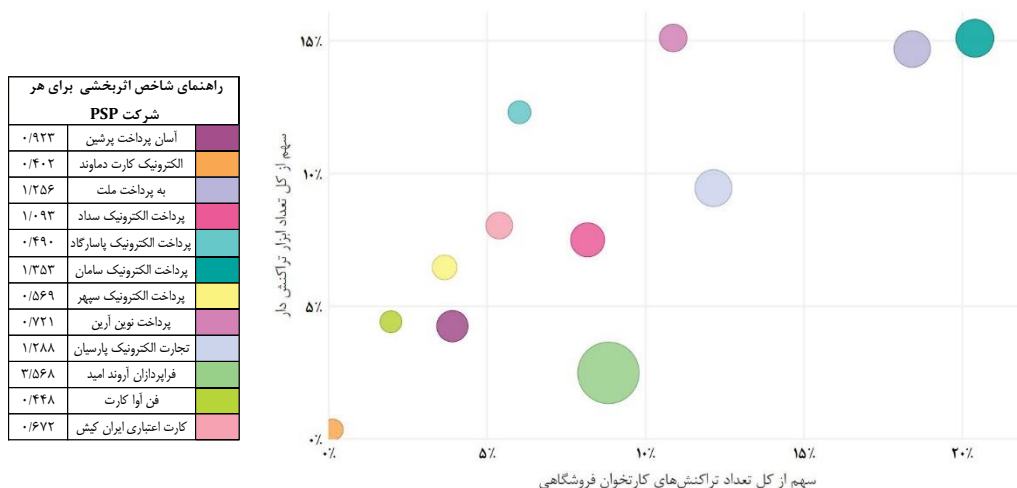
جدول ۴-۱۶ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار هر شرکت - شهریور و مهر ۱۴۰۴

شرکت	کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار		اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار	
	سهم از کل تعداد تراکنش‌ها	سهم از کل تعداد ابزار	شهریور	مهر
آسان پرداخت پرشین	۳/۹۱٪	۴/۲۴٪	۰/۹۲۳	۰/۹۲۳
الکترونیک کارت دماوند	۰/۱۴٪	۰/۳۴٪	۰/۳۷۸	۰/۴۰۲
به پرداخت ملت	۱۸/۴۳٪	۱۴/۶۷٪	۱/۳۱۳	۱/۲۵۶
پرداخت الکترونیک سداد	۸/۱۸٪	۷/۴۹٪	۱/۰۹۸	۱/۰۹۳
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۶/۰۳٪	۱۲/۲۹٪	۰/۴۶۲	۰/۴۹۰
پرداخت الکترونیک سامان	۲۰/۴۱٪	۱۵/۰۸٪	۱/۳۷۳	۱/۳۵۳
پرداخت الکترونیک سپهر	۳/۶۷٪	۶/۴۵٪	۰/۵۸۷	۰/۵۶۹
پرداخت نوین آریا	۱۰/۸۸٪	۱۵/۰۹٪	۰/۷۲۸	۰/۷۲۱
تجارت الکترونیک پارسین	۱۲/۱۶٪	۹/۴۴٪	۱/۲۷۳	۱/۲۸۸
فراپدازان آروند امید	۸/۸۴٪	۲/۴۸٪	۳/۴۷۱	۳/۵۶۸
فن آوا کارت	۱/۹۷٪	۴/۴۰٪	۰/۴۲۴	۰/۴۴۸
کارت اعتباری ایران کیش	۵/۳۹٪	۸/۰۳٪	۰/۶۶۵	۰/۶۷۲

در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار همانند ماه گذشته شرکت‌های "فراپدازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسین"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" به عددی بالاتر از یک دست یافته‌اند. بالاترین تغییر در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار نیز در شرکت "فراپدازان آروند امید" با افزایش ۰/۰۹۶ واحدی مشاهده می‌شود. چرا که سهم تعداد تراکنش‌های کارتهای فروشگاهی افزایش و سهم تعداد ابزار کاهش داشته است.

دستیابی به عدد بالاتر از یک در شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی تراکنش‌دار، بدین معناست که جذب تراکنش‌های این شرکت‌ها بر روی کارتهای تراکنش‌دار بیشتر از سهم تعداد کارتهای تراکنش‌دار از

کل کارتهای تراکنش دار کشور بوده است. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتهای فروشگاهی این شرکتها به گونه ای بوده که در جذب بیشتر تراکنشها به نسبت سایر شرکتها موفق تر عمل نموده اند. عملکرد مختلف هر یک از شرکتهای PSP در کسب سهم بازار تراکنشها و کارتهای تراکنش دار سبب گردیده تا میزان شاخص مذکور بعضا با افزایش و یا کاهش مواجه شود.

شکل ۴-۱۱ نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش دار هر شرکت PSP - مهر ۱۴۰۴

شکل ۴-۱۱ ، نمودار پراکندگی شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش دار هر شرکت PSP را بر اساس نام اختصاری برای دوره مهر ۱۴۰۴ به تصویر می کشد. با توجه به این نمودار قطر هر دایره میزان شاخص اثربخشی هر شرکت را نشان می دهد.

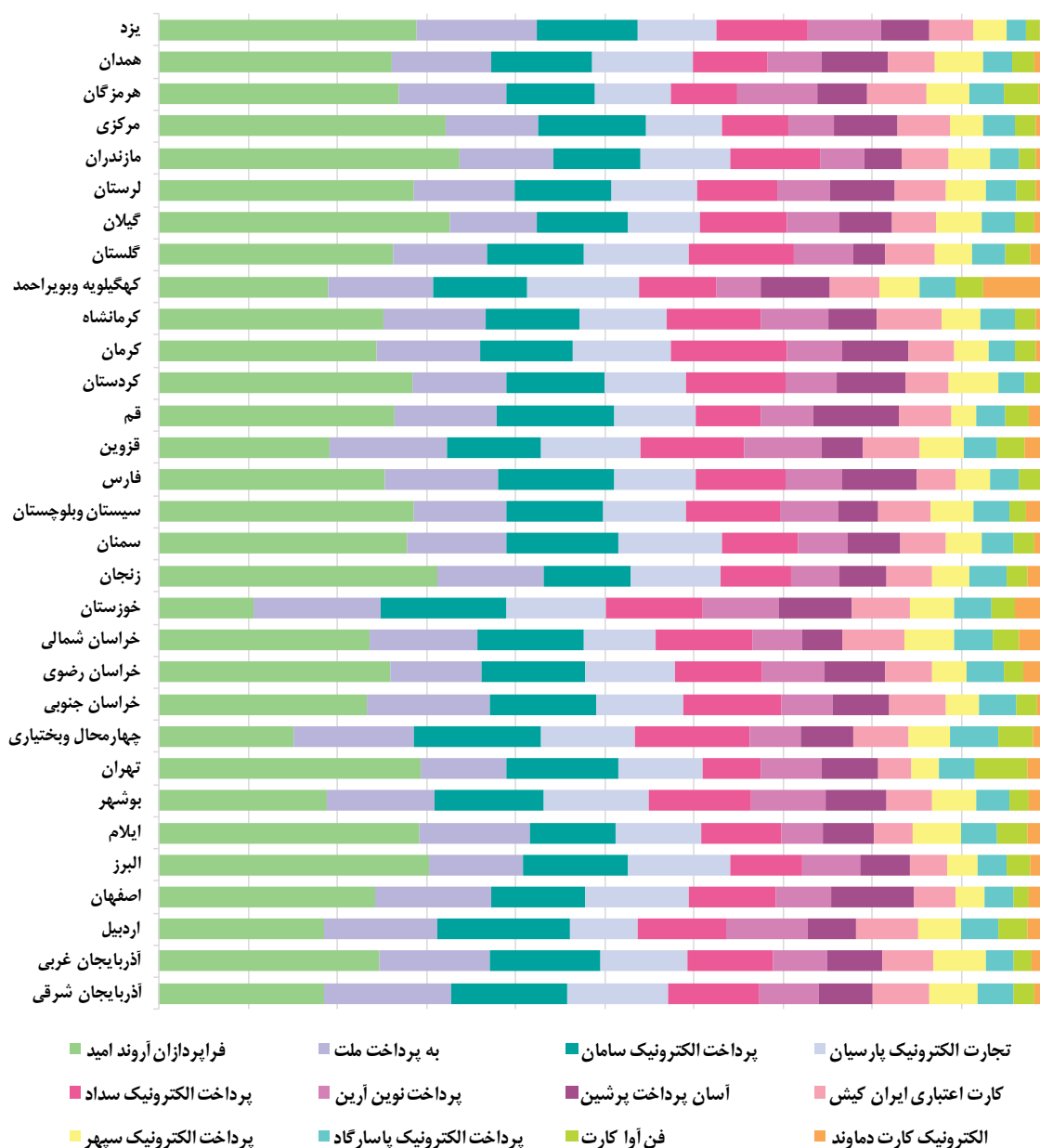
۴-۳-۴- شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش فعال سیستمی در هر یک از استانهای کشور

در این قسمت شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش فعال سیستمی برای هر شرکت در هر یک از ۳۱ استان کشور مورد بررسی قرار می گیرد. شرکتهای "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "فراپردازان آروند امید" در تمام استانها و شرکت "تجارت الکترونیک پارسین" در غالب استانها، دارای شاخص اثربخشی کارتهای تراکنش بالاتر از یک هستند. در جدول ۴-۱۷ این شاخص در مهر ماه برای هر یک از شرکتهای PSP به ازای استانهای کشور مورد محاسبه قرار گرفته است.

جدول ۴-۱۷ شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP در هر استان - مهر ۱۴۰۴

استان	آسان پرداخت پرشین	الکترونیک کارت دماوند	به پرداخت ملت	پرداخت الکترونیک سداد	پرداخت الکترونیک پاسارگاد	پرداخت الکترونیک سامان	پرداخت الکترونیک سپهر	پرداخت نوین آرین	تجارت الکترونیک پارسین	فراپروازان آروند امید	فن آوا کارت	کارت اعتباری ایران کیش
آذربایجان شرقی	۰/۷۰۴	۰/۲۰۸	۱/۶۴۲	۱/۱۸۱	۰/۴۶۵	۱/۵۰۳	۰/۶۲۶	۰/۷۶۱	۱/۳۱۳	۲/۱۲۸	۰/۲۷۸	۰/۷۱۹
آذربایجان غربی	۰/۸۱۵	۰/۲۷۴	۱/۵۹۴	۱/۲۴۰	۰/۴۱۶	۱/۶۱۳	۰/۷۵۷	۰/۷۸۷	۱/۲۷۱	۳/۲۱۷	۰/۲۶۲	۰/۷۳۴
اردبیل	۰/۵۷۳	۰/۲۷۱	۱/۳۳۱	۱/۰۳۶	۰/۴۵۳	۱/۵۶۴	۰/۵۰۳	۰/۹۶۳	۰/۷۹۵	۱/۹۳۶	۰/۳۳۹	۰/۷۲۱
اصفهان	۱/۱۳۱	۰/۲۹۴	۱/۵۸۳	۱/۱۸۶	۰/۳۹۸	۱/۲۹۷	۰/۳۹۱	۰/۷۶۴	۱/۴۲۰	۲/۹۶۶	۰/۲۱۶	۰/۵۷۷
البرز	۰/۷۰۰	۰/۲۹۸	۱/۳۴۷	۱/۰۲۵	۰/۴۰۸	۱/۵۰۰	۰/۴۳۴	۰/۸۴۶	۱/۴۴۴	۳/۸۵۲	۰/۳۴۳	۰/۵۲۹
ایلام	۰/۶۵۰	۰/۳۰۳	۱/۴۱۳	۱/۰۳۳	۰/۴۶۵	۱/۰۹۶	۰/۶۱۶	۰/۵۳۰	۱/۰۹۵	۳/۳۲۴	۰/۳۸۸	۰/۴۸۴
بوشهر	۰/۷۹۵	۰/۲۸۹	۱/۳۹۱	۱/۳۲۱	۰/۴۲۳	۱/۴۳۲	۰/۵۷۴	۰/۹۷۳	۱/۳۵۴	۲/۱۸۱	۰/۲۵۵	۰/۵۹۲
تهران	۰/۷۹۴	۰/۳۲۲	۱/۱۹۹	۰/۸۱۰	۰/۵۰۴	۱/۵۵۹	۰/۳۸۰	۰/۸۳۳	۱/۱۷۷	۳/۶۴۲	۰/۷۳۱	۰/۴۷۳
چهارمحال و بختیاری	۰/۶۵۵	۰/۲۱۳	۱/۴۶۲	۱/۴۰۱	۰/۵۸۰	۱/۵۴۵	۰/۵۰۶	۰/۶۲۳	۱/۱۴۶	۱/۶۵۳	۰/۴۳۱	۰/۶۷۶
خراسان جنوبی	۰/۶۶۰	۰/۱۷۱	۱/۴۶۸	۱/۱۷۰	۰/۴۳۷	۱/۲۶۹	۰/۳۹۶	۰/۶۱۰	۱/۰۳۷	۲/۴۸۰	۰/۲۴۳	۰/۶۸۷
خراسان رضوی	۰/۸۴۸	۰/۳۸۱	۱/۲۶۴	۱/۲۱۸	۰/۵۱۱	۱/۴۴۶	۰/۴۸۱	۰/۸۴۷	۱/۲۲۵	۳/۱۹۹	۰/۲۷۵	۰/۶۴۸
خراسان شمالی	۰/۵۲۲	۰/۴۱۰	۱/۳۸۶	۱/۲۵۹	۰/۵۰۵	۱/۳۸۴	۰/۶۵۱	۰/۶۴۵	۰/۹۲۵	۲/۷۳۱	۰/۳۳۹	۰/۷۹۳
خوزستان	۰/۹۶۶	۰/۴۸۳	۱/۶۷۵	۱/۲۹۰	۰/۵۰۰	۱/۶۸۳	۰/۵۹۶	۱/۰۰۸	۱/۳۰۹	۱/۲۶۷	۰/۳۰۱	۰/۷۶۸
زنجان	۰/۶۳۸	۰/۳۲۵	۱/۴۷۹	۰/۹۶۵	۰/۵۰۹	۱/۲۰۰	۰/۵۱۱	۰/۶۷۷	۱/۲۵۴	۳/۸۴۹	۰/۲۹۲	۰/۶۴۷
سمنان	۰/۶۶۵	۰/۲۰۸	۱/۲۵۱	۰/۹۵۴	۰/۴۰۱	۱/۴۲۲	۰/۴۴۹	۰/۶۳۶	۱/۳۲۶	۳/۱۵۷	۰/۲۷۰	۰/۵۸۶
سیستان و بلوچستان	۰/۵۴۶	۰/۳۳۶	۱/۲۱۸	۱/۲۵۶	۰/۴۷۵	۱/۳۰۲	۰/۵۸۱	۰/۷۶۰	۱/۰۹۲	۳/۳۹۳	۰/۲۱۲	۰/۶۸۳
فارس	۱/۰۴۶	۰/۱۲۹	۱/۶۰۳	۱/۲۵۱	۰/۴۰۰	۱/۶۲۷	۰/۴۸۵	۰/۸۱۵	۱/۱۵۹	۳/۱۷۳	۰/۳۲۰	۰/۵۵۰
قزوین	۰/۵۲۴	۰/۳۳۵	۱/۴۹۸	۱/۳۲۰	۰/۴۲۱	۱/۱۹۳	۰/۵۷۲	۰/۹۷۹	۱/۲۷۸	۲/۱۶۶	۰/۳۵۰	۰/۷۱۶
قم	۱/۱۴۹	۰/۳۰۱	۱/۳۸۲	۰/۸۶۵	۰/۳۸۴	۱/۵۸۸	۰/۳۳۷	۰/۷۱۷	۱/۱۰۹	۳/۱۷۶	۰/۳۲۴	۰/۷۱۰
کردستان	۰/۹۵۸	۰/۱۱۶	۱/۲۹۸	۱/۳۷۱	۰/۳۷۳	۱/۳۷۴	۰/۶۸۵	۰/۷۱۴	۱/۱۱۶	۳/۴۹۹	۰/۲۴۷	۰/۵۸۶
کرمان	۰/۹۰۳	۰/۲۱۴	۱/۴۲۹	۱/۵۹۱	۰/۳۷۷	۱/۲۷۸	۰/۴۶۴	۰/۷۷۷	۱/۳۶۰	۲/۹۹۸	۰/۲۷۶	۰/۶۳۸
کرمانشاه	۰/۶۷۶	۰/۲۲۰	۱/۴۲۵	۱/۳۰۸	۰/۴۷۵	۱/۲۹۴	۰/۵۴۲	۰/۹۳۳	۱/۱۹۹	۳/۱۱۰	۰/۲۷۹	۰/۸۹۴
کهگیلویه و بویراحمد	۰/۹۱۸	۰/۹۰۲	۱/۳۹۹	۱/۰۳۶	۰/۴۸۱	۱/۲۶۵	۰/۵۳۵	۰/۵۹۴	۱/۵۰۰	۲/۲۶۰	۰/۳۷۶	۰/۶۵۹
گلستان	۰/۴۵۴	۰/۲۹۹	۱/۳۶۴	۱/۵۱۸	۰/۴۸۴	۱/۲۸۷	۰/۵۲۷	۰/۸۴۹	۱/۴۹۵	۳/۳۵۰	۰/۳۵۶	۰/۷۰۹
گیلان	۰/۷۹۸	۰/۲۶۴	۱/۳۲۶	۱/۳۱۶	۰/۵۰۶	۱/۳۹۳	۰/۶۸۵	۰/۸۱۷	۱/۱۰۳	۴/۴۳۵	۰/۲۸۸	۰/۶۷۵
لرستان	۰/۹۵۰	۰/۲۲۰	۱/۴۵۴	۱/۱۶۳	۰/۴۳۸	۱/۴۱۱	۰/۵۷۵	۰/۷۵۹	۱/۲۳۴	۳/۶۹۴	۰/۲۸۸	۰/۷۳۹
مازندران	۰/۵۹۷	۰/۲۳۶	۱/۴۷۲	۱/۴۱۲	۰/۴۵۱	۱/۳۶۲	۰/۶۴۴	۰/۶۸۰	۱/۴۰۶	۴/۷۰۴	۰/۲۶۹	۰/۷۳۰
مرکزی	۰/۹۰۶	۰/۲۲۷	۱/۳۰۸	۰/۹۳۷	۰/۴۶۱	۱/۵۳۳	۰/۴۷۱	۰/۶۴۷	۱/۱۰۱	۴/۰۹۹	۰/۲۸۸	۰/۷۴۷
هرمزگان	۰/۶۷۶	۰/۱۶۹	۱/۴۶۲	۰/۹۰۰	۰/۴۸۲	۱/۲۰۲	۰/۵۷۰	۱/۰۸۲	۱/۰۳۷	۳/۲۶۶	۰/۴۶۲	۰/۸۱۸
همدان	۰/۹۴۴	۰/۲۴۴	۱/۴۳۷	۱/۰۸۶	۰/۴۲۲	۱/۴۴۵	۰/۶۹۳	۰/۷۶۹	۱/۴۵۷	۳/۳۴۹	۰/۳۱۶	۰/۶۸۳
یزد	۰/۶۲۶	۰/۱۵۳	۱/۶۰۱	۱/۲۰۴	۰/۲۶۱	۱/۳۱۷	۰/۴۴۰	۰/۹۷۱	۱/۰۴۹	۳/۳۹۶	۰/۱۷۰	۰/۵۹۱

همچنین شکل شاخص اثربخشی کارتهای فروشگاهی فعال سیستمی هر شرکت PSP برای هر یک از استانهای کشور در شکل ۴-۱۲ آمده است.

شکل ۴-۱۲ شاخص اثربخشی کارتهای PSP به تفکیک هر استان - مهر ۱۴۰۴

۴-۳-۵- عملکرد شرکت های PSP در ابزار کارتهای فروشگاهی

کمتر اکنش و فاقد تراکنش

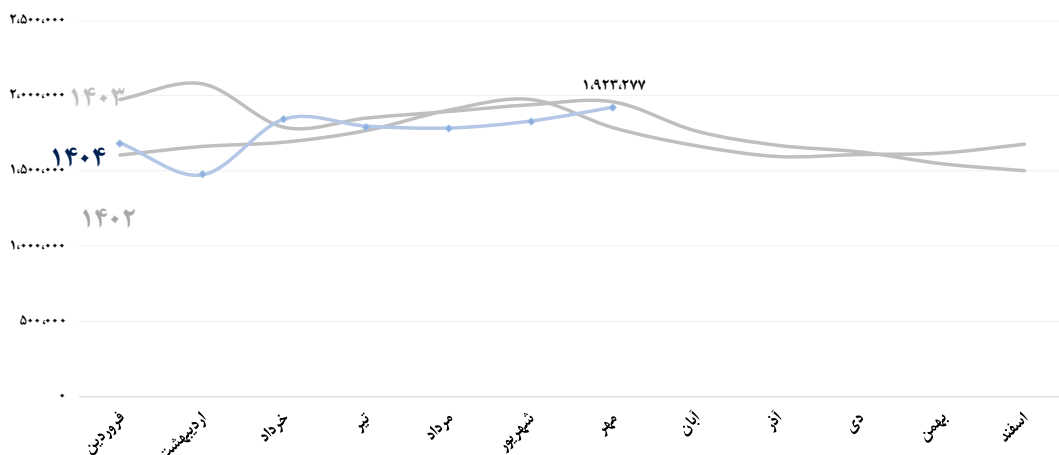
بر اساس روش معمول در سایر کشورها، پذیرندگان برای استفاده از ابزار کارتهای فروشگاهی، ناچار به خرید یا اجاره دستگاه کارتهای بوده و به علاوه موظف به پرداخت هزینه های نصب، نگهداری و نیز پرداخت بهای

کاغذ رول مورد استفاده در آن هستند. در نتیجه در این کشورها، توجه به بهره‌وری در به‌کارگیری این ابزار بسیار بیشتر است. اما در ایران به واسطه مداخله بانک‌ها در این امر، نه تنها کارتهایخوان به صورت رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد، بلکه همه هزینه‌های مربوطه حتی رول کاغذ رسید نیز به رایگان در اختیار پذیرندگان قرار می‌گیرد. به تبع این رویکرد، تعدد دستگاه‌های کارتهایخوان در فروشگاه‌ها و در نتیجه فراوانی کارتهایخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مشاهده می‌شود. متأسفانه بی‌تفاوتی فروشندگان و یا حتی استقبال از افزایش کارتهایخوان‌های فروشگاه‌های به دلیل ارزش نمایشی آن از یک سو و الزام شرکت PSP به نصب کارتهایخوان بدون توجه به کارایی آن که از قراردادهای این شرکت‌ها با بانک‌ها ناشی می‌شود از سوی دیگر، موجب تشدید پدیده‌هایی نظیر تعدد کارتهایخوان نصب شده در هر فروشگاه‌ها و وجود کارتهایخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش شده است.

در این قسمت به منظور بررسی نمایش میزان کارایی و بهره‌وری کارتهایخوان‌های فروشگاه‌ها، آمار کارتهایخوان‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی هر شرکت PSP بررسی خواهد شد. از تیرماه ۱۴۰۴، مفهوم این نوع کارتهایخوان‌ها بهینه شده و بر اساس تعریف جدید، کارتهایخوان کم‌تراکنش و فاقد تراکنش پایانه‌ای است که بیش از سه ماه از تاریخ ثبت و فعال‌سازی آن گذشته و در یک دوره سه‌ماهه متوالی، در هر ماه کمتر از ۶۰ تراکنش مالی و کمتر از ۲۰ میلیون ریال مجموع مبلغ تراکنش داشته باشد^۱.

برای مقایسه روند تغییر تعداد کارتهایخوان‌های فروشگاه‌های کم‌تراکنش و فاقد تراکنش مالی، شکل ۴-۱۳ از ابتدای سال ۱۴۰۲ تا مهر ۱۴۰۴ رسم شده است.

^۱ مدت زمان تعریف کارتهایخوان کم‌تراکنش در گذشته، دو ماه متوالی بوده است.

شکل ۴-۱۳ مقایسه روند تغییر تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از ابتدای سال ۱۴۰۲ تاکنون

تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش در مهر ماه با تعداد ۱,۹۲۳,۲۷۷ عدد با افزایش ۵/۰۰ درصدی روبه‌رو بوده است. در این ماه سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، ۱۸/۰۷ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاهی فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است. عدد فوق نسبت به رقم مشابه در شهریور ماه تنها ۰/۹۴ درصد کاهش یافته است. جدول زیر سهم تعداد کارتخوان‌های فروشگاهی کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت را ارائه می‌دهد.

جدول ۴-۱۸ سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش هر شرکت از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی آن - مهر ۱۴۰۴

نام شرکت	سهم مجموع تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی هر شرکت		
	تغییر	مهر ۱۴۰۴	شهریور ۱۴۰۴
آسان پرداخت پرشین	۰/۰۲٪	۲۸/۵۱٪	۲۸/۴۹٪
الکترونیک کارت دماوند	۳/۲۳٪	۴۲/۲۲٪	۳۸/۹۹٪
به پرداخت ملت	-۱/۹۷٪	۸/۴۳٪	۱۰/۴۰٪
پرداخت الکترونیک سداد	۰/۰۴٪	۱۴/۴۶٪	۱۴/۴۲٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۴/۰۰٪	۲۴/۱۲٪	۲۰/۱۱٪
پرداخت الکترونیک سامان	۰/۶۳٪	۱۱/۷۶٪	۱۱/۱۲٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۱/۲۲٪	۲۵/۶۳٪	۲۴/۴۲٪
پرداخت نوین آرین	۰/۱۵٪	۷/۳۶٪	۷/۲۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۰/۴۳٪	۲۰/۵۶٪	۲۰/۱۳٪
فراپردازان آروند امید	۱/۲۸٪	۳۲/۶۴٪	۳۱/۳۶٪
فن آوا کارت	۴/۰۲٪	۳۲/۹۸٪	۲۸/۹۶٪
کارت اعتباری ایران کیش	۱/۵۶٪	۲۲/۶۳٪	۲۱/۰۷٪
مجموع	۰/۹۴٪	۱۸/۰۷٪	۱۷/۱۳٪

*هر چه این شاخص کمتر باشد، نشان‌دهنده آن است که شرکت عملکرد بهتری به نسبت سایر شرکت‌ها داشته است. لذا در این جدول بر خلاف غالب جدول‌ها، کمترین میزان شاخص به صورت **Bold** نمایش داده شده است.

بسته به جهت و میزان سرعت تغییرات هر یک از دو مولفه‌ی تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش و تعداد کارتخوان‌های فعال سیستمی در هر شرکت PSP، عدد شاخص مذکور تحت تاثیر قرار گرفته است. بیشترین تغییر مربوط به سهم تعداد کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش از کارتخوان‌های فعال سیستمی با افزایش ۴/۰۲ درصد، در شرکت "فن آوا کارت" رخ داده است. شرکت "الکترونیک کارت دماوند" با عددی برابر با ۴۲/۲۲ درصد بالاترین رقم شاخص را نشان می‌دهد. در مقابل آن، تنها ۷/۳۶ درصد از کل کارتخوان‌های فعال سیستمی شرکت "پرداخت نوین آرین" را کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی آن شامل می‌شوند.

۴-۴- نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به فعال سیستمی شرکت‌های PSP

در این بخش از گزارش نسبت تعداد ترمینال‌های تراکنش‌دار هر یک از شرکت‌های PSP از ترمینال‌های فعال آن شرکت محاسبه شده و قابل مشاهده می‌باشد.

جدول ۴-۱۹ نسبت ترمینال‌های تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی - مهر ۱۴۰۴

نام شرکت	کارتخوان فروشگاهی	اینترنتی	کدهای دستوری -	موبایلی	مجموع
پرداخت نوین آرین	۹۲/۶۴٪	۴۴/۲۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۹۲/۵۹٪
به پرداخت ملت	۹۱/۵۷٪	۴۹/۹۸٪	۴/۳۳٪	۰/۰۰٪	۸۹/۵۳٪
پرداخت الکترونیک سداد	۸۵/۵۴٪	۳۷/۲۷٪	۱۵/۳۸٪	۹۰/۹۱٪	۸۴/۶۴٪
پرداخت الکترونیک سامان	۸۸/۲۴٪	۴۲/۶۰٪	۱۴/۲۲٪	۵/۳۳٪	۸۴/۶۰٪
تجارت الکترونیک پارسیان	۷۹/۴۴٪	۴۸/۶۲٪	۵/۸۶٪	۰/۰۰٪	۷۹/۱۳٪
پرداخت الکترونیک پاسارگاد	۷۵/۸۸٪	۳۵/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۷۴/۷۵٪
کارت اعتباری ایران کیش	۷۷/۳۷٪	۲۲/۵۷٪	۱/۱۰٪	۰/۰۰٪	۷۳/۷۱٪
پرداخت الکترونیک سپهر	۷۴/۳۷٪	۲۹/۹۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۶۸/۲۱٪
فن آوا کارت	۶۷/۰۲٪	۷۹/۷۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۶۷/۰۳٪
فراپردازان آروند امید	۶۷/۳۶٪	۱۱/۷۶٪	۲۲/۲۲٪	۰/۰۰٪	۶۶/۹۴٪
آسان پرداخت پرشین	۷۱/۴۹٪	۹/۷۸٪	۰/۴۴٪	۰/۰۰٪	۵۸/۷۰٪
الکترونیک کارت دماوند	۵۷/۷۸٪	۲۸/۳۶٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۵۷/۷۴٪
شبکه پرداخت	۸۱/۹۳٪	۳۰/۶۰٪	۳/۰۰٪	۱۵/۵۶٪	۷۹/۲۳٪

شرکت "پرداخت نوین آرین" دارای بیشترین تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال فعال در مهر ماه ۱۴۰۴ بوده است و در بررسی نسبت تعداد کارتخوان فروشگاهی تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت نوین آرین" در صدر جدول قرار گرفته است. در این بین کمترین نسبت تعداد ترمینال تراکنش‌دار به ترمینال‌های فعال سیستمی متعلق به شرکت "الکترونیک کارت دماوند" بوده است.

فصل ۵

بررسی عملکرد بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش به بررسی عملکرد بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور در دو حوزه صادرکنندگی و پذیرندگی پرداخت خواهد شد.

۵- بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده

در این بخش از گزارش برای داشتن درک بهتری از روند کاری بانک‌های کشور، به بررسی سهم بازار پذیرندگی و صادرکنندگی در بانک‌های^۱ پذیرنده^۲ و صادرکننده^۳ در شبکه پرداخت الکترونیک کارتی پرداخته می‌شود.^۴

۵-۱- سهم بازار پذیرندگی

در این بخش، سهم بازار هریک از بانک‌های پذیرنده از لحاظ تعداد و مبلغ تراکنش‌های کارتی شبکه‌ی شاپرک مورد بررسی قرار گرفته و همچنین سهم هر یک از آن‌ها نیز به تفکیک ابزارهای پذیرش محاسبه شده است.

^۱ به واژه نامه رجوع شود.

^۲ به واژه نامه رجوع شود.

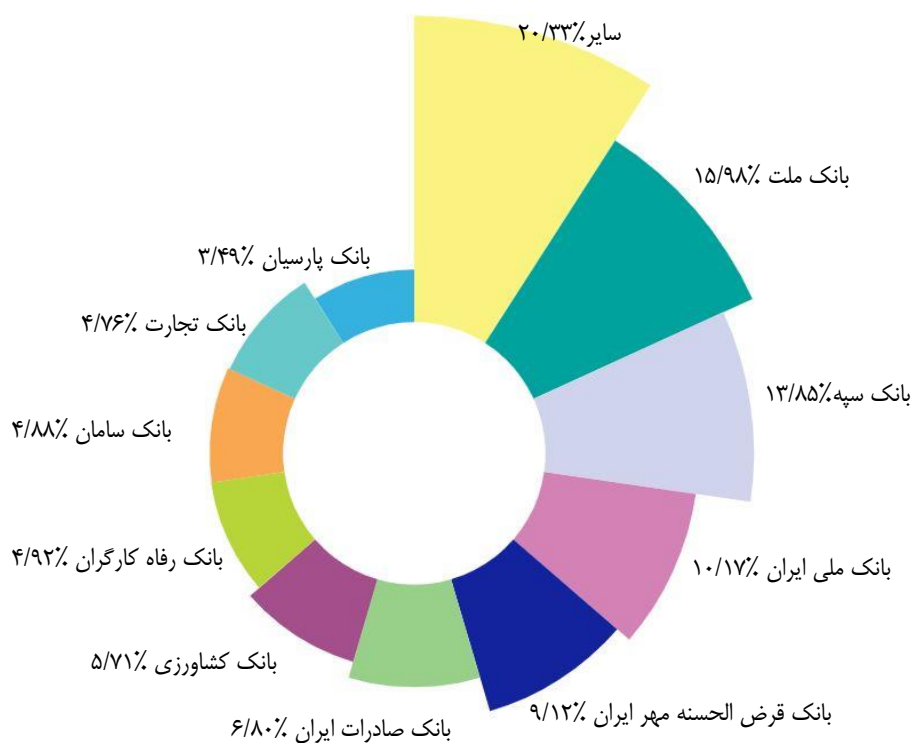
^۳ به واژه نامه رجوع شود.

^۴ پیرو نامه‌های ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام ۵ بانک (حکمت، قوامین، مهراقتصاد، کوثر و انصار) با بانک سپه، از بهمن ماه ۹۹ این ۶ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب بانک "سپه" آورده شده است.

پیرو نامه ابلاغی بانک مرکزی، مبنی بر ادغام "موسسه اعتباری نور" با "بانک ملی ایران"، از بهمن ماه ۱۴۰۲ این ۲ بانک با یکدیگر ادغام گردیده و در جداول و شکل‌های فصل پنجم در قالب "بانک ملی ایران" آورده شده است.

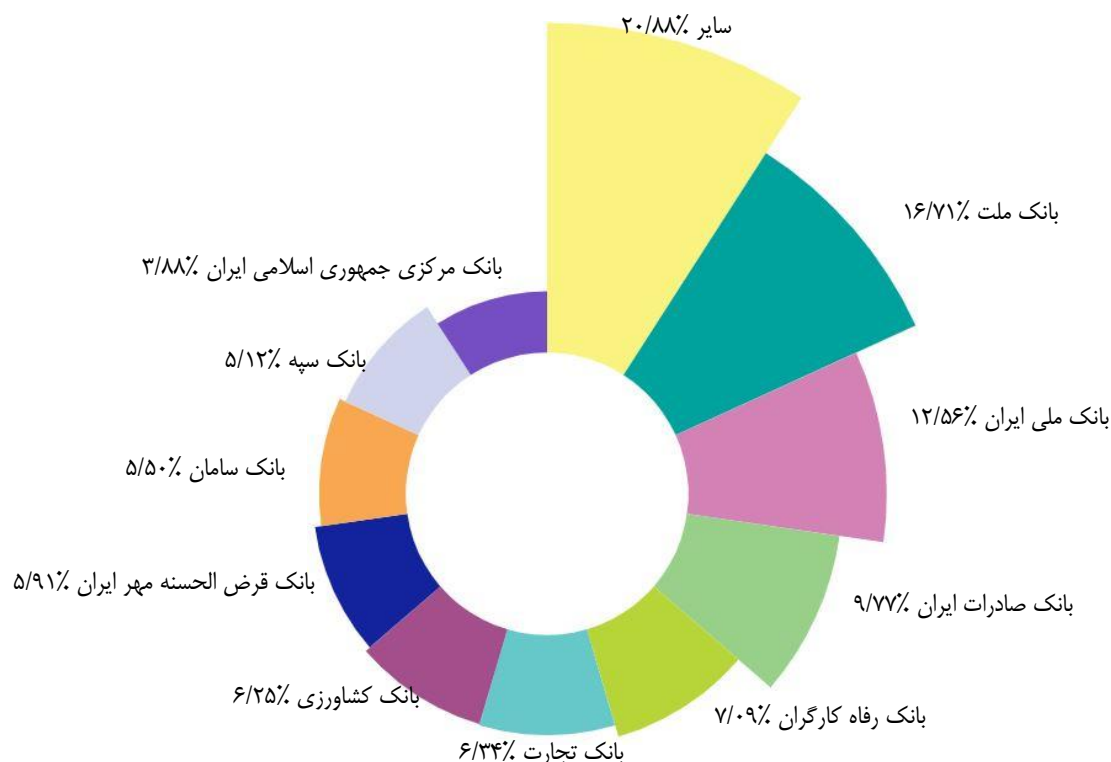
۵-۱-۱- سهم بازار هر یک از بانک‌های پذیرنده از تعداد و مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت

این شاخص گستره فعالیت هر یک از بانک‌ها در پذیرش تعداد و مبلغ تراکنش‌های پشتیبانی شده در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد. در نمودارهای مربوطه ده بانک نخست با بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در شبکه پرداخت آورده شده و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

شکل ۵-۱ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های شبکه پرداخت - مهر ۱۴۰۴

همچنین شکل ۵-۱ سهم مبلغی هر یک از بانک‌های پذیرنده از کل جمع مبلغ تراکنش‌های صنعت پرداخت در مهر ۱۴۰۴ را نشان می‌دهد.

شکل ۵-۲ سهم بازار هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های شبکه پرداخت - مهر ۱۴۰۴

از دو شکل بالا ملاحظه می‌شود که "بانک ملت" به ترتیب با سهم ۱۵/۹۸ و ۱۶/۷۱ درصدی از تعداد و مبلغ تراکنش‌ها، بالاترین سهم از پذیرش تراکنش‌های بازار را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است.

۵-۱-۲- سهم تعدادی و مبلغی بانک‌های پذیرنده از کل بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش

این شاخص، منجر به شناخت حوزه فعالیت و نحوه‌ی بازاریابی هر یک از بانک‌ها به منظور پذیرش وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی در هر یک از ابزارهای پذیرش می‌شود. ذکر این نکته ضروری است

که در محاسبه شاخص فوق، آمار تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ازای تمامی بانک‌های پذیرنده در کارت‌خوان‌های چندشبایی^۱ نیز در نظر گرفته می‌شود.

سهم تعدادی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای مهر ۱۴۰۴ در جدول ۵-۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱ سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش^۲ - مهر ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش دستوری (USSD)
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۵٪	۱/۱۵٪	۰/۰۳٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۷٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۱/۲۶٪	۱/۹۵٪	۲/۵۴٪
۴	بانک پارسیان	۳/۴۲٪	۴/۸۸٪	۱/۴۹٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۸۸٪	۱/۳۳٪	۰/۰۲٪
۶	بانک تجارت	۵/۱۵٪	۰/۹۷٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۹۰٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۸٪	۸/۸۳٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۲۹٪	۲/۷۵٪	۰/۱۴٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵/۱۴٪	۲/۰۴٪	۴/۸۷٪
۱۲	بانک سامان	۴/۵۵٪	۱۰/۳۳٪	۰/۶۴٪
۱۳	بانک سپه	۱۵/۱۵٪	۰/۶۱٪	۰/۴۴٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۰/۷۵٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۱/۸۰٪	۱۱/۳۷٪	۶/۳۹٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۷/۳۲٪	۱/۸۷٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۹۷٪	۱/۷۷٪	۲۷/۵۷٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹/۷۲٪	۱/۵۸٪	۷/۹۸٪

^۱ منظور از لفظ چندشبایی، تعریف و اتصال بیش از یک شماره شبا به ابزار پذیرش است.

^۲ ابزار پذیرش موبایلی از مهر ماه ۱۴۰۴، به گزارش اقتصادی شاپرک افزوده شده است.

ردیف	بانک پذیرنده	سهام هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش دستوری (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۲۴٪	۰/۷۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰۲٪
۲۲	بانک کشاورزی	۶/۱۹٪	۰/۹۸٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۵۰٪	۰/۱۷٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱/۱۴٪	۴/۵۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۰/۹۸٪	۰/۰۳٪	۰/۰۴٪	۰/۰۰۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۴/۲۰٪	۳۰/۷۰٪	۴۷/۴۶٪	۰/۰۵۶٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۳۳٪	۱۰/۷۴٪	۰/۳۷٪	۶۰/۹۹۶٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۷۷٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۳٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪

همانگونه که در جدول ۵-۱ مشاهده می‌گردد در بررسی این شاخص به ترتیب:

- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی به "بانک سپه"، "بانک ملت"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک شهر"، "بانک ملی ایران" و "بانک سامان"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک شهر"
- بالاترین سهم تعدادی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک ملی ایران"، "بانک اقتصاد نوین"، "بانک ملت" و "بانک کارآفرین"

سهم مبلغی تراکنش‌های هر یک از بانک‌های پذیرنده از بازار ابزارهای پذیرش برای مهر ۱۴۰۴ در جدول ۵-۲ ارائه شده است.

جدول ۵-۲ سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش - مهر ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش دستوری (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۷٪	۰/۹۳٪	۰/۰۳٪	۷۷/۹۸۵٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهام هر بانک پذیرنده از کل مبلغ تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش		
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) موبایلی
۲	بانک ایران زمین	۰/۵۲٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰٪
۳	بانک آینده	۰/۹۹٪	۲/۲۱٪	۲/۴۵٪
۴	بانک پارسیان	۲/۹۴٪	۲/۹۳٪	۵/۲۴٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۶۷٪	۳/۸۵٪	۰/۰۶٪
۶	بانک تجارت	۶/۵۸٪	۵/۶۲٪	۰/۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۰۲٪	۰/۲۰٪	۰/۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۱۵٪	۵/۰۲٪	۰/۰۰٪
۱۰	بانک دی	۰/۴۷٪	۰/۶۰٪	۰/۲۴٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵/۵۰٪	۱۱/۹۱٪	۴/۹۳٪
۱۲	بانک سامان	۴/۶۱٪	۸/۲۲٪	۱/۷۴٪
۱۳	بانک سپه	۶/۶۸٪	۰/۴۰٪	۰/۲۰٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۲۶٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۱/۰۳٪	۰/۳۸٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۱/۷۲٪	۲/۸۸٪	۴/۸۵٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۰/۱۵٪	۸/۶۵٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۳٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۲/۴۲٪	۱/۵۱٪	۲۵/۸۷٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۷/۶۶٪	۰/۶۰٪	۷/۹۹٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۲۴٪	۰/۴۶٪	۰/۰۲٪
۲۲	بانک کشاورزی	۸/۰۳٪	۰/۹۲٪	۰/۰۱٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۵۳٪	۱/۴۲٪	۰/۰۱٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۲/۱۶٪	۹/۰۹٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۱/۰۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۲٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۶/۶۲٪	۱۶/۸۵٪	۴۵/۹۴٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۱/۷۳٪	۱۵/۱۳٪	۲۱/۹۹٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۶۳٪	۰/۱۰٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۴۲٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰٪

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشنده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی"

- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش اینترنتی به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک رفاه کارگران" و "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به "بانک ملت"، "بانک قرض الحسنه رسالت"، "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و "بانک پارسیان" می‌باشد.
- بالاترین سهم مبلغی از تراکنش‌های ابزار پذیرش موبایلی به "بانک اقتصاد نوین"، "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک کارآفرین" می‌باشد.

۵-۱-۳- سهم تعدادی و مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده

در این بخش از گزارش، طی شاخصی سهم تعدادی و مبلغی هر بانک پذیرنده از کل تعداد تراکنش‌های همان بانک برای هر یک از ابزارهای پذیرش مورد بررسی و محاسبه قرار گرفته است. این شاخص می‌تواند دید وسیعی از سهم و کارایی هر ابزار از تعداد کل تراکنش‌های صورت گرفته برای هر بانک پذیرنده را فراهم و زمینه تحلیل و برنامه‌ریزی را برای آن بانک ایجاد نماید.

جدول ۵-۳ سهم تعدادی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۵-۳ سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - مهر ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۹۲/۶۷٪	۷/۱۳٪	۰/۰۴٪	۰/۱۵۳٪
۲	بانک ایران زمین	۹۹/۶۰٪	۰/۴۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۳	بانک آینده	۸۶/۱۸٪	۱۰/۲۵٪	۳/۵۷٪	۰/۰۰۰٪
۴	بانک پارسیان	۸۹/۳۸٪	۹/۸۱٪	۰/۸۰٪	۰/۰۰۰٪
۵	بانک پاسارگاد	۹۶/۵۵٪	۳/۴۴٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰۰٪
۶	بانک تجارت	۹۸/۵۷٪	۱/۴۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۹۹/۱۳٪	۰/۸۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۹۸٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهیم تعدادی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کار تخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۹	بانک خاورمیانه	۱۰/۲۶٪	۸۹/۷۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۱۰	بانک دی	۵۷/۴۹٪	۴۱/۹۵٪	۰/۵۷٪	۰/۰۰۰٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۹۵/۲۲٪	۲/۹۲٪	۱/۸۷٪	۰/۰۰۰٪
۱۲	بانک سامان	۸۴/۹۳٪	۱۴/۸۳٪	۰/۲۵٪	۰/۰۰۰٪
۱۳	بانک سپه	۹۹/۶۳٪	۰/۳۱٪	۰/۰۶٪	۰/۰۰۰٪
۱۴	بانک سرمایه	۹۹/۸۶٪	۰/۱۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۹۷/۴۸٪	۲/۵۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۶۴/۱۷٪	۳۱/۱۳٪	۴/۷۰٪	۰/۰۰۰٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹۸/۰۸٪	۱/۹۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۹۹/۶۸٪	۰/۳۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۸۰/۷۷٪	۳/۷۱٪	۱۵/۵۲٪	۰/۰۰۰٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۱۴٪	۱/۲۱٪	۱/۶۵٪	۰/۰۰۰٪
۲۱	بانک کارآفرین	۸۰/۶۵٪	۱۹/۳۰٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۹۸/۷۹٪	۱/۲۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۹۷/۳۹٪	۲/۵۸٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۷۶/۴۹٪	۲۳/۵۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۹۹/۷۶٪	۰/۱۵٪	۰/۰۹٪	۰/۰۰۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۴۲/۲۳٪	۵۷/۷۷٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۸۰/۹۴٪	۱۳/۴۷٪	۵/۶۰٪	۰/۰۰۰٪
۲۸	بانک ملی ایران	۹۲/۵۰٪	۷/۴۰٪	۰/۰۷٪	۰/۰۲۷٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۹۹/۴۵٪	۰/۵۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۹۹/۴۶٪	۰/۵۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪

همانگونه که مشاهده می‌گردد:

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های هر بانک پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در مهر ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌های کشور به "بانک قرض الحسنه رسالت" تعلق گرفته است. پس از آن "بانک ملت"، "بانک شهر" و "بانک آینده" در مکان‌های دوم تا چهارم قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش اینترنتی در مهر ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک خاورمیانه" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک دی" و "بانک شهر" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

- بالاترین سهم تعدادی از پذیرش تراکنش‌های بانک‌های پذیرنده در خصوص ابزار پذیرش موبایلی در مهر ۱۴۰۴ در تراکنش‌های بانک‌ها، به "بانک اقتصاد نوین" تعلق گرفته است. بعد از آن، بانک‌های "بانک ملی ایران"، "بانک کارآفرین" و "بانک ملت" به ترتیب در مکان‌های بعدی قرار گرفته‌اند.

جدول ۴-۵ سهم مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده را به تفکیک بانک‌ها در شبکه پرداخت کشور نشان می‌دهد.

جدول ۴-۵ سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده - مهر ۱۴۰۴

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده			
		کارتخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)	ابزار پذیرش موبایلی
۱	بانک اقتصاد نوین	۷۹/۲۴٪	۲۰/۶۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۷۰٪
۲	بانک ایران زمین	۹۶/۱۵٪	۳/۸۵٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۳	بانک آینده	۵۷/۴۸٪	۴۲/۳۳٪	۰/۱۹٪	۰/۰۰۰٪
۴	بانک پارسیان	۷۵/۱۰٪	۲۴/۷۲٪	۰/۱۸٪	۰/۰۰۰٪
۵	بانک پاسارگاد	۶۷/۷۶٪	۳۲/۲۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۶	بانک تجارت	۷۷/۹۸٪	۲۲/۰۲٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۷	بانک توسعه تعاون	۹۴/۰۱٪	۵/۹۹٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۹۹/۷۶٪	۰/۲۴٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۸/۰۹٪	۹۱/۹۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪
۱۰	بانک دی	۷۰/۱۱٪	۲۹/۸۴٪	۰/۰۵٪	۰/۰۰۰٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵۸/۲۳٪	۴۱/۷۰٪	۰/۰۷٪	۰/۰۰۰٪
۱۲	بانک سامان	۶۲/۸۸٪	۳۷/۰۹٪	۰/۰۳٪	۰/۰۰۰٪
۱۳	بانک سپه	۹۸/۰۶٪	۱/۹۳٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰۰٪

ردیف	بانک پذیرنده	سهم مبلغی هر یک از ابزارهای پذیرش از تراکنش‌های هر بانک پذیرنده		
		کارخوان فروشگاهی	ابزار پذیرش اینترنتی	ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)
۱۴	بانک سرمایه	۹۹/۳۴٪	۰/۷۶٪	۰/۰۰٪
۱۵	بانک سینا	۸۹/۲۰٪	۱۰/۸۰٪	۰/۰۰٪
۱۶	بانک شهر	۶۴/۲۱٪	۳۵/۵۴٪	۰/۲۴٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۷۸/۰۲٪	۲۱/۹۸٪	۰/۰۰٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۸۲/۶۳٪	۱۷/۳۷٪	۰/۰۰٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۸۱/۹۲٪	۱۶/۸۹٪	۱/۱۸٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۹۷/۳۳٪	۲/۵۳٪	۰/۱۴٪
۲۱	بانک کارآفرین	۶۱/۴۵٪	۳۸/۵۴٪	۰/۰۱٪
۲۲	بانک کشاورزی	۹۶/۳۶٪	۳/۶۴٪	۰/۰۰٪
۲۳	بانک گردشگری	۵۳/۱۶٪	۴۶/۸۴٪	۰/۰۰٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۴۱/۷۹٪	۵۸/۲۱٪	۰/۰۰٪
۲۵	بانک مسکن	۹۹/۳۷٪	۰/۶۳٪	۰/۰۰٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۶۸/۳۵٪	۳۱/۶۵٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۷۴/۶۷٪	۲۵/۰۵٪	۰/۲۸٪
۲۸	بانک ملی ایران	۷۰/۰۹٪	۲۹/۹۰٪	۰/۰۰۲٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۹۸/۷۷٪	۱/۲۳٪	۰/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۹۷/۸۳٪	۲/۱۷٪	۰/۰۰٪

کلیه این موارد در حالی است که در سایر بانک‌های کشور بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارخوان فروشگاه‌ها بوده و نیز بیشترین سهم از مبالغ تراکنش‌ها توسط ابزارهای کارخوان فروشگاه‌ها جذب هر بانک شده است.

۵-۱-۴- اندازه‌گیری تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده هر یک از انواع ابزار پذیرش

با اندازه‌گیری میزان تمرکز در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌ها در انواع ابزار پذیرش، می‌توان میزان رقابت و انحصار در آن بازار را بررسی نمود. هرچه میزان شاخص تمرکز، عدد کمتری باشد، بازار رقابتی‌تر و هر چه شاخص تمرکز عدد بیشتری باشد، بازار به انحصار نزدیک‌تر خواهد بود. در این قسمت نیز وضعیت تمرکز و

قدرت رقابتی بانک‌ها در نقش پذیرندگی تراکنش‌ها در انواع ابزار با استفاده از شاخص هرفیندال-هیرشمن
سنجیده و بررسی می‌شود.

در جدول ۵-۵ این شاخص برای صنعت پرداخت الکترونیک، به ازای هر سه ابزار پذیرش محاسبه شده است.

جدول ۵-۵ محاسبه شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش - مهر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای (USSD)		ابزار پذیرش موبایلی	
		Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲	Si	Si ^۲
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۱	۱	۰	۰	۳۹	۱۵۱۷
۲	بانک ایران زمین	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	بانک آینده	۱	۱	۲	۴	۳	۶	۰	۰
۴	بانک پارسیان	۳	۱۲	۵	۲۴	۱	۲	۰	۰
۵	بانک پاسارگاد	۳	۸	۱	۲	۰	۰	۰	۰
۶	بانک تجارت	۵	۲۷	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۷	بانک توسعه تعاون	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۹	۷۸	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک دی	۰	۰	۳	۸	۰	۰	۰	۰
۱۱	بانک رفاه کارگران	۵	۲۶	۲	۴	۵	۲۴	۰	۰
۱۲	بانک سامان	۵	۲۱	۱۰	۱۰۷	۱	۰	۰	۰
۱۳	بانک سپه	۱۵	۲۲۹	۱	۰	۰	۰	۰	۰
۱۴	بانک سرمایه	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۶	بانک شهر	۲	۳	۱۱	۱۲۹	۶	۴۱	۰	۰
۱۷	بانک صادرات ایران	۷	۵۴	۲	۳	۰	۰	۰	۰
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۹	۲	۳	۲۸	۷۶۰	۰	۰
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱۰	۹۵	۲	۲	۸	۶۴	۰	۰
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۶	۳۸	۱	۱	۰	۰	۰	۰
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارتخوان فروشگاهی		ابزار پذیرش اینترنتی		ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)		ابزار پذیرش موبایلی	
		S _i	S _i ^۲	S _i	S _i ^۲	S _i	S _i ^۲	S _i	S _i ^۲
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۱	۱	۵	۲۱	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۱	۱	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۱۴	۲۰۲	۳۱	۹۴۳	۴۷	۲۰۲۵۳	۰	۰
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰	۱۰۷	۱۱	۱۱۵	۰	۰	۶۱	۳۰۷۲۰
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳	۸	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	-	۸۴۵	-	۱۰۴۴۷	-	۳۰۱۵۱	-	۵۰۲۳۷

ملاحظه می شود در مهر ۱۴۰۴ شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار بانکهای پذیرنده تراکنشها برای دو ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) و موبایلی به ترتیب ۳۰۱۵۱، ۵۰۲۳۷ (بالتر از ۱۸۰۰) که با توجه به جدول ۵-۵ همچنان نشان دهنده تمرکز بالا در بازار این دو ابزار است؛ به این معنا که در بازار ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) تعداد بسیار کمی از بانکها سهم قابل توجهی از پذیرش تراکنشهای بازار را در اختیار گرفته اند. مقدار این شاخص در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی به ترتیب ۸۴۵ و ۱۰۴۴۷ به دست آمده است که با توجه به اطلاعات جدول ۵-۵، این رقم مبین وجود رقابت در بازار ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاهی و همچنین تمرکز ملایم در ابزار پذیرش اینترنتی بین بانکهای پذیرنده شده است.

میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال - هیرشمن برای بازار بانکهای پذیرنده در مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور ۱۴۰۴ در جدول زیر محاسبه و ارائه گردیده است.

جدول ۵-۶ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده به ازای انواع ابزار پذیرش-شهریور و مهر ۱۴۰۴

کارتخوان فروشگاه			ابزار پذیرش اینترنتی			ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)			ابزار پذیرش موبایلی			HHI
شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	اختلاف	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	اختلاف	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	اختلاف	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	اختلاف	
۸۴۸	۸۴۵	-۳/۵	۱،۵۱۴	۱،۴۴۷	-۶۷	۳،۱۲۲	۳،۱۵۱	۲۸	-	۵،۲۳۷	-	شاخص H-H

با توجه به اطلاعات جدول فوق ملاحظه می‌شود که میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده برای همه ابزارها به جز ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) نسبت به ماه گذشته کاهش داشته است.

۵-۲- سهم بازار صادرکنندگی

در این قسمت به بررسی سهم بازار صادرکنندگی بانک‌ها پرداخته می‌شود. برای این منظور ابتدا آماری از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک^۱ ارائه شده و سپس سهم بازار هر یک از بانک‌های صادرکننده کارت تراکنش‌دار از مجموع کارت‌ها و نیز به تفکیک انواع کارت‌های بانکی محاسبه می‌گردد.

۱ کارت‌هایی که در دوره مورد بررسی حداقل یک تراکنش در سوییچ شاپرک داشته باشند. در این تعریف تعداد تراکنش‌های کارت‌ها اهمیتی نداشته و هر کارتی با تراکنش بیش از یک عدد، تنها یک مرتبه در آمار لحاظ می‌گردد.

۵-۲-۱- تعداد کل هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوییچ شاپراک

کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپراک به لحاظ کاربری در سه دسته کارت برداشت (بدهی)^۱، کارت اعتباری^۲ و کارت پیش‌پرداخته^۳ یا بی‌نام (کارت هدیه و بن کارت) طبقه‌بندی می‌شوند.

در مهر ۱۴۰۴، تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در سوییچ شاپراک مجموعاً ۱۶۸،۱۲۳،۰۳۶ بوده است که بیشترین تعداد آن با ۱۶۰،۱۰۴،۷۰۶ عدد و سهم تعدادی ۹۵/۲۳ درصدی متعلق به کارت برداشت و کمترین تعداد آن با ۲،۱۸۳،۸۵۳ عدد و سهم ۱/۳۰ درصدی متعلق به کارت اعتباری بوده است. این اطلاعات در جدول ۷-۵ ارائه شده است.

جدول ۷-۵ مقایسه تعداد و سهم هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مهر ۱۴۰۴

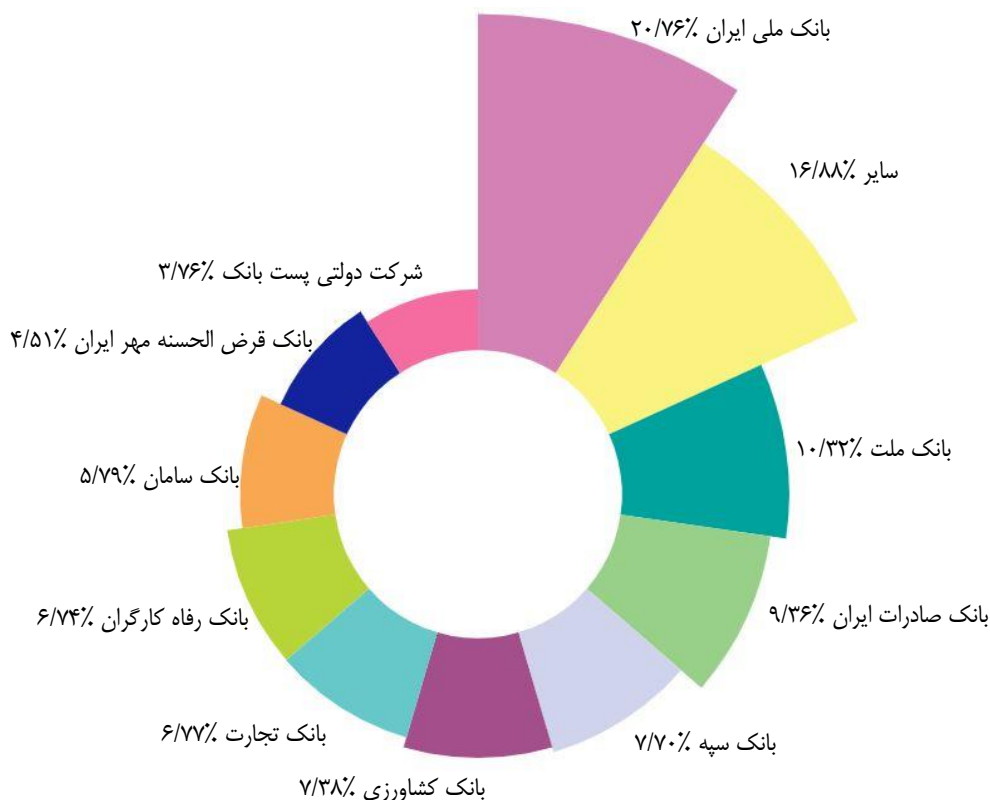
ماه	شاخص	تعداد کارت هدیه و بن کارت	تعداد کارت اعتباری	تعداد کارت برداشت	مجموع
شهریور ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۵،۷۰۳،۳۹۴	۲،۰۹۶،۶۵۵	۱۵۳،۵۳۰،۲۲۵	۱۶۱،۳۳۰،۲۷۴
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۵۴٪	۱/۳۰٪	۹۵/۱۷٪	-
مهر ۱۴۰۴	تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار	۵،۸۳۴،۴۷۷	۲،۱۸۳،۸۵۳	۱۶۰،۱۰۴،۷۰۶	۱۶۸،۱۲۳،۰۳۶
	سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از کل کارت‌های تراکنش‌دار	۳/۴۷٪	۱/۳۰٪	۹۵/۲۳٪	-
رشد تعداد کارت بانکی تراکنش‌دار		۲،۳۰٪	۲/۳۰٪	۴/۱۶٪	۴/۲۸٪

همانگونه که در جدول فوق ملاحظه می‌شود، تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته، ۴/۲۱ درصد افزایش داشته و نرخ رشد در هر سه نوع کارت افزایشی بوده است.

Debit card ۱
Credit card ۲
Prepaid ۳

۵-۲-۲- سهم بانک‌های صادرکننده از کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

طی مهر ۱۴۰۴ تعداد کارت‌های دارای حداقل یک تراکنش، متعلق به تعداد ۳۰ بانک صادرکننده بوده که سهم تعدادی کارت‌های این بانک‌ها از تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شکل ۵-۳ ترسیم شده است.

شکل ۵-۳ سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه شاپرک - مهر ۱۴۰۴

ملاحظه می‌شود که در مهر ۱۴۰۴ "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" دارای بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در شبکه پرداخت بوده‌اند. همانگونه که مشاهده می‌گردد در نمودار بالا تنها ده بانک با سهم تعدادی بالاتر از کل تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار آورده شده‌اند و بقیه بانک‌ها در نمودار تحت عنوان سایر آمده‌اند.

۵-۲-۳- سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار

سهم بانک‌های صادرکننده از تعداد هر یک از انواع کارت بانکی تراکنش‌دار برای مهر ۱۴۰۴ در جدول زیر ارائه شده است. اطلاعات این جدول مبین آن است که در این ماه بیشترین کارت اعتباری تراکنش‌دار متعلق به "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران"، "بانک ملی ایران" و "بانک رفاه کارگران"؛ و بیشترین کارت برداشت تراکنش‌دار به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک سپه" و بیشترین کارت هدیه و بن کارت تراکنش‌دار متعلق به "بانک شهر"، "بانک ملی ایران"، "بانک پارسیان" و "بانک ملت" بوده است.

جدول ۵-۸ سهم هر بانک صادرکننده از تعداد هر یک از کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مهر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۱	بانک اقتصاد نوین	۱/۱۵٪	۰/۶۸٪	۱/۴۳٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۷۰٪	۰/۴۵٪	۰/۷۶٪
۳	بانک آینده	۱/۰۵٪	۱/۰۲٪	۲/۰۳٪
۴	بانک پارسیان	۱/۷۱٪	۱/۲۷٪	۱۰/۳۵٪
۵	بانک پاسارگاد	۴/۸۱٪	۳/۱۸٪	۲/۴۴٪
۶	بانک تجارت	۴/۵۵٪	۶/۸۲٪	۶/۱۳٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۲۵٪	۰/۹۰٪	۰/۷۳٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪	۰/۰۱٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۰۳٪	۰/۱۴٪	۰/۰۷٪
۱۰	بانک دی	۰/۷۹٪	۰/۵۱٪	۰/۶۴٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۸/۰۱٪	۶/۸۰٪	۴/۸۹٪
۱۲	بانک سامان	۳/۹۸٪	۵/۹۰٪	۳/۷۰٪
۱۳	بانک سپه	۰/۵۱٪	۷/۸۴٪	۶/۶۶٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۵۷٪	۰/۱۸٪	۰/۲۵٪
۱۵	بانک سینا	۱/۷۸٪	۰/۶۴٪	۱/۱۶٪
۱۶	بانک شهر	۴/۰۴٪	۱/۴۶٪	۱۶/۶۶٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۲/۵۱٪	۹/۴۲٪	۶/۵۳٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۵٪	۰/۰۲٪	۰/۰۷٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۸۷٪	۱/۷۵٪	۰/۹۶٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۵/۹۸٪	۴/۴۱٪	۶/۹۷٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم از کل کارت اعتباری	سهم از کل کارت برداشت	سهم از کل کارت هدیه و بن کارت
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۲٪	۰/۱۱٪	۰/۲۸٪
۲۲	بانک کشاورزی	۵/۷۳٪	۷/۵۵٪	۳/۴۸٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۳۴٪	۰/۲۵٪	۰/۵۴٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪
۲۵	بانک مسکن	۳/۳۵٪	۲/۹۵٪	۱/۰۹٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪
۲۷	بانک ملت	۱۷/۸۲٪	۱۰/۳۴٪	۷/۱۸٪
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰/۳۷٪	۲۱/۱۷٪	۱۳/۵۴٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۵/۸۲٪	۳/۸۳٪	۱/۲۴٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱/۱۲٪	۰/۴۰٪	۰/۱۹٪

ملاحظه می‌شود در این ماه، بیشترین سهم از تعداد کارت‌های بانکی تراکنش‌دار، در نوع کارت اعتباری با ۱۷/۸۲ درصد متعلق به "بانک ملت" و در نوع کارت برداشت و کارت هدیه و بن کارت به ترتیب با ۲۱/۱۷ و ۱۶/۶۶ درصد متعلق به ترتیب به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

۵-۲-۴- سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های

بانکی تراکنش‌دار در همان بانک

در این بخش از گزارش برای داشتن تصویری از سهم تراکنش‌های هر بانک صادرکننده از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در همان بانک برای مهر ۱۴۰۴ اطلاعات مربوطه در جدول ۵-۹ ارائه شده است.

جدول ۵-۹ سهم هر دسته از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده - مهر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش‌های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش‌های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش‌های بانک
۱	بانک اقتصاد نوین	۲/۰۹٪	۹۰/۹۶٪	۶/۹۶٪
۲	بانک ایران زمین	۱/۹۵٪	۹۲/۳۷٪	۵/۶۸٪
۳	بانک آینده	۱/۲۹٪	۹۲/۰۵٪	۶/۶۶٪
۴	بانک پارسیان	۱/۴۰٪	۷۵/۹۹٪	۲۲/۶۱٪
۵	بانک پاسارگاد	۱/۹۷٪	۹۵/۳۷٪	۲/۶۶٪
۶	بانک تجارت	۰/۸۷٪	۹۵/۹۸٪	۳/۱۵٪
۷	بانک توسعه تعاون	۱/۸۰٪	۹۵/۴۰٪	۲/۸۰٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۶۶٪	۹۲/۶۵٪	۶/۶۹٪

ردیف	نام بانک صادرکننده	سهم کارت اعتباری از تراکنش های بانک	سهم کارت برداشت از تراکنش های بانک	سهم کارت هدیه و بن کارت از تراکنش های بانک
۹	بانک خاورمیانه	۰/۳۰٪	۹۷/۹۰٪	۱/۷۵٪
۱۰	بانک دی	۱/۹۷٪	۹۳/۷۶٪	۴/۲۷٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۱/۵۴٪	۹۵/۹۴٪	۲/۵۲٪
۱۲	بانک سامان	۰/۸۹٪	۹۶/۸۹٪	۲/۲۱٪
۱۳	بانک سپه	۰/۰۹٪	۹۶/۹۱٪	۳/۰۰٪
۱۴	بانک سرمایه	۳/۸۶٪	۹۱/۶۵٪	۴/۴۹٪
۱۵	بانک سینا	۳/۴۱٪	۹۰/۶۴٪	۵/۹۵٪
۱۶	بانک شهر	۲/۵۹٪	۶۸/۸۶٪	۲۸/۵۵٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۱/۷۴٪	۹۵/۸۴٪	۲/۴۲٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۳/۴۱٪	۸۳/۵۸٪	۱۳/۰۱٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۴۱٪	۹۶/۶۵٪	۱/۹۳٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۱/۷۲٪	۹۲/۹۲٪	۵/۳۶٪
۲۱	بانک کارآفرین	۱/۲۹٪	۹۰/۲۰٪	۸/۵۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۱/۰۱٪	۹۷/۳۶٪	۱/۶۳٪
۲۳	بانک گردشگری	۱/۶۶٪	۹۱/۲۱٪	۷/۱۳٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۸۲/۳۰٪	۱۷/۷۰٪
۲۵	بانک مسکن	۱/۵۱٪	۹۷/۱۸٪	۱/۳۱٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۸۴٪	۸۰/۰۰٪	۱۹/۱۶٪
۲۷	بانک ملت	۲/۲۴٪	۹۵/۳۴٪	۲/۴۱٪
۲۸	بانک ملی ایران	۰/۶۵٪	۹۷/۰۸٪	۲/۲۶٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۲/۰۱٪	۹۶/۸۵٪	۱/۱۵٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۳/۵۹٪	۹۴/۸۲٪	۱/۵۹٪

همانگونه که ملاحظه می شود همچنان بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش دار در هر بانکی به کارت برداشت و سپس کارت هدیه و بن کارت اختصاص داشته و کارت اعتباری کمترین سهم را در این بین داشته است.

۵-۲-۵- اندازه گیری تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از کارت های بانکی تراکنش دار

در این بخش از گزارش، شاخص هرفیندال - هیرشمن برای سنجش میزان تمرکز در بازار صادرکنندگی هر یک از انواع کارت های بانکی تراکنش دار در شبکه شاپرک اندازه گیری و بررسی می شود. در واقع هدف بررسی

میزان رقابت بانک‌ها در صادر نمودن انواع کارت‌های بانکی است که به دلیل عدم دسترسی به اطلاعات دقیق کارت‌های صادر شده، از کارت‌های تراکنش‌دار شبکه شاپرک در محاسبه این شاخص استفاده شده است. در جدول ۵-۱۰ نتایج این بررسی ارائه شده است.

جدول ۵-۱۰ محاسبه شاخص هرفیندال - هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - مهر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک پذیرنده	کارت اعتباری		کارت برداشت		کارت هدیه و بن کارت	
		S_i^2	S_i	S_i^2	S_i	S_i^2	S_i
۱	بانک اقتصاد نوین	۱	۱	۰	۱	۱	۱
۲	بانک ایران زمین	۰	۱	۰	۰	۱	۱
۳	بانک آینده	۱	۱	۱	۱	۲	۲
۴	بانک پارسیان	۳	۲	۱	۱	۱۰۷	۱۰
۵	بانک پاسارگاد	۲۳	۵	۱۰	۳	۲	۲
۶	بانک تجارت	۵	۵	۴۷	۷	۶	۶
۷	بانک توسعه تعاون	۲	۱	۱	۱	۱	۱
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	بانک خاورمیانه	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	بانک دی	۱	۱	۰	۱	۱	۱
۱۱	بانک رفاه کارگران	۶۴	۸	۴۶	۷	۵	۵
۱۲	بانک سامان	۱۶	۴	۳۵	۶	۴	۴
۱۳	بانک سپه	۰	۱	۶۱	۸	۷	۷
۱۴	بانک سرمایه	۰	۱	۰	۰	۰	۰
۱۵	بانک سینا	۳	۲	۰	۱	۱	۱
۱۶	بانک شهر	۱۶	۴	۲	۱	۱۷	۱۷
۱۷	بانک صادرات ایران	۱۳	۱۳	۸۹	۹	۷	۷
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۳	۲	۳	۲	۱	۱
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۳۶	۶	۱۹	۴	۷	۷
۲۱	بانک کارآفرین	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۲	بانک کشاورزی	۳۳	۶	۵۷	۸	۳	۳
۲۳	بانک گردشگری	۰	۰	۰	۰	۱	۱
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۵	بانک مسکن	۱۱	۳	۹	۳	۱	۱
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۲۷	بانک ملت	۳۱۷	۱۸	۱۰۷	۱۰	۷	۷
۲۸	بانک ملی ایران	۱۰۷	۱۰	۴۴۸	۲۱	۱۴	۱۴
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳۴	۶	۱۵	۴	۱	۱
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۱	۱	۰	۰	۰	۰
	شاخص هرفیندال - هیرشمن	۸۵۲	-	۹۵۳	-	۸۶۱	-

همانگونه که در جدول ۵-۱۰ نیز مشاهده می‌گردد، این شاخص برای هر سه دسته کارت در طبقه "رقابتی" قرار گرفته است. میزان نرخ رشد شاخص هرفیندال-هیرشمن برای بازار بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مهر ۱۴۰۴ نسبت به ماه گذشته در جدول ۵-۱۱ ارائه شده است.

جدول ۵-۱۱ مقایسه تغییر شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار - شهریور و مهر ۱۴۰۴

HHI	کارت اعتباری			کارت برداشت			کارت هدیه و بن کارت		
	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	اختلاف	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	اختلاف	شهریور ۱۴۰۴	مهر ۱۴۰۴	اختلاف
شاخص H-H	۸۵۳	۸۵۲	-۱	۹۵۲	۹۵۳	۰/۳	۸۵۵	۸۶۱	۶/۳

با توجه به اطلاعات جدول ۵-۱۱، ملاحظه می‌شود که میزان تغییرات شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی در مهر ماه در دو دسته کارت "اعتباری" و "هدیه و بن کارت" افزایشی و "اعتباری" کاهش‌ی بوده است.

۵-۳- سهم تعداد و مبلغ تراکنش‌های بانک‌های کشور در نقش پذیرنده و صادرکننده

در این بخش تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک آورده شده تا میزان فعالیت بانک‌ها در حوزه صدور و پذیرش تراکنش‌های شاپرکی مشخص گردد. سهم هر بانک از تعداد و مبلغ کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده را نشان می‌دهد.

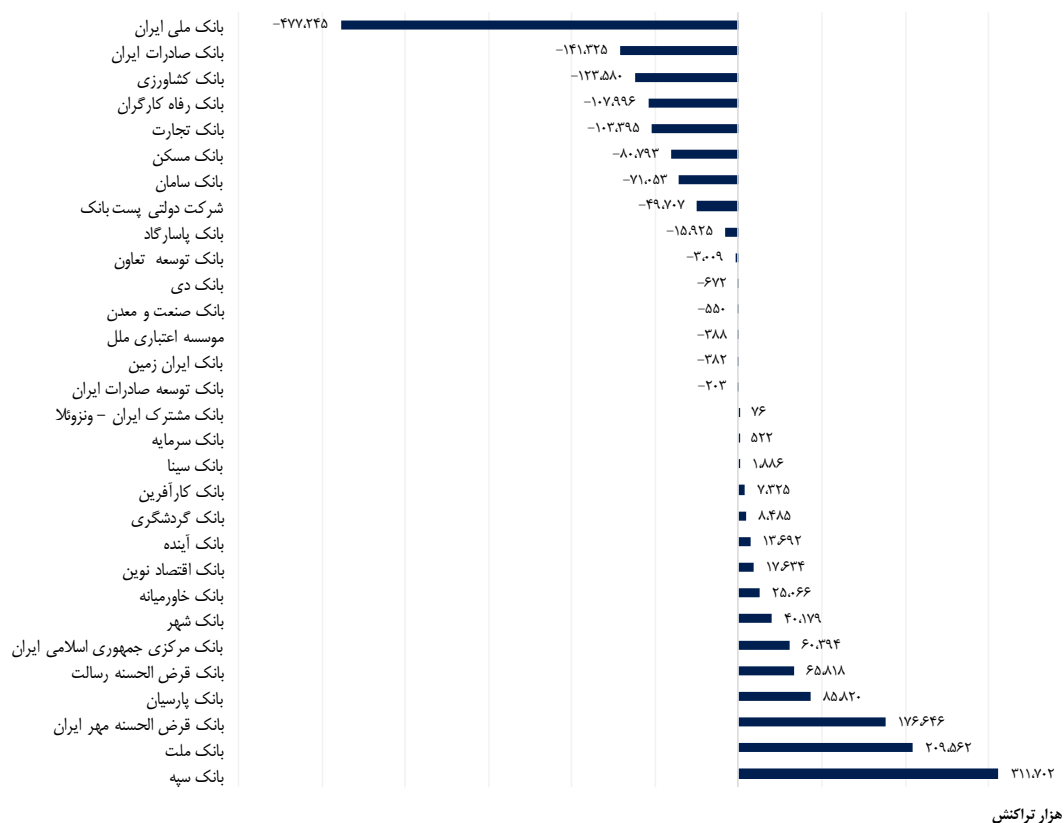
جدول ۵-۱۲ سهم تعدادی و مبلغی هر بانک از کل تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده - مهر ۱۴۰۴

ردیف	نام بانک	سهم تعدادی تراکنش‌ها		سهم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۱	بانک اقتصاد نوین	۰/۷۱٪	۱/۱۳٪	۰/۹۲٪	۱/۱۱٪
۲	بانک ایران زمین	۰/۴۳٪	۰/۴۳٪	۰/۶۲٪	۰/۴۰٪
۳	بانک آینده	۱/۰۰٪	۱/۳۴٪	۱/۳۱٪	۱/۳۰٪
۴	بانک پارسیان	۱/۵۰٪	۳/۴۹٪	۲/۰۳٪	۲/۹۴٪
۵	بانک پاسارگاد	۲/۹۷٪	۲/۷۲٪	۳/۴۲٪	۲/۹۶٪
۶	بانک تجارت	۶/۸۵٪	۴/۷۶٪	۶/۴۶٪	۶/۳۴٪

ردیف	نام بانک	سهیم تعدادی تراکنش‌ها		سهیم مبلغی تراکنش‌ها	
		سهیم تعداد تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم تعداد تراکنش‌های پذیرش شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های صادر شده از کل	سهیم مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده از کل
۷	بانک توسعه تعاون	۰/۸۷٪	۰/۸۳٪	۰/۸۷٪	۰/۸۱٪
۸	بانک توسعه صادرات ایران	۰/۰۱٪	۰/۰۰٪	۰/۰۲٪	۰/۰۰٪
۹	بانک خاورمیانه	۰/۱۲٪	۰/۶۹٪	۰/۱۵٪	۱/۳۵٪
۱۰	بانک دی	۰/۴۶٪	۰/۴۶٪	۰/۴۹٪	۰/۵۰٪
۱۱	بانک رفاه کارگران	۷/۱۰٪	۴/۹۲٪	۶/۰۰٪	۷/۰۹٪
۱۲	بانک سامان	۶/۲۷٪	۴/۸۸٪	۵/۰۰٪	۵/۵۰٪
۱۳	بانک سپه	۶/۶۱٪	۱۳/۸۵٪	۵/۹۲٪	۵/۱۲٪
۱۴	بانک سرمایه	۰/۱۷٪	۰/۱۹٪	۰/۲۱٪	۰/۲۰٪
۱۵	بانک سینا	۰/۶۴٪	۰/۷۰٪	۰/۷۵٪	۰/۸۶٪
۱۶	بانک شهر	۱/۶۰٪	۲/۵۶٪	۲/۰۰٪	۲/۰۱٪
۱۷	بانک صادرات ایران	۹/۶۵٪	۶/۸۰٪	۹/۱۸٪	۹/۷۷٪
۱۸	بانک صنعت و معدن	۰/۰۲٪	۰/۰۱٪	۰/۰۳٪	۰/۰۳٪
۱۹	بانک قرض الحسنه رسالت	۱/۸۰٪	۳/۳۵٪	۲/۷۱٪	۲/۲۱٪
۲۰	بانک قرض الحسنه مهر ایران	۴/۹۸٪	۹/۱۳٪	۶/۵۱٪	۵/۹۱٪
۲۱	بانک کارآفرین	۰/۱۱٪	۰/۲۸٪	۰/۱۹٪	۰/۳۰٪
۲۲	بانک کشاورزی	۸/۲۱٪	۵/۷۱٪	۷/۱۹٪	۶/۲۵٪
۲۳	بانک گردشگری	۰/۲۶٪	۰/۴۶٪	۰/۴۹٪	۰/۷۵٪
۲۴	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران	۰/۰۰٪	۱/۳۶٪	۰/۰۱٪	۳/۸۸٪
۲۵	بانک مسکن	۲/۶۲٪	۰/۸۹٪	۲/۱۳٪	۰/۷۸٪
۲۶	بانک مشترک ایران - ونزوئلا	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۰٪	۰/۰۱٪
۲۷	بانک ملت	۱۰/۹۰٪	۱۵/۹۸٪	۱۲/۹۸٪	۱۶/۷۱٪
۲۸	بانک ملی ایران	۲۰/۲۲٪	۱۰/۱۷٪	۱۹/۳۷٪	۱۲/۵۶٪
۲۹	شرکت دولتی پست بانک	۳/۵۳٪	۲/۵۳٪	۲/۶۳٪	۲/۰۰٪
۳۰	موسسه اعتباری ملل	۰/۳۹٪	۰/۴۰٪	۰/۴۱٪	۰/۳۲٪

اطلاعات جدول ۵-۱۲ بیانگر آن است که در مهر ۱۴۰۴ بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین سهم از مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" تعلق داشته است. در ادامه شکل ۵-۴ نشان‌دهنده برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرکی است. برای محاسبه این ویژگی، تعداد

تراکنش‌های صادره هر بانک از تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک کسر و حاصل در نمودار زیر داده شده است.

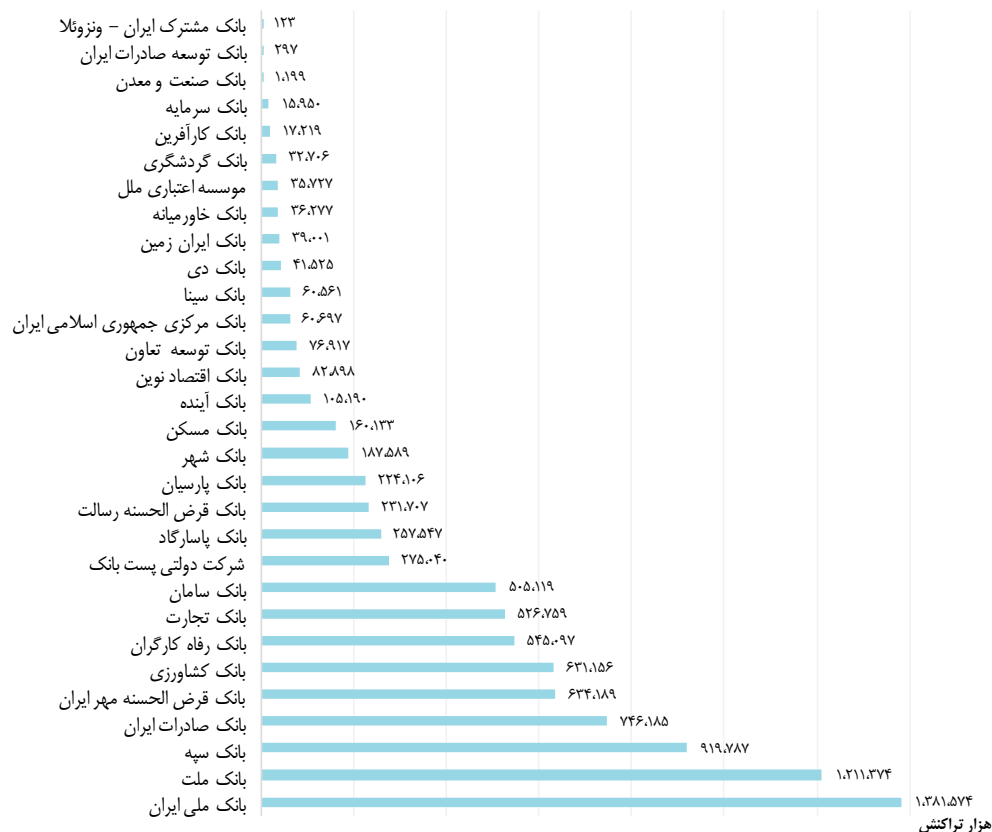

شکل ۴-۵ اختلاف در تعداد تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک -مهر ۱۴۰۴

براساس این شکل، "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. شکل ۴-۵ شمای کلی از جریان منابع مالی از طریق ابزارهای کارتی را در هر یک از بانک‌ها نشان می‌دهد.

از سوی دیگر مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده با تراکنش‌های پذیرش شده در هر بانک، بیانگر سهم آن بانک از تعداد تراکنش‌ها می‌باشد. بدین ترتیب دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور بدست می‌آید. این شاخص که از مجموع تعداد

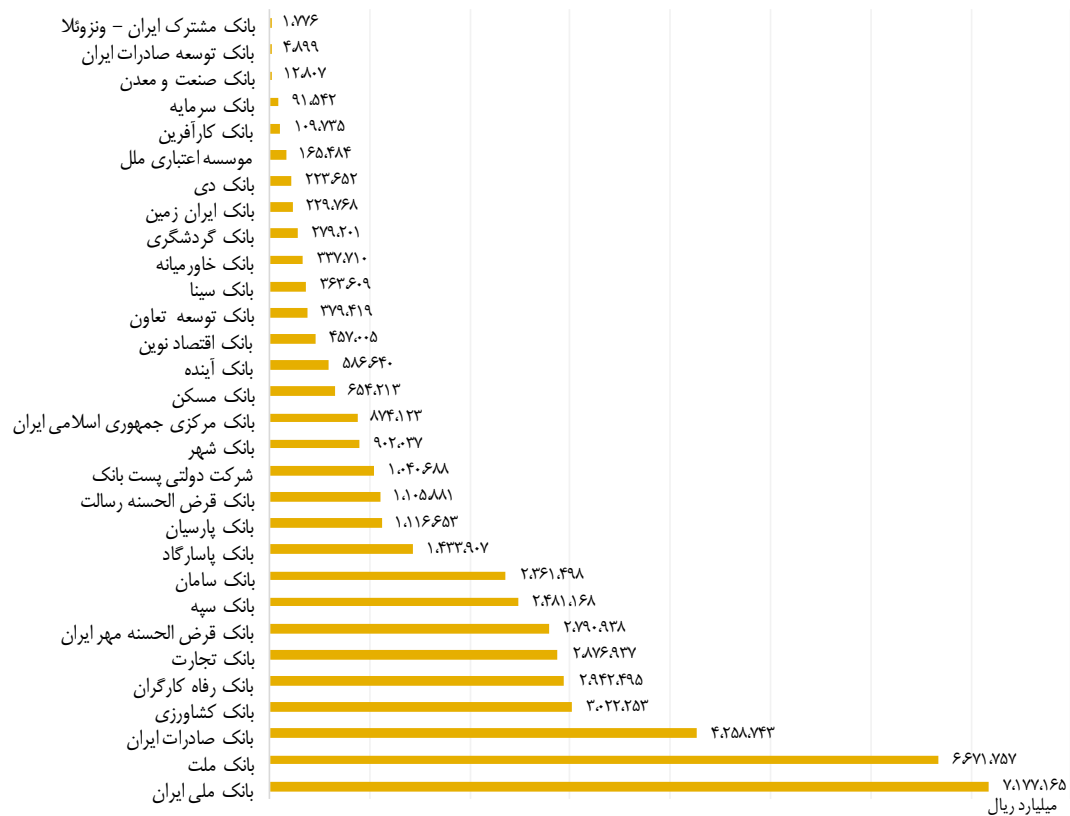
تراکنش‌های صادره از هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک بدست می‌آید در شکل ۵-۵ نشان داده شده است.

شکل ۵-۵ مجموع تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک - مهر ۱۴۰۴

همانگونه که در شکل ۵-۵ مشاهده می‌گردد "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" به ترتیب کمترین سهم از کل تعداد تراکنش‌های صنعت پرداخت کارتی را در این ماه در اختیار داشته‌اند.

همانگونه که در بخش‌های قبل مشاهده گردید، قبل از این، سهم مبلغی هر بانک در حوزه‌های صادرکنندگی و پذیرندگی در شاپرک بررسی شد، با این حال در این بخش گردش مالی^۱ ناشی از حضور در شبکه الکترونیکی پرداخت بانک‌ها در نشان داده شده که در آن مجموع مبالغ تراکنش‌های انجام شده به وسیله‌ی کارت‌های هر بانک^۲ و مبالغ پذیرش شده توسط ابزارهایی که به شبای همان بانک متصل است^۳ آمده است.

شکل ۵-۶ گردش مالی شاپرکی هر بانک (بر حسب میلیارد ریال) - مهر ۱۴۰۴

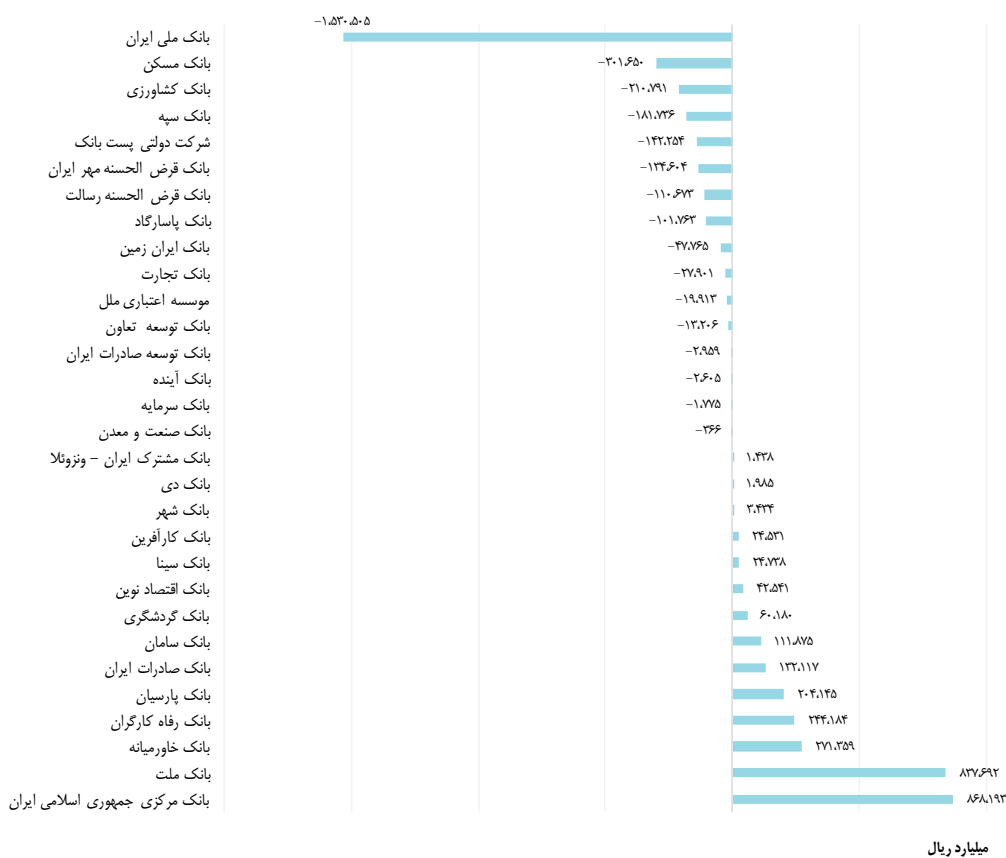
^۱ Turnover

^۲ در نقش بانک صادرکننده

^۳ در نقش بانک پذیرنده

نمودار شکل ۵-۶ نشان دهنده وجود بیشترین گردش مالی مهر ۱۴۰۴ در "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بوده و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا" و "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در این بازه زمانی به خود اختصاص داده اند.

یکی دیگر از شاخص‌های مورد اهمیت در بانک‌ها، محاسبه‌ی تفاضل ارزش ریالی صادرکنندگی آن‌ها از مبلغ پذیرندگی آن‌هاست. این شاخص نشان می‌دهد که جریان مبلغی تراکنش‌های هر بانک در کدام جهت بوده و به دنبال آن می‌توان تعیین نمود که آیا نقش بانک به‌عنوان بانک پذیرنده برای وی مقرون به صرفه بوده یا نبوده است. در این راستا در شکل ۵-۷ اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده و تراکنش‌های صادر شده هر بانک آورده شده است. در این بررسی ارزش ریالی تراکنش‌های صادر شده هر بانک از ارزش ریالی تراکنش‌های پذیرش شده توسط همان بانک کسر می‌گردد. در این شکل ارقام مثبت بیانگر عملکرد مطلوب بانک در جذب منابع مالی می‌باشد؛ چراکه بیشتر از آن که منابع مالی از حساب‌های آن خارج شود، پول به حساب‌های آن بانک وارد شده است.

شکل ۵-۷ اختلاف در مبلغ تراکنش‌های صادر شده از پذیرش شده هر بانک - مهر ۱۴۰۴

بر اساس این شکل، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی را در این خصوص دارند. این بدان معناست که وجوهای ذخیره شده در حساب‌های دارندگان کارت عمدتاً از طریق ابزار پرداخت الکترونیکی از "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک کشاورزی" به سمت "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک خاورمیانه" در حال انتقال است.

۶- جمع‌بندی

در راستای ایفای وظایف نظارتی شرکت شاپرک، شناخت موقعیت کنونی صنعت و اندازه‌گیری ابعاد مختلف فعالیت آن به وسیله شاخص‌های مرتبط، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. به همین منظور این گزارش بر اساس آخرین اطلاعات در دسترس، به ارائه شاخص‌هایی در چهار بخش "شاخص‌های عملکردی شاپرک"، "کیفیت انجام خدمات پرداخت الکترونیک کارتی"، "بررسی عملکرد شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت" و "بررسی وضعیت بانک‌های صادرکننده و پذیرنده" در دوره زمانی مهر ۱۴۰۴ پرداخته است.

بخش اول: در این بخش به منظور تبیین جایگاه شاپرک در اقتصاد ملی، شاخص نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی محاسبه شده و نتایج آن با نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص در طول زمان مورد مقایسه قرار گرفته است. نتایج حاکی از رشد نسبت تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی و شاخص نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی، در طول مدت مورد بررسی بوده است که مبین آن است که صنعت پرداخت الکترونیک با جذب اعتماد عمومی توانسته است بخش بیشتری از میزان نقدینگی را به خود اختصاص دهد. کاهش نسبت اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به نقدینگی و جبران بخشی از آن با افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، یکی از عوامل اصلی افزایش ضریب فزاینده و سالم‌سازی ترکیب نقدینگی بوده و باعث شده برای تامین نقدینگی، پول پرقدرت کمتری به اقتصاد کشور تزریق شود. رشد پرداخت‌های الکترونیک کارتی به دلایلی از جمله افزایش دسترسی به خدمات پرداخت الکترونیک ناشی از نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش، فرهنگ‌سازی، مزایای امنیتی پرداخت‌های غیر نقدی و با مدنظر قراردادن دیگر مزایای این روش صورت گرفته است. شایان توجه است که آخرین اطلاعات منتشر شده در سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. از اطلاعات پولی مورد نیاز که در این گزارش مورد استفاده قرار گرفته است، مربوط به خرداد ۱۴۰۴ می‌باشد.

همچنین در این بخش روند ارزش تراکنش‌های شاپرک با روند GDP مقایسه شد. آمار اعلام شده توسط وب سایت بانک مرکزی ج.ا.ا. تا پایان زمستان ۱۴۰۳ بوده و تمامی ارقام ارائه شده در گزارش اقتصادی تیر ماه شاپرک تحقق یافته می‌باشد.

بخش دوم: در این بخش فعالیت و عملکرد کل شبکه پرداخت الکترونیک کارتی از ابعاد مختلف مورد بررسی قرار گرفته شده است. شاخص‌های این بخش در سه بخش "آمار عملکردی شاپرک"، "میزان نفوذ منطقه‌ای" و "پراکندگی مبلغی تراکنش‌ها" طبقه‌بندی شده‌اند.

در بررسی تعداد و مبلغ تراکنش‌های مهر ۱۴۰۴ مشخص گردید تعداد تراکنش به ازای مجموع ابزارهای پذیرش ۴،۵۹۸ میلیون تراکنش بوده که این تعداد تراکنش مبلغ ۲۲،۴۷۸ هزار میلیاردی را در پی داشته است. در این ماه سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌ها به ترتیب رشد ۱/۴۵- و ۴/۴۶ درصدی را نسبت به ماه گذشته تجربه نموده است.

مجموع ابزارهای پذیرش در مهر ۱۴۰۴ با رشد ۰/۷۸- درصدی به نزدیک ۱۱،۳۳۵ هزار ابزار رسیده است که از این تعداد ۹۴/۷۵ درصد سهم بازار ابزار کارتخوان فروشگاه، ۵/۲۰ درصد سهم ابزار پذیرش اینترنتی، ۰/۰۰۱ درصد سهم ابزار پذیرش موبایل و ۰/۰۵ درصد نیز سهم ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) می‌باشد. بیشترین سهم از مجموع تراکنش‌های مهر ۱۴۰۴ با ۹۱/۲۶ درصد متعلق به ابزار کارتخوان فروشگاه و به لحاظ سرویس نیز بیشترین سهم در اختیار خدمت خرید کالا و خدمات با ۹۰/۸۳ درصد مجموع تراکنش‌ها می‌باشد. متوسط تعداد تراکنش هر ابزار پذیرش اینترنتی ۵۴۴، هر ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) ۱۵،۲۵۶، هر ابزار پذیرش موبایلی ۲،۱۹۹ و متوسط تعداد تراکنش هر ابزار کارتخوان فروشگاه ۳۹۴ تراکنش می‌باشد و این در حالی است که متوسط مبلغی هر تراکنش ابزارهای پذیرش کدهای دستوری (USSD)، موبایلی و اینترنتی به ترتیب ۰/۲۷، ۱/۱۴ و ۱۸/۸۱ میلیون ریال و در ابزار کارتخوان فروشگاه ۴/۲۱ میلیون ریال می‌باشد.

در بررسی نفوذ منطقه‌ای ابزارهای پذیرش شاخص‌ها در بعد کشوری و استانی نشان می‌دهد که تعداد سرانه هر یک از ابزارها به ازای افراد بالای ۱۸ سال که متقاضی خدمات پرداخت الکترونیکی کارت هستند، به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر ۱،۸۱۷ ابزار پذیرش فعال سیستمی می‌باشد که بالاترین سرانه ابزار پذیرش به کارتخوان فروشگاه با ۱،۷۲۲ عدد به ازای هر ۱۰،۰۰۰ نفر تعلق دارد. همچنین در بعد کشوری حدود ۷۴/۳۶ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در طول مهر ۱۴۰۴ انجام گرفته است و بیشترین سرانه تراکنش ابزارها نیز مجدداً به کارتخوان فروشگاه با ۶۷/۸۷ عدد تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال در کشور تعلق داشته است. لذا بالاترین نفوذ منطقه‌ای در بعد کشوری به این ابزار پذیرش تعلق داشته است.

بیشترین سرانه تعداد ابزار کارتخوان فروشگاهی مهر ۱۴۰۴ به ترتیب در اختیار استان‌های مازندران، یزد و بوشهر می‌باشد. همچنین بیشترین سرانه تراکنش ابزار کارتخوان فروشگاهی نیز با ۸۲/۳۱ تراکنش به ازای هر فرد بالای ۱۸ سال متعلق به استان هرمزگان می‌باشد.

بیشترین فراوانی تراکنشی در کارتخوان فروشگاهی و اینترنتی و موبایلی در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال و در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) در دامنه مبلغی ۱ تا ۵۰۰ هزار ریال می‌باشد. ۸۶/۳۴ درصد تراکنش‌های ابزار کارتخوان فروشگاهی معادل ۳۶۲۲،۶۱۳،۱۴۳ تراکنش در بازه مبلغی کمتر از ۶ میلیون ریال، ۹/۰۳ درصد تراکنش‌ها معادل ۳۷۸،۷۸۸،۳۶۵ تراکنش در بازه مبلغی ۶ میلیون ریال تا ۲۸۰ میلیون ریال، ۰/۰۵ درصد معادل ۲،۲۴۰،۱۷۳ تراکنش در بازه مبلغی ۲۸۰ میلیون ریال تا ۴۰۰ میلیون ریال و ۰/۰۹ درصد معادل ۳،۷۰۷،۵۹۸ در بازه مبلغی بیش از ۴۰۰ میلیون ریال می‌باشند.

شاخص دهکی مهر ۱۴۰۴ در قیاس با شهریور، رشد ۷/۱۷ درصدی داشته است و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۵۴ درصدی در شاخص دهکی را شاهد می‌باشیم. این میزان رشد شاخص دهکی مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور ماه به سبب رشد ۷/۶۰ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش در دهک دهم و ۰/۴۰ درصدی متوسط مبلغ هر تراکنش دهک اول، می‌باشد.

بخش سوم: شاخص‌های این بخش با هدف سنجش کیفیت و صحت خدمات ارائه شده شبکه شاپرک، تعریف و اندازه‌گیری شده‌اند. در همین راستا انواع خطاهای رخ داده در تراکنش‌ها، کیفیت خدمات حس شده و نیز تراکنش‌های ناتمام در این بخش تحلیل و مورد بررسی قرار گرفته است. تحلیل خطاهای تراکنش‌ها نشان می‌دهد که عمده‌ترین دلیل بروز خطاها، همچنان از نوع خطای کاربری است که این نوع خطا به عملکرد شبکه پرداخت الکترونیک ارتباطی نداشته و ناشی از عملکرد دارنده کارت است.

تعداد خطاهای گروه‌های پذیرندگی، کاربری، صادرکنندگی و شاپرکی به ترتیب با رشد ۲۹/۴۴، ۲/۷۵، ۴/۱۰ و ۳۱/۴۲- درصدی در این ماه نسبت به ماه پیش همراه بوده است.

میزان کیفیت خدمات محاسبه شده مهر ۱۴۰۴ به ازای شبکه شاپرک ۹۹/۹۸ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به مقدار مشابه در ماه شهریور دارای رشد ۰/۰۰۹ درصدی و همچنین میزان کیفیت خدمات محاسبه شده به ازای شبکه پرداخت در مهر ۱۴۰۴، ۹۹/۱۰ درصد می‌باشد که این میزان نسبت به میزان مشابه در شهریور رشد ۰/۰۵۸- درصدی، و در قیاس نقطه به نقطه نیز رشد ۰/۳۱۴- درصدی را تجربه نموده است.

بخش چهارم: در این بخش ابتدا عملکرد کلی شرکت‌ها در شبکه پرداخت مورد بررسی قرار گرفته و سپس به طور ویژه عملکرد آن‌ها در بازار ابزار کارتهایان فروشگاه‌های تحلیل می‌شود. نتایج شاخص سهم از بازار شرکت‌های PSP حاکی از آن بوده که در مهر ماه ۱۴۰۴ نسبت به شهریور در مولفه سهم مبلغی جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است. در سهم تعداد تراکنش‌ها جابجایی بین شرکت‌ها رخ نداده است.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از ابزارهای پذیرش در این ماه بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های ابزار کارتهایان فروشگاه‌های به ترتیب به دو شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. در مهر ماه شرکت "به پرداخت ملت" بالاترین سهم را در حجم تراکنش‌های اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) کسب نموده است. بالاترین سهم مبلغی در ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) به شرکت "به پرداخت ملت" تعلق داشته است. بالاترین سهم تعدادی و مبلغی در ابزار پذیرش موبایلی به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق داشته است. همچنین در ابزار پذیرش اینترنتی شرکت "به پرداخت ملت" دارای بیشترین سهم مبلغی می‌باشد.

در بررسی سهم از بازار تراکنش‌های هر یک از سرویس‌های شبکه‌ای پرداخت کارت در این ماه شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" و "به پرداخت ملت" به ترتیب بیشترین سهم تعدادی و مبلغی تراکنش‌های خرید را به خود اختصاص داده‌اند. در ماه جاری به ترتیب دو شرکت "به پرداخت ملت" و "آسان پرداخت پرشین" بالاترین سهم را در حجم و مبلغ تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ کسب نموده‌اند. همچنین شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" از بیشترین سهم تعدادی تراکنش‌های مانده‌گیری برخوردار بوده است. در مهر ماه شرکت "پرداخت نوین آراین" جایگاه نخست در بهترین عملکرد از منظر نسبت خطای پذیرندگی به مجموع تراکنش‌ها را به دست آورده است. در این ماه شرکت "فراپردازان آروند امید" بالاترین عدد شاخص مذکور را در اختیار دارد.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار ابزارهای پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) نشان‌دهنده تمرکز بالا است؛ به این معنا که تعداد بسیار کمی از شرکت‌ها سهم قابل توجهی از بازار را در اختیار دارند. شرکت "به پرداخت ملت" و پس از آن با اختلاف زیاد شرکت‌های "پرداخت الکترونیک سامان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های اینترنتی و شرکت‌های "به پرداخت ملت" و پس از آن، شرکت‌های "تجارت الکترونیک پارسیان"، "پرداخت الکترونیک سامان" و "آسان پرداخت پرشین" در بازار تراکنش‌های کدهای دستوری (USSD) و شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" در

بازار تراکنش‌های موبایلی تاثیرگذار هستند. این شاخص همچنین از وجود تمرکز ملایم در بازار کارتهخوان فروشگاه‌های حکایت دارد. تغییرات شاخص در هیچ یک از ابزارها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

نتایج اندازه‌گیری تمرکز بازار شرکت‌های PSP با شاخص هرفیندال - هیرشمن نشان‌دهنده تمرکز ملایم در بازار در هر سه خرید، پرداخت قبض و خرید شارژ و مانده‌گیری سرویس است؛ به این معنا که پشتیبانی از تراکنش‌های هر سه سرویس در بین شرکت‌ها توزیع شده و نمی‌توان گفت که در انحصار شرکت و یا شرکت‌های خاصی می‌باشد. تغییرات شاخص در هیچ یک از سرویس‌ها حائز اهمیت نیست چرا که وضعیت تمرکز بازار آن‌ها تغییری پیدا نکرده است.

در بررسی تعداد ابزارهای پذیرش فعال در مهر ماه، شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در ابزار کارتهخوان فروشگاه‌های و موبایلی بالاترین سهم را در بین سایر شرکت‌ها به خود اختصاص داده است. شرکت "آسان پرداخت پرشین" به ترتیب در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) بیشترین سهم بازار را پوشش می‌دهد.

در حوزه ابزار پذیرش کارتهخوان فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز شرکت "پرداخت نوین آرین" بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده است. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" به بالاترین رتبه در ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) دست یافته است. بالاترین سهم تعداد ابزار پذیرش تراکنش‌دار موبایلی نیز به شرکت "پرداخت الکترونیک سداد" تعلق دارد.

نتایج محاسبه شاخص اثر بخشی کارتهخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی در بعد کشوری مبین آن است که در این ماه شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "به پرداخت ملت"، "تجارت الکترونیک پارسیان" و "پرداخت الکترونیک سداد" به رقمی بالاتر از یک در شاخص اثربخشی دست یافته‌اند. شرکت‌های "فراپردازان آروند امید"، "پرداخت الکترونیک سامان"، "تجارت الکترونیک پارسیان"، "به پرداخت ملت" و "پرداخت الکترونیک سداد" در شاخص اثربخشی کارتهخوان‌های فروشگاه‌های تراکنش‌دار نیز عددی بالاتر از یک کسب نموده‌اند. این بدان معناست که اکثر شرکت‌های مذکور هم در بین کارتهخوان‌های فعال سیستمی و هم در بین کارتهخوان‌های تراکنش‌دار نسبت به سایر شرکت‌ها، تراکنش بیشتری جذب نموده و کارایی مناسبی را نشان می‌دهند.

در بعد استانی شرکت "فراپردازان آروند امید"، "به پرداخت ملت"، "پرداخت الکترونیک سامان" در تمام استان‌ها و شرکت "تجارت الکترونیک پارس‌یان" در غالب استان‌ها، دارای شاخص اثربخشی کارتخوان فروشگاه‌های بالاتر از یک هستند. به عبارت دیگر نحوه توزیع کارتخوان‌های فروشگاه‌های این شرکت‌ها به گونه‌ای بوده که در جذب بیشتر تراکنش‌ها به نسبت سایر شرکت‌ها موفق‌تر عمل نموده‌اند. شرکت "پرداخت الکترونیک سامان" در تعداد تراکنش‌های کارتخوان فروشگاه‌های و تعداد ابزار کارتخوان فروشگاه‌های فعال سیستمی بالاترین سهم از بازار را در اکثر استان‌های کشور داشته است.

در بررسی شرکت‌ها از منظر نسبت مجموع کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی به پایانه‌های فعال سیستمی آن شرکت، ملاحظه شد که در این ماه، کمترین رقم این شاخص به شرکت "پرداخت نوین آرین" تعلق دارد. بیشترین نسبت مذکور در شرکت "الکترونیک کارت دماوند" مشاهده می‌شود. به‌طور کلی در مهر ماه سهم کارتخوان‌های کم تراکنش و فاقد تراکنش مالی، $18/07$ درصد از کل کارتخوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی شبکه شاپرک را شامل شده است.

بخش پنجم: در این بخش از گزارش، بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارتی و بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار مورد بررسی قرار گرفته‌اند.

نتایج شاخص بازار در بخش بانک‌های پذیرنده حاکی از آن است که در مهر 1404 "بانک ملت" به لحاظ تعدادی و مبلغی بیشترین سهم از بازار تراکنش‌ها را به خود اختصاص داده و در جایگاه نخست در بین تمام بانک‌های پذیرنده قرار گرفته است. در بررسی بازار تعداد و مبلغی "بانک ملت" در دو ابزار پذیرش اینترنتی و کدهای دستوری (USSD) و همچنین مبلغ تراکنش ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های بالاترین سهم را دارد. همچنین "بانک سپه" نیز بالاترین سهم تعدادی ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه‌های را به خود اختصاص داده است. "بانک ملی ایران" و "بانک اقتصاد نوین" در ابزار پذیرش موبایلی به ترتیب دارای بالاترین سهم تعداد و مبلغی را دارند.

در بررسی سهم تعدادی و مبلغی هر ابزار پذیرش از تراکنش‌های هر بانک در شبکه پرداخت کشور مشاهده می‌گردد که در بانک‌های کشور همچنان بیشترین پذیرش تراکنش از طریق ابزار کارتخوان فروشگاه‌های انجام گرفته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های دو ابزار پذیرش "کدهای دستوری (USSD)" و "موبایلی" نشان‌دهنده تمرکز بالا و در "ابزار پذیرش اینترنتی" نشان‌دهنده تمرکز ملایم این شاخص می‌باشد. همچنین در ابزار "کارتخوان فروشگاهی" مبین قرار گرفتن در طبقه رقابتی بوده که این نشان‌دهنده رقابت صحیح در بازار این ابزار در بین بانک‌های پذیرنده می‌باشد. همچنین میزان شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار بانک‌های پذیرنده تراکنش‌های کارت، در این ماه نسبت به ماه گذشته در همه ابزارها به جز ابزار پذیرش "کدهای دستوری (USSD)" کاهش داشته است.

در بحث صادرکنندگی کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک تعداد کل کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مهر ۱۴۰۴ نسبت به شهریور ماه افزایش ۴/۲۱ درصدی داشته و نرخ رشد در سه نوع کارت افزایشی بوده است.

در بررسی سهم بانک‌های صادرکننده کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در مهر ۱۴۰۴، "بانک ملت" بیشترین سهم از تعداد کارت‌های اعتباری صادر شده تراکنش‌دار در شبکه شاپرک را داشته و بیشترین کارت "برداشت" و "هدیه و بن کارت" به ترتیب متعلق به "بانک ملی ایران" و "بانک شهر" بوده است.

در بررسی شاخص سهم هر یک از انواع کارت‌های بانکی تراکنش‌دار از مجموع کارت‌های بانک صادرکننده بیشترین سهم از تعداد کارت تراکنش‌دار در هر بانکی به "کارت برداشت" و پس از آن "کارت هدیه و بن کارت" اختصاص داشته و "کارت اعتباری" کمترین سهم را در این بین داشته است.

شاخص هرفیندال-هیرشمن در بازار صادرکنندگی کارت‌های بانکی تراکنش‌دار در این ماه در هر سه انواع کارت همانند ماه گذشته در طبقه "رقابتی" قرار گرفته‌اند.

در مقایسه‌ای آماری بین تعداد و مبلغ تراکنش‌های صادرکنندگی و پذیرندگی به تفکیک هر بانک، بیشترین سهم از تعداد تراکنش‌های صادر شده در مهر ۱۴۰۴ به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" و مبلغ تراکنش‌های صادر شده به "بانک ملی ایران"، "بانک ملت"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" و تعداد تراکنش‌های پذیرش شده در مهر ۱۴۰۴ به "بانک ملت"، "بانک سپه"، "بانک ملی ایران" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" و مبلغ تراکنش‌های پذیرش شده به "بانک ملت"، "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک رفاه کارگران" اختصاص یافته است.

در محاسبه شاخص اختلاف تعداد تراکنش‌های صادر شده و پذیرش شده هر بانک جهت نشان دادن برتری عملکرد هر بانک از نظر پذیرش یا صدور تراکنش‌های شاپرک، مشاهده می‌گردد که "بانک سپه"، "بانک ملت" و "بانک قرض الحسنه مهر ایران" بیشترین اختلاف مثبت در تعداد تراکنش‌های پذیرش شده و "بانک ملی ایران"، "بانک صادرات ایران" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را داشته‌اند. این بدین معناست که در سه بانک نخست ورود منابع مالی بیشتر از میزان خروج آن از بانک و در سه بانک دیگر برعکس است.

در راستای بررسی سهم هر بانک از کل تعداد تراکنش‌ها برای رسیدن به دید کاملی از عملکرد هر یک از بانک‌ها در هر دو نقش صادرکنندگی و پذیرندگی در نظام پرداخت الکترونیکی کشور مجموع تعداد تراکنش‌های صادره هر بانک با تعداد تراکنش‌های پذیرش شده همان بانک محاسبه گردیده است. این شاخص نشان می‌دهد که به ترتیب "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک سپه" بیشترین سهم تعدادی از کل تراکنش‌های شاپرکی در شبکه پرداخت را از آن خود کرده‌اند و کمترین سهم به "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" تعلق گرفته است.

در بررسی گردش مالی شاپرکی که مجموع مبالغ صادرکنندگی و پذیرندگی هر بانک است، "بانک ملی ایران"، "بانک ملت" و "بانک صادرات ایران" بیشترین گردش مالی شاپرکی و "بانک مشترک ایران - ونزوئلا"، "بانک توسعه صادرات ایران" و "بانک صنعت و معدن" کمترین گردش مالی شاپرکی را در اختیار دارند.

در بررسی اختلاف ارزش ریالی بین تراکنش‌های پذیرش شده هر بانک با تراکنش‌های صادر شده توسط آن بانک، "بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران"، "بانک ملت" و "بانک خاورمیانه" بیشترین اختلاف مثبت در مبلغ تراکنش‌های صادرشده و پذیرش شده را دارا بوده و "بانک ملی ایران"، "بانک مسکن" و "بانک کشاورزی" بیشترین اختلاف منفی در این خصوص را دارند.

۷- واژه‌نامه

در این بخش انواع واژگان به کار برده شده در متن گزارش اقتصادی شاپرک مشتمل بر واژگان تخصصی شبکه الکترونیکی پرداخت کارتی و اصطلاحات و شاخص‌های تخصصی اقتصادی و فرمول‌های نحوه محاسبه این شاخص‌ها بیان می‌شود.

شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

شبکه‌ای است که به منظور سامان‌دهی پایانه‌های پذیرش کارت‌های بانکی و فراهم آوردن امکان نظارت مؤثر در نظام پرداخت مبتنی بر کارت بانکی در کشور ایجاد شده و تراکنش‌های حاصل از «ابزارهای پذیرش» توسط این شبکه، پذیرش و پردازش می‌شود.

شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت^{۳۹}

شخص حقوقی ثبت شده وفق قوانین موضوعه جمهوری اسلامی ایران است که بر اساس مجوزی که از بانک مرکزی ج.ا.ا. مطابق با «ضوابط اجرایی تأسیس، فعالیت و نظارت بر شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت» دریافت می‌نماید، وفق الزامات و دستورالعمل‌های ابلاغی «بانک مرکزی ج.ا.ا.» و «شاپرک» فعالیت می‌کند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری صادرکننده^{۴۰}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که کارت بانکی را طبق مقررات و ضوابط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای مشتریان خود صادر نموده و امکان اتصال، ایجاد و دریافت تراکنش بر بستر این شبکه را دارند.

بانک‌ها و مؤسسات اعتباری پذیرنده^{۴۱}

بانک یا مؤسسه اعتباری عضو شبکه شتاب که حساب پذیرنده، به منظور واریز وجوه مربوط به داد و ستدهای کارت‌های بانکی، نزد آن مفتوح است. شبکه پرداخت اطلاعات حساب پذیرنده را از طریق «شماره شبا»^{۴۲}ی پذیرندگان دریافت می‌نماید.

انواع خدمات^{۴۳} شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع خدمات شبکه پرداخت کارتی عبارتند از «خرید کالا و خدمات»، «پرداخت قبض و خرید شارژ»، «مانده‌گیری»، «تراکنش تأیید رمز کارت» و «درخواست چکیده صورتحساب».

خرید کالا و خدمات^{۴۴}

خدمتی است که دارنده کارت، هزینه کالا و خدمات دریافتی را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. این ابزارها شامل ابزار پذیرش کارتخوان فروشگاه، ابزار پذیرش اینترنتی یا اصطلاحاً درگاه‌های پرداخت اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری^{۴۵} (USSD) هستند. در حال حاضر به‌دلیل امنیتی صرفاً امکان پرداخت برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ از طریق ابزار پذیرش کدهای دستوری مجاز است.

^{۳۹} USSD: Unstructured Supplementary Service Data

^{۳۹} PSP: Payment Service Provider

^{۴۰} Issuer Bank

^{۴۱} Acquirer Bank Acquirer

^{۴۲} IBAN: International Bank Account Number

^{۴۳} Service Type

^{۴۴} Purchasing Good/Services

پرداخت قبض^{۴۶} و خرید شارژ تلفن همراه^{۴۷}

پرداخت قبض خدمتی است که با استفاده از آن دارنده کارت هزینه پرداخت‌های شناسه دار (شامل شناسه پرداخت و شناسه قبض) خود را از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت، می‌پردازد. پرداخت قبض بر روی همه ابزارهای پذیرش قابل اجراست.

خرید شارژ تلفن همراه خدمتی است که دارنده کارت با استفاده از آن اقدام به خرید شارژ تلفن همراه از طریق شبکه پرداخت می‌نماید. این خدمت در زمره خریدهای شناسه‌دار می‌باشد و می‌تواند به دو صورت خرید و شارژ هم‌زمان^{۴۸} و خرید و شارژ غیر هم‌زمان انجام شود.

مانده‌گیری^{۴۹}

خدمتی است که دارنده کارت جهت کسب اطلاع از میزان موجودی حساب متصل به ابزار پرداخت خود، از طریق ابزارهای پذیرش موجود در شبکه الکترونیکی پرداخت کارت دریافت می‌نماید.

تراکنش تأیید رمز کارت^{۵۰}

به منظور بهره‌برداری از خدمات برخی از کسب‌وکارها لازم است بدون انجام تراکنش‌های معمول، تعلق کارت به مشتری احراز شود. در حالت، تراکنش «تأیید رمز کارت» از طریق شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت به شاپرک ارسال می‌شود. شاپرک این تراکنش را از طریق «شتاب» به بانک صادرکننده کارت ارسال نموده و بانک صادرکننده پس از کنترل رمز و اطلاعات کارت دریافتی نتیجه را باز می‌گرداند

درخواست چکیده صورتحساب^{۵۱}

در این تراکنش، دارنده کارت درخواست مشاهده چکیده‌ای از عملکرد حساب پیش‌فرض متصل به کارت خود را به پایانه شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت می‌دهد. شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت درخواست مربوطه را به شاپرک ارسال نموده و بر اساس پاسخ دریافتی، نتیجه را به دارنده کارت نمایش می‌دهد.

وضعیت تراکنش‌ها^{۵۲}

منظور از وضعیت تراکنش‌ها، بررسی موفقیت یا عدم موفقیت تراکنش و در صورت عدم موفقیت دلیل آن می‌باشد. در حال حاضر ۵ گروه مختلف از خطاها شناسایی شده‌اند و تعداد ۱۲۹ کد پاسخ برای انواع خطاهای شناخته شده مطابق استاندارد ISO۸۵۸۳:۲۰۰۳ گزارش‌گیری می‌گردد.

تراکنش موفق کاربری

به تراکنشی اطلاق می‌شود که با موفقیت به پایان رسیده و تمامی مراحل پردازش مورد نظر به‌درستی انجام شده است. در این فرآیند، تأییدیه‌های لازم دریافت گردیده و نتیجه نهایی بدون هیچ‌گونه خطا به کاربر اطلاع داده شده است این‌گونه تراکنش‌ها در سامانه با کد پاسخ صفر مشخص می‌شوند.

تراکنش خطای صادرکنندگی و شتابی

چنانچه در تراکنشی علت بروز خطا، بانک صادرکننده کارت یا سامانه شتاب باشد و تراکنش از دید شبکه

^{۵۰} C(P)V: Card (PIN) Verification Request

^{۵۱}MS: Mini Statement Request

^{۵۲}Transaction Status

^{۴۶} Bill Payment

^{۴۷} Reload

^{۴۸} Top-up

^{۴۹} Balance Inquiry

الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق باشد، خطای صادرکنندگی و شتاب رخ داده است.

تراکنش خطای پذیرندگی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا، سوئیچ شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت می‌باشد. این خطاها در هر مرحله از چرخه عمر تراکنش ممکن است که رخ بدهد. در حال حاضر دسترسی پذیری شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت از طریق تراکنش‌های خطا محاسبه می‌گردد.

تراکنش خطای شاپرکی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق است و علت بروز خطا سوئیچ یکپارچه‌ساز شاپرک می‌باشد.

تراکنش خطای کاربری

خطاهای کاربری به دلیل مشکلات دارنده کارت نظیر کمبود موجودی و یا رمز اشتباه پدید می‌آیند. علت بروز این خطاها، اشتباهات کاربر (دارنده کارت) می‌باشد. گرچه این تراکنش از دید کاربر نهایی ناموفق است اما از منظر و دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده و شبکه پرداخت، خدمات خود را به این تراکنش به انجام رسانده است.

تراکنش موفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) موفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای کاربری و تراکنش‌های موفق کاربری هستند. خطاهای کاربری، تراکنش موفق سیستمی محسوب می‌شوند؛ چرا که نمایش دهنده‌ی نقصی در شبکه نیستند و به

علت اشتباه کاربران یا انجام عملیات روزانه‌ی سیستم رخ داده‌اند.

تراکنش ناموفق سیستمی

تراکنشی است که از دید شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) ناموفق بوده است. این تراکنش‌ها شامل خطاهای صادرکنندگی و شتابی، خطاهای شاپرکی و خطاهای پذیرندگی می‌باشند.

تراکنش موفق سیستمی شاپرکی

تراکنشی است که از دید سوئیچ شاپرک موفق است و کل تراکنش‌های شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) به جز تراکنش‌های خطای شاپرکی را شامل می‌شود.

ابزار پذیرش تراکنش

عبارت است از سخت‌افزار و نرم‌افزاری که امکان تراکنش را برای دارنده کارت فراهم می‌سازد. انواع ابزارهای موجود در شبکه‌ی الکترونیکی پرداخت کارت شامل دستگاه‌های کارتخوان فروشگاهی، ابزار پذیرش اینترنتی و ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD) است.

کارتخوان فروشگاهی^{۵۳}

ابزاری است ثابت یا سیار که با پذیرش کارت بانکی می‌تواند امکانی را فراهم کند تا وجه به صورت الکترونیکی از حساب دارنده کارت به حساب پذیرنده منتقل شود. این ابزار هم به صورت مستقل و هم به صورت متصل به کامپیوتر^{۵۴} در ایران مورد استفاده قرار می‌گیرد. بیشتر کاربرد این ابزار در ایران مربوط به خرید کالا و خدمات است.

کارتخوان فعال سیستمی

کارتخوان فعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در پایگاه داده

^{۵۴} PC-POS / IPOS(Integrated POS)

^{۵۳} EFTPOS

مالی و کمتر از ۲۰ میلیون ریال مجموع مبلغ تراکنش داشته باشد.

ابزار پذیرش تراکنش دار

ابزار پذیرش تراکنش دار، پایانه‌ای است که در یک دوره سه ماهه متوالی، حداقل در یکی از ماه‌ها بیش از ۶۰ تراکنش مالی یا مجموع مبالغ تراکنش‌های آن بیش از ۲۰ میلیون ریال باشد.

ابزار پذیرش اینترنتی

ابزاری است که امکان انجام هرگونه عملیات پرداخت را بدون حضور کارت از طریق اینترنت و درگاه پرداخت اینترنتی^{۵۵} فراهم می‌نماید. ساختار تعامل وبسایت‌های فروشندگان با درگاه پرداخت اینترنتی که از طریق شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت ارائه می‌شود، از طریق اتصال امن اینترنتی بر مبنای پروتکل TCP/IP در لایه شبکه اتفاق می‌افتد.

ابزار پذیرش کدهای دستوری (USSD)

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر کدهای دستوری، که برای دارندگان کارت امکان پرداخت از طریق شماره‌گیری کدهای کوتاه * و # بر بستر اپراتورهای مخابراتی را فراهم می‌کند. در حال حاضر بهره‌برداری از این ابزار صرفاً برای تراکنش‌های پرداخت قبض و خرید شارژ مجاز است.

ابزار پذیرش موبایلی

پذیرندگان ثبت شده و وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "Y" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه شاپرک را دارد.

کارتخوان غیر فعال سیستمی

کارتخوان غیرفعال سیستمی، ابزار پذیرشی است که توسط شرکت ارائه‌دهنده پرداخت در پایگاه داده پذیرندگان ثبت شده اما وضعیت فعالیت این ابزار در پایگاه اطلاعات "N" ذکر شده است که به این معنی است که این ابزار آمادگی ارسال تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) را ندارد و به هر دلیل فاقد تراکنش خواهد بود.

کارتخوان کم تراکنش

با توجه به تعریف شاپرک در سنجش کارایی ابزارهای پذیرش کارتخوان فروشگاهی، کارتخوان کم تراکنش، نوعی از کارتخوان فعال سیستمی است که در بازه زمانی دو ماه متوالی، کمتر از ۶۰ تراکنش مالی در هر ماه داشته باشد و مجموع مبالغ تراکنش‌های آن در دو ماه کمتر از ۲۰ میلیون ریال در ماه باشد. این سنج به جهت شناسایی ابزارهایی است که در شبکه پرداخت از کارایی مناسب برخوردار نیستند. سایر کارتخوان‌های فاقد شرط مذکور، از نظر شاپرک، کارتخوان تراکنش‌دار (فعال شاپرکی) است.

ابزار پذیرش کم تراکنش و فاقد تراکنش

ابزار پذیرش کم تراکنش و فاقد تراکنش، پایانه‌ای است که بیش از سه ماه از تاریخ ثبت و فعال‌سازی آن گذشته و در یک دوره سه‌ماهه متوالی، در هر ماه کمتر از ۶۰ تراکنش

^{۵۵}Internet Payment Gateway

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، که ماهیتاً قابل انتقال به غیر بوده و به دو دسته تقسیم می‌شوند:

○ کارت‌های بر خط^{۵۹} نظیر کارت هدیه که انجام تراکنش توسط آن‌ها مستلزم تایید توسط سامانه‌های متمرکز کارت است. کد محصول این کارت‌ها، ۲X، ۳X و ۴X می‌باشد.

○ کارتهای برون خط^{۶۰} نظیر کارت‌های کیف پول الکترونیکی (کارت هوشمند) که انجام تراکنش توسط آن‌ها می‌تواند بدون نیاز به تعامل با سامانه‌های متمرکز کارت صورت پذیرد. در این گونه کارت‌ها، ارزش پولی مستقلاً بر روی فیزیک کارت و در تراشه ذخیره می‌شود. کد محصول این نوع کارت ۵X می‌باشد.

کارت‌های بی‌نام فاقد سوابق هویتی، در حکم پول نقد بوده و با توجه به اینکه همانند اسکناس و مسکوک ردیابی تراکنش‌ها و تشخیص هویت دارنده آن میسر نیست، در صورت مفقود شدن یا سرقت این کارت‌ها، دارنده کارت و رمز مربوط به آن صاحب کارت شناخته می‌شود. با این وجود بانک‌ها مکلفند برای این قبیل کارت‌ها-نظیر سایر کارت‌های پرداخت-حداقل خدمات مانده‌گیری و تغییر رمز را تعریف کنند.

کارت اعتباری^{۶۱}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک خط اعتباری با سقف معین تخصیص یافته از طرف بانک به دارنده کارت، که او را قادر می‌سازد بدون داشتن سپرده نسبت به پرداخت وجه کالا و خدمات مبادرت کند. کد محصول این نوع کارت

عبارت است از ابزارهای پذیرش مبتنی بر برنامه‌های موبایلی (Application) که امکان پرداخت درون‌برنامه‌ای را برای کاربران (دارندگان کارت) فراهم می‌کند.

انواع کارت‌های رایج در شبکه^{۵۶} الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک)

انواع کارت‌های بانکی دارای تراکنش در سوییچ شاپرک، از نظر کاربری شامل کارت برداشت، کارت پیش پرداخته و کارت اعتباری می‌باشد.

کارت برداشت (بدهی)^{۵۷}

عبارت است از هر نوع کارت متصل به یک یا چند حساب سپرده‌ای نزد بانک‌ها و جزء رایج‌ترین کارت‌های مورد استفاده می‌باشد که کد محصول ۱X دارد. مشتری می‌تواند با افتتاح یکی از سپرده‌های قرض‌الحسنه، جاری یا مدت دار، تا سقف وجهی که نزد بانک، سپرده‌گذاری کرده است برداشت وجه و خرید کالا و خدمات را از درگاه‌های بانکداری الکترونیک به عمل آورد.

کارت پیش پرداخته (بی‌نام)^{۵۸}

مشخصات دارنده این نوع کارت بر روی جسم کارت درج نمی‌شود، این کارت‌ها به انواع زیر تقسیم می‌شوند:

کارت‌های بی‌نام دارای سوابق هویتی در سامانه متمرکز کارت، نظیر کارت‌های خرید بی‌نام و برخی بن کارت‌ها که معمولاً به صورت گروهی صادر می‌شوند.

^{۶۱} Credit card

^{۵۶} بانک مرکزی (۱۳۸۶) اعلام مشخصات انواع ابزارهای پرداخت کارتی در نظام بانکی کشور.

^{۵۷} Debit Card

^{۵۸} Prepaid

^{۵۹} Online

^{۶۰} Offline

تأییدیه تراکنش به شبکه الکترونیکی پرداخت کارت (شاپرک) است.

تراکنش اصلاحیه^{۶۳}

اگر تراکنش دارنده‌ی کارت دچار خطا شود ولی برداشت از کارت انجام شده باشد، یک تراکنش اصلاحیه در شبکه تولید می‌شود تا متعاقب آن، مبلغ برداشت شده به دارنده‌ی کارت بازگردد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۴۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۴۰۰ و ۴۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰).

تراکنش ناتمام^{۶۴}

تراکنش دارنده‌ی کارت که از نظر کاربری موفق بوده است و به ازای آن تراکنش درخواست واریز تا ۴۸ ساعت به سویچ شاپرک ارسال نشده است را تراکنش ناتمام می‌گویند (معادل تراکنش موفق کاربری با شناسه‌ی ۲۲۰۰ که تراکنش ۲۲۲۰ آن در مدت مجاز ارسال نشده است). وجود تراکنش‌های ناتمام به نوعی مشکل کیفی قلمداد می‌گردد.

تراکنش مالی

تراکنشی است که نوع خدمت آن خرید کالا و خدمات یا پرداخت قبض می‌باشد. در این تراکنش‌ها پول از دارنده‌ی کارت کسر می‌شود و عملیات مالی انجام می‌پذیرد. طبیعتاً تراکنش مانده‌گیری از دسته تراکنش‌های غیر مالی است.

اثربخشی کارخوان فروشگاه‌ها

این شاخص یکی از روش‌های سنجش و مقایسه شرکت‌های ارائه‌دهنده خدمات پرداخت در فرآیند بازاریابی و نصب ابزار در بازار است. این شاخص برابر با نسبت سهم

X می‌باشد. این کارت‌ها در شبکه شاپرک پذیرفته شده و چارچوب کارمزدی مستقل خود را دارند. مسئولیت مدیریت ریسک اعتباری دارندگان این کارت بر عهده بانک صادرکننده می‌باشد.

تراکنش دارنده‌ی کارت

یکی از انواع تراکنش است و به تراکنش‌های ارسالی از طرف دارنده‌ی کارت که با شناسه ۲۲۰۰ و ۲۱۰۰ وارد شبکه شاپرک می‌شوند، گفته می‌شود (لازم به ذکر است با عملیاتی شدن بسته ۹۰۹۰ در تاریخ ۱۳۹۳/۰۴/۰۶ در سویچ شاپرک، تراکنش‌های با شناسه ۲۰۰ به ۲۲۰۰ و تراکنش‌های با شناسه ۱۰۰ به ۲۱۰۰ تبدیل شدند. این تغییرات مطابق با استاندارد ISO ۸۵۸۳ نسخه ۲۰۰۳ می‌باشد). در این تراکنش‌ها با شناسه ۲۲۰۰ عملیات برداشت از کارت انجام می‌شود ولی با شناسه ۲۱۰۰ عملیات مالی انجام نشده و تنها خدمت مانده‌گیری ارائه می‌شود.

تراکنش تأییدیه انجام تراکنش^{۶۲}

به تراکنش‌هایی گفته می‌شود که توسط شرکت ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت ارسال می‌شود. هدف از این تراکنش‌ها تأییدیه انجام تراکنش و درخواست برای واریز مبلغ برداشتی از کارت به حساب پذیرنده است. مطابق این درخواست‌ها عملیات واریز به حساب پذیرنده در سیکل‌های زمانی مشخص انجام می‌گیرد. شناسه‌ی این تراکنش‌ها ۲۲۲۰ است (معادل تراکنش‌های با شناسه‌ی ۲۲۰ قبل از اجرایی شدن بسته‌ی ۹۰۹۰). شرکت‌های ارائه‌دهنده‌ی خدمات پرداخت تا حداکثر ۴۸ ساعت فرصت دارند (معادل یک cut-off یا تغییر روز مالی) این تراکنش را به ازای هر تراکنش دارنده‌ی کارت ارسال کنند. برخی خطاهای پذیرندگی رخ داده در تراکنش‌ها، مربوط به عدم ارسال

^{۶۴} Reconciliation Account (RA)

^{۶۲} Advice transaction

^{۶۳} Reversal Transaction

تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل، به سهم تعداد کارت‌خوان‌های فعال سیستمی هر شرکت از کل است. به عبارت دیگر:

$$\text{تعداد تراکنش‌های کارت‌خوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت} \\ = \frac{\text{تعداد تراکنش‌های کل کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}}{\text{تعداد کارت‌خوان فروشگاه‌های فعال سیستمی هر شرکت}} \times \text{تعداد کل کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های فعال سیستمی}$$

عدد حاصل میزان اثربخشی کارت‌خوان‌های یک شرکت در شبکه شاپرک را نشان می‌دهد و مقدار آن بیانگر میزان توانایی یک شرکت در جذب تراکنش‌های کارت‌خوان‌های فروشگاه‌های شبکه شاپرک است. مثلاً اگر این شاخص برای شرکتی یک باشد، یعنی سهم آن شرکت از کل تراکنش‌های کارت‌خوان‌های شبکه شاپرک به اندازه سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. چنانچه این شاخص برای شرکتی بالاتر از یک باشد یعنی جذب تراکنش‌های آن بانک روی کارت‌خوان‌هایش بیش از سهم تعداد کارت‌خوان‌های آن شرکت از کل کارت‌خوان‌های کشور است. بالاتر بودن این شاخص، به معنی کم بازده‌تر بودن ابزارهای شرکت و طبیعتاً کاهش درآمد متصور از ابزارهای فروش است.

نسبت ارزش تراکنش‌های شاپرک به نقدینگی

منظور از این شاخص، محاسبه نسبت ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی به نقدینگی کشور است و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

$$= \frac{\text{ارزش کل تراکنش‌های شاپرکی}}{\text{نقدینگی}} \times 100$$

این نسبت، به عنوان شاخصی در جهت نمایش اندازه اقتصادی شبکه پرداخت مورد استفاده قرار می‌گیرد.

نقدینگی و حجم پول

در اقتصاد، نقدینگی به مجموع حجم پول و شبه پول^{۶۵} اطلاق می‌شود. حجم پول، اسکناس و مسکوک در دست اشخاص به اضافه‌ی مانده سپرده‌های دیداری بخش خصوصی نزد بانک‌ها^{۶۶} تعریف می‌شود. سپرده‌های دیداری، سپرده‌های جاری بدون بهره‌ی بخش خصوصی در بانک‌های تجاری است. منظور از شبه پول یا سپرده‌های غیر دیداری، انواع سپرده‌های قرض‌الحسنه پس‌انداز و سپرده‌های مدت‌دار هستند که به نسبت پول سرعت نقدشوندگی کمتری دارند.

سهم اسکناس و مسکوک در دست اشخاص از نقدینگی

این شاخص، به عنوان یک شاخص هادی، نسبت فیما بین اسکناس و مسکوک و میزان نقدینگی را بررسی می‌کند. با توجه به رقابت ابزارهای پرداخت الکترونیک و اسکناس و مسکوک، بررسی این شاخص می‌تواند به عنوان راهنمایی در جهت شناخت میزان استقبال عمومی از شبکه پرداخت در نظر گرفته شود.

$$= \frac{\text{اسکناس و مسکوک در دست اشخاص}}{\text{نقدینگی}} \times 100$$

تولید ناخالص داخلی

بنا به تعریف بانک مرکزی ج.ا.ا، کل ارزش ریالی محصولات نهایی تولیدشده توسط واحدهای اقتصادی مقیم کشور در دوره زمانی معین (سالانه یا فصلی) را تولید ناخالص داخلی یا GDP می‌نامند شایان توجه است که صرفاً مبادلات کالاهای نهایی در محاسبات GDP لحاظ می‌شوند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری

^{۶۶} Demand deposits

^{۶۵} Quasi money

متوسط ارزش دهک دهم تراکنش ها = شاخص توزیع مبلغی دهکی
متوسط ارزش دهک اول تراکنش ها

شاخص هرفیندال-هیرشمن

شاخص هرفیندال - هیرشمن یکی از شاخص های مهم و کاربردی برای بیان مفهوم تمرکز است. این شاخص از اطلاعات همه بنگاه های صنعت برای اندازه گیری تمرکز و نیز قدرت رقابتی صنعت استفاده می کند. کاربرد اصلی این شاخص در نظارت و مراقبت از بازار انحصارات خصوصی، ادغام ها و تبانی بخش های خصوصی در بازار و نیز انجام روندهای اصلاحی رفع این مشکلات برای دستیابی به بازار رقابتی است. برای به دست آوردن این شاخص از مجموع مربع سهم در بازار صنایع مختلف، اندازه های تولید، فروش، نیروی کار و مانند آن برای همه بنگاه ها در صنعت یا بازار استفاده می شود. در واقع این شاخص به هر بنگاه به اندازه سهم آن در بازار وزن می دهد. شاخص هرفیندال - هیرشمن (HHI) به صورت زیر تعریف می شود.

$$HHI = \sum_{i=1}^N S_i^2$$

که S_i^2 مربع سهم بازار بنگاه (شرکت) i و N تعداد بنگاه های موجود در صنعت یا بازار است. بر اساس مقادیر مختلف شاخص هرفیندال - هیرشمن، می توان در خصوص تمرکز بازار به شرح زیر قضاوت نمود.

وضعیت تمرکز بازار با توجه به مقادیر شاخص هرفیندال - هیرشمن، از مقیاس کمتر از ۱۰۰۰ آغاز می گردد. در صورتی که عدد به دست آمده کمتر از ۱۰۰۰ باشد نشانه رقابتی بودن محیط و در صورتی که بالاتر از ۱۰۰۰ باشد یعنی محیط رقابت به سوی تمرکز حرکت کرده است. تمرکز می تواند به صورت ملایم یعنی تا اندازه ۱۸۰۰ و

اگر در دوره ای تولید ناخالص داخلی با قیمت های همان سال مورد نظر بررسی و اندازه گیری شود به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت جاری گویند.

تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت

در بررسی روند تولید ناخالص ملی، یکی از سال هایی که کشور در آن از لحاظ بیکاری، تورم و تولید در وضعیت خوبی قرار دارد، را به عنوان سال پایه انتخاب می کنند. اگر تولید ناخالص داخلی بر حسب قیمت ها در سال پایه اندازه گیری شود، به آن تولید ناخالص داخلی به قیمت ثابت (حقیقی) گویند.

ارزش اسمی تراکنش ها^{۶۷}

منظور از ارزش اسمی تراکنش ها، همان مبالغ معمول گزارش شده تراکنش هاست که هیچ عملیات خاصی بر روی آن صورت نگرفته است.

ارزش حقیقی تراکنش ها

اگر در دوره ای، ارزش تراکنش ها بر حسب قیمت های سال پایه اندازه گیری شود و اثرات تورم از آن حذف شود، به آن ارزش حقیقی تراکنش ها گویند. نحوه محاسبه ارزش حقیقی تراکنش به این صورت است:

$$= \frac{\text{مبلغ اسمی تراکنش ها در ماه } \bar{t}}{\text{شاخص کل بهای کالاها و خدمات مصرفی در ماه } \bar{t}}$$

شاخص دهکی توزیع مبالغ تراکنش ها

برای تعیین دهک ها، تراکنش ها را به ترتیب ارزش مبالغ دسته بندی کرده و به ۱۰ قسمت برابر به لحاظ تعدادی، تقسیم می نماییم که یک دهم از تراکنش های با پایین ترین مبالغ، دهک اول و یک دهم تراکنش های با بالاترین مبالغ دهک دهم نامیده می شود.

حتی به صورت تمرکز شدید و بالا، نمود کند که بالاتر از ۱۸۰۰ است.

Summary of key payment statistics

1

The importance of card payment network in national economy

Respect to the last published statistics

the share of liquidity

The ratio of total value of transactions to liquidity	% 13/27	▲
The ratio of coins and paper currency in the hands of the public to liquidity	% 1/69	▲

2

Shaparak performance indices

Number & value of transactions

Number of transactions	3,741,581,860	▲
Value of transactions	9,231,442,583 mill IRR	▲

Nominal and real growth rate of value of transactions

Monthly nominal growth of value of transactions (Feb compared to Jan)	% 9/26	▲
Monthly real growth of value of transactions (Feb compared to Jan)	% 5/55	▲
Point-to-point nominal growth of the value of transactions	% 45/12	▲
Point-to-point real growth of the value of transactions	% -5/38	▲

Numerical share of transactions for each of terminals

Internet Payment Gateway	% 5/36	▲
Mobile Payment Gateway	% 2/79	▼
EFTPOS	% 91/84	▲

The value share of transactions for each types of payment services

Purchasing Goods & Services	% 98/64	▼
Bill payment & purchase mobile charge	% 1/36	▲
Numerical share of transactions for each types of payment services		
The purchase of goods and services	% 89/23	▲
Bill payment & purchase mobile charge	% 6/44	▼
Balance Inquiry	% 4/33	▼

The regional penetration rate

Number of active acceptance Instruments per 10,000 over 20 years old inhabitants

All of acceptance instruments	1,699/39	▲
EFTPOS	1,554/67	▲
Mobile Payment Gateway	19/98	▼
Internet Payment Gateway	124/74	▲

Number of transactions Per over 20 years old inhabitants for each of terminals

All of acceptance instruments	60/52	▲
EFTPOS	55/59	▲
Mobile Payment Gateway	1/69	▲
Internet Payment Gateway	3/25	▲

Regional penetration rate of active EFTPOS

The most number of active EFTPOS terminals	1,645,639 Tehran	▲
The most change in the number of active EFTPOS terminals	29,535 Tehran	▲
The most number of active EFTPOS terminals per capita	0/197 Mazandaran	▲
The most number of EFTPOS transactions per capita	80/92 Hormozgān	▲

Decile ratio

The ratio of average value of the tenth decile transactions to the first decile	579/54	▲
---	--------	---

3

The quality of card e-payment services

Quality of services			
The ratio of successful transactions to total	% 92/77		▼
The ratio of successful transactions to total shaparak switch's transactions	% 99/99		▼
The share of each types of errors in transactions			
Acquirer error	% 1/20		▲
Shaparak network error	% 0/09		▲
Issuer error	% 9/59		▲
Cardholder Error	% 88/38		▼
Business error	% 0/74		▲
Services sensed availability			
Network sensed availability	% 99/16		▲
Shaparak sensed availability	% 99/99		▲
Reconciliation account (RA) transactions			
Ratio of reconciliation account transactions to total transactions	% 0/012		▼
percent change of reconciliation account transactions	% 12/31		▼

4

Electronic card payment network market indices in Feb 2023

Active EFTPOS Value effectiveness			
The highest effectiveness	Sayan Card	1/886	▲
The lowest effectiveness	Fan Ava Card	0/355	▼
The ratio of number of acquiring errors to total number of transactions			
The highest ratio	Electronic Card Damavand	% 0/247	▲
The lowest ratio	Tejarat Electronic Parsian	% 0/015	▲
The ratio of Low Transaction to active EFTPOS			
The Highest ratio	Sayan card	% 49/19	▲
The Lowest ratio	Pardakht Electronic Sadad	% 7/72	▲

(The first column is for PSP's data and the second one is for acquiring banks)

The highest market share			
The highest value share of transactions	% 19/35 Beh Pardakht Mellat	▼	% 16/84 Bank Mellat ▼
The highest numerical share of transactions	-	◀	% 17/72 Bank Mellat ▼
The highest value share of transactions in each terminal			
Internet Payment Gateway	% 25/75 Beh Pardakht Mellat	▼	% 14/86 Bank Saderat Iran ▼
Mobile Payment Gateway	% 50/57 Beh Pardakht Mellat	▼	% 54/87 Bank Mellat ▲
EFTPOS	% 18/29 Behpardakht Mellat	▼	% 17/46 Bank Mellat ▼
The highest numerical share of transactions in each of terminals			
Internet Payment Gateway	-	◀	% 26/82 Bank Melli Iran ▲
Mobile Payment Gateway	-	◀	% 55/63 Bank Mellat ▲
EFTPOS	-	◀	% 18/05 Bank Sepah ▲
Herfindahl-Hirschman Index			
Internet Payment Gateway	2,748	▲	1,385 ▼
Mobile Payment Gateway	3,277	▼	3,531 ▲
EFTPOS	1,309	▼	978 ▼
The highest share of issuing banks in number of active cards			
Prepaid card	Bank Melli Iran	% 14/42	▼
Credit card	Bank Melli Iran	% 83/94	▼
Debit card	Bank Melli Iran	% 21/21	▼

آدرس وب گاه شاپراک:

www.shaparak.com

آدرس پست الکترونیک:

Info@shaparak.com

شماره تلفن:

۰۲۱-۲۶۴۰۴۹۰۱-۱۵

شماره دورنگار:

۰۲۱-۲۲۲۲۸۱۲۱

نشانی پستی:

ایران، تهران، بلوار میرداماد،

خیابان شهید شاه نظری،

کوچم دوم، پلاک ۱۴

کلیه حقوق معنوی این اثر، متعلق به شرکت شبکه الکترونیکی پرداخت کارت شاپراک بوده و هرگونه استفاده، چاپ، پخش و رونوشت، با ذکر منبع بلامانع است.